

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

**ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ
З ТРУДОВОГО ПРАВА**

галузь знань 08 «Право»,
спеціальність 081 «Право»,
освітньо-кваліфікаційний рівень перший (бака-
лаврський)

для студентів III курсу денних факультетів

Харків
2018

Тематика курсових робіт з трудового права (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень перший (бакалаврський)) для студентів III курсу денних факультетів / уклад.: Жернаков В.В., Ярошенко О.М., Прилипко С.М. та ін. – Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2018. – 117 с.

У к л а д а ч і:

В.В. Жернаков,
О.М. Ярошенко,
С.М. Прилипко,
Ю.М. Бурнягіна,
І.А. Ветухова,
В.В. Єрьоменко,
П.М. Корнєва,
Д.М. Кравцов,
О.Є. Луценко,
В.О.Радіонова-Водяницька,
Ф.А. Цесарський,
Н.М. Швець,
А.М. Юшко,
О.А. Яковлєв,
Є.П. Яригіна

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Професійна підготовка юристів забезпечується не тільки вивченням передбаченого навчальним планом комплексу правових дисциплін, а й написанням курсової роботи.

Мета курсової роботи – це набуття студентом поглиблених знань з предмета, навичок правильного застосування чинного законодавства про працю, вміння аналізувати літературні джерела, які відбивають сучасні наукові дослідження проблем трудового права, самостійно шукати і знаходити відповіді на питання юридичної практики, узагальнювати й робити висновки.

Процес підготовки курсової роботи сприяє не тільки осмисленню однієї теми, обраної студентом, а й вимагає опанування предмета в цілому, адже вирішення навіть вузького питання буде успішним, якщо воно ґрунтується на розумінні матеріалу дисципліни. Тому написанню курсової роботи має передувати вивчення відповідного розділу «Трудового права».

Тему курсової роботи обирає студент за своїм розсудом, керуючись науковим та практичним інтересом. Як виняток, студент може запропонувати свою тему роботи, попередньо узгодивши її з науковим керівником.

Перед написанням роботи необхідно уважно ознайомитися з питаннями теми, вивчити список рекомендованої літератури, чинне законодавство і практику його застосування.

Запропонований план роботи є приблизним, студент вправі розробити власний план, попередньо узгодивши його з науковим керівником. Перелік літератури, рекомендованої до кожної з тем, не є вичерпним. Студент може самостійно підбирати додаткову літературу, нормативно-правові акти та матеріали юридичної практики.

Посилаючись на той чи інший нормативно-правовий акт, студент повинен обов'язково з ним ознайомитись. Необхідно робити точні та повні посилання на використані нормативно-правові акти. Курсова робота повинна містити приклади з практики застосування трудового законодавства. Якщо приклад наведений з опублікованого джерела, то необхідно вказати це джерело. Приклади повинні бути пов'язані з теоретичними питаннями теми і підтверджувати відповідні положення.

Наприкінці роботи необхідно обов'язково вказати перелік літератури та нормативно-правових актів, що були використані студентом при її написанні. Посилання на використані літературні джерела слід оформляти згідно з бібліографічними вимогами. Такі посилання повинні містити прізвище автора публікації, її назву, рік та місце видання, номери сторінок. Курсова робота підписується автором на останній сторінці.

Курсова робота повинна носити самостійний і творчий характер, свідчити про вміння робити узагальнення і на підставі цього – обґрунтовані висновки. Якщо з розглядуваних питань існують різні погляди, слід навести основні з них, висловити своє ставлення до них та аргументувати власну позицію.

У процесі виконання курсової роботи слід консультиватися з науковим керівником.

Тема курсової роботи вважається розкритою, якщо в ній послідовно та повно висвітлені питання, запропоновані в плані, належно використана рекомендована та додаткова література.

Завершена робота (загальний обсяг – 20-25 сторінок формату А4) подається на кафедру для рецензування та захисту. На захисті студент повинен виявити глибоке знання обраної теми, доповісти основні результати, зробити висновок та дати відповідь на зауваження рецензента.

Підсумкова оцінка з написання та захисту курсової роботи складається із суми балів, виставлених рецензентом та отриманих за результатами захисту.

Список обов'язкових нормативних актів та літератури до всіх тем

Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.

Кодекс законів про працю України: Закон УРСР від 10.12.1971 р. // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1971. – №50. – Ст. 375.

Трудове право: підручник / О.М. Ярошенко, С.М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін., за заг. ред. О.М. Ярошенка. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Харків: Право, 2017. – 560 с.

Науково-практичний коментар законодавства України про працю / В. Г. Ротань, О. Є. Сонін. – К.: Правова єдність, 2015. - 600 с.

Тема 1.ПРЕДМЕТ ТРУДОВОГО ПРАВА

План

1. Поняття трудового права як галузі права.
2. Місце трудового права в системі права.
3. Види суспільних відносин, що становлять предмет трудового права.
4. Сфера дії норм трудового права.
5. Поняття та предмет науки трудового права.

Роглядаючи питання плану, слід звернути увагу на самостійність трудового права як однієї з базових галузей права України. На самостійність цієї галузі вказують наявність свого предмета, метода правового регулювання соціально-трудових відносин, принципів, розвиненої нормативно-правової бази тощо.

Трудове право регулює відносини у сфері праці, що складаються при функціонуванні ринку праці у зв'язку з безпосередньою діяльністю людей у процесі праці та виконання роботи. Предметом цієї галузі права є не будь-яка праця, а лише суспільна її форма. Надаючи відносинам між людьми щодо їх участі в суспільній праці форму правових, трудове право наділяє їх учасників суб'єктивними правами та юридичними обов'язками, дотримання яких забезпечується примусовими заходами.

Оскільки крім трудового права відносини щодо застосування праці частково регулюються й іншими галузями, у тому числі конституційним, цивільним, господарським, адміністративним, кримінально - виконавчим, цивільним процесуальним, міжнародним приватним правом, правом соціального забезпечення, доцільно проаналізувати особливості відносин, пов'язаних з працею.

У загальному вигляді предмет трудового права як галузі права утворюють трудові відносини – суспільні відносини, що виникають безпосередньо при застосуванні праці найманих працівників у виробничій чи іншій сфері, а також пов'язані з трудовими відносинами. Пов'язані з трудовими відносинами можна класифікувати на відносини, що: а) передують; б) супроводжують та в) впливають із трудових.

Аналізуючи питання сфери дії норм трудового права слід зазначити, що законодавство про працю регулює трудові відносини працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами-

роботодавцями. Необхідно звернути увагу на те, що особливості праці членів кооперативів та їх об'єднань, колективних сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств, працівників підприємств з іноземними інвестиціями визначаються законодавством та їх статутами. При цьому гарантії щодо зайнятості, охорони праці, праці жінок, молоді, людей з інвалідністю надаються в порядку, передбаченому законодавством про працю.

Висвітлюючи останнє питання плану, необхідно зазначити, що предмет науки трудового права ширше, ніж предмет галузі трудового права. Крім норм трудового права наука також вивчає процес реалізації норм трудового права, ефективність їх дії; міжнародний та історичний досвід регулювання відносин в сфері праці; основні тенденції розвитку правового регулювання трудових відносин; проведення систематизації трудового законодавства та ін.

Список рекомендованої літератури

Жернаков В.В. До питання про правове розуміння праці та трудових відносин // Держава і право. Юрид. і політ. науки. – К., 2006. – Вип. 34. – С. 307 – 311.

Жернаков В. Правове регулювання праці: співвідношення трудового і цивільного права // Право України. – 2000. – №7. – С. 49 – 52.

Жернаков В. В. Предмет трудового права та сфера дії законодавства про працю України: теоретичні проблеми і тенденції [Текст] / В. В. Жернаков // Актуальні проблеми трудового права та права соціального забезпечення: Зб. наук. пр. до 80-річчя проф. Р.І. Кондратьєва. - Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права / Хмельниц. ун-т упр. та права, 2007. - С. 44-48 .

Жернаков В.В. Сфера дії трудового права: історичні та методологічні аспекти // Правова держава. НАН України. Ін-т держави і права ім. Корещького. – К.: ІнЮре. – 1998. – Вип. 9. – С. 177 – 185.

Жернаков В. В. Трудове право: тенденції розвитку в умовах ринку [Текст] / В. В. Жернаков // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип. 9. - К.: Спілка юристів України, 2001. - С. 302-309.

Жигалкін І. П. Трудове право України як складова національної системи права [Текст] / І. П. Жигалкін // Право та інновації. - 2016. - № 1. - С. 89-95.

Жолнович О. Місце трудового права в системі права України [Текст] / О. Жолнович // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали ІХ регіон. наук.-практ. конф. (13-14 лютого 2003 року). - Л.: ЛДУ / Львівський національний університет ім. І. Франка, Юрид. фак-т, 2003. - С. 340-342 .

Іншин М. І. Предмет трудового права (частина друга) [Текст] / М. І. Іншин, В. І. Щербина // Публічне право. - 2016. - № 1. - С. 209-214.

Лавриненко О.В. Трудовое право Украины: наука, отрасль, учебная дисциплина (современное состояние и перспективы развития в XXI веке): моногр. – Х.: АВГ-Пресс, 2000. – 768 с.

Лазор В. Система трудового права України в сучасних умовах та її співвідношення з системою національного права // Юрид. Україна. – 2006. – №9. – С. 43 – 48.

Мельник К. Ю. До питання визначення кола відносин, які поряд з трудовими входять до предмета трудового права [Текст] / К. Ю. Мельник // Вісник Харківського Національного університету внутрішніх справ. 2011. / Харківський національний університет внутрішніх справ; відп. ред. О. М. Бандурка. - Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2011. - Вип. 1(52). - С. 341-345.

Мельник К. Ю. До проблеми сфери дії трудового права [Текст] / К. Ю. Мельник // Харківський національний університет внутрішніх справ. Вісник Харківського Національного університету внутрішніх справ. 2011. : зб. наук. пр. / Харківський національний університет внутрішніх справ. - Харків : Нац. ун-т внутр. справ, 2011. - Вип. 2 (53): Спец. вип. Незалежній Україні - 20 років. - С. 308-314.

Панасюк О. Т. Начатки трудового права [Текст]: навч.-практ. посіб. Лекція 2. Поняття трудового права / О. Т. Панасюк. - Дніпропетровськ: Середняк Т. К., 2016. - 72 с.

Прилипка С.М. Розмежування права соціального забезпечення і трудового права // Право України. – 1999. – №10. – С. 58 – 61.

Процевський О. І. Методологічні засади трудового права [Текст]: монографія / О. І. Процевський ; МОН України, Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Харків: ХНАДУ, 2014. - 260 с.

Процевский А.И. Предмет советского трудового права. – М.: Юрид. лит., 1979. – 224 с.

Процевський О. Про предмет трудового права України // Право України. – 2001. – №12. – С. 81 – 86.

Ярошенко О.М., Прилипко С.М, Жигалкін П.І. Розвиток трудового права і права соціального забезпечення // Право України. – 2012. - № 5/6. – С. 231-250.

Тема 2. МЕТОД ТРУДОВОГО ПРАВА

План

1. Поняття і значення методу трудового права.
2. Комплексний характер методу трудового права.
3. Договірний характер регулювання праці.
4. Особливості правового статусу сторін трудових відносин.
5. Характер встановлення трудових прав і обов'язків.
6. Способи захисту трудових прав і забезпечення виконання трудових обов'язків.

При висвітленні питань плану необхідно зазначити, що метод трудового права – це сукупність прийомів та способів, за допомогою яких здійснюється регулювання трудових та пов'язаних із ними відносин. Метод трудового права носить комплексний, комбінований характер і включає в себе певні способи правового регулювання праці. Одним із проявів методу трудового права є поєднання централізованого та локального регулювання суспільних відносин у сфері праці. В курсовій роботі слід розкрити цей спосіб і проаналізувати, що представляє собою централізоване та локальне регулювання соціально - трудових відносин. Особливо необхідно звернути увагу на колективний договір як найважливіший локальний нормативний акт.

Далі у тексті курсової роботи доцільно розкрити такі способи регулювання соціально-трудова відносин: поєднання рівноправ'я сторін трудових відносин із підпорядкуванням у процесі праці; договірний характер праці та визначення її умов; участь працівників через своїх представників, професійні спілки, трудовий колектив у правовому регулюванні праці та контролі за дотриманням трудового законодавства; специфічні способи захисту трудових прав та забезпечення виконання трудових обов'язків. При розгляді питань плану слід проаналізувати названі способи регулювання

соціально-трудових відносин і зробити відповідні посилання на рекомендовану літературу і нормативно-правові акти.

Насамкінець студент має зробити висновок, підсумовуючи особливості методу трудового права.

Список рекомендованої літератури

Вишневецька С. В. Методологія науки трудового права [Текст]: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / С. В. Вишневецька; наук. конс. Н. М. Хуторян; офіц. опон.: В. С. Венедіктов, М. І. Іншин, С. М. Прилипко; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. - Київ: [б. в.], 2014. - 35 с.

Вишневецька С. В. Методологічні проблеми регулювання відносин у сфері праці [Текст] / С. В. Вишневецька // Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення : тези доп. III Міжнар. наук.-прак. конф., 7-8 жовт. 2011 р. / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х.: Кроссруд, 2011. - С. 147-149.

Гаращенко Л. П. Способи міжнародно-правового захисту трудових прав працівників [Електронний ресурс] / Л. П. Гаращенко, О. О. Гаврилевська // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2015. - № 4. - С. 94-98.

Гетьманцева Н. До питання про метод правового регулювання трудових відносин [Текст] / Н. Гетьманцева // Право України. - 2011. - № 5. - С. 224-230.

Жернаков В. Договірне регулювання соціально-трудових відносин // Вісн. Акад. правових наук України. - 2000. - №4(23). - С. 227 - 238.

Золотухіна Л.О. Роль договірного регулювання у забезпеченні прав та інтересів сторін трудових відносин // Вісн. Луганського держ. ун-ту внутр. справ. - Луганськ: Луган. держ. ун-т внутр. справ, 2006. - Вип. 1. - С. 125 - 133.

Занфірова Т.А. Централізоване регулювання трудових відносин: деякі теоретичні аспекти // Нове законодавство України та питання його застосування: Тези доповідей та наук.повідомлень учасників наук. конф. молодих учених та здобувачів (м. Харків, 26-27 груд. 2003 р.). - Х.: Нац. юрид. акад. України, 2004. - С. 68 - 70.

Кондратьев Р.И. Сочетание централизованного и локального регулирования трудовых отношений. – Львов: Вища школа, 1977. – 150 с.

Лазор В. Договірне і централізоване регулювання умов трудового договору: вирішення проблеми // Право України. – 1998. – №1. – С. 106-107.

Процевский А.И. Метод правового регулирования трудовых отношений. – М.: Юрид. лит., 1972. – 288 с.

Процевський О. І. Методологічні засади трудового права [Текст]: монографія / О. І. Процевський; МОН України, Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Харків: ХНАДУ, 2014. - 260 с.

Стичинський Б.С. Метод правового регулювання праці в умовах ринкових відносин // Матеріали наук.конф. "Конституція України – основа модернізації держави та суспільства". 21-22 червня 2001 р., м. Харків. – Х.: Право, 2001. – С. 439 – 441.

Ярошенко О.М. Законодавство та локальні нормативні акти у сфері праці: проблема співвідношення // Проблеми законності: Респ. міжвідом.наук. зб. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2005. – Вип. 71. – С. 60 – 66.

Тема 3.ДЖЕРЕЛА ТРУДОВОГО ПРАВА

План

1. Поняття, ознаки та класифікація джерел трудового права України.
2. Конституція України – основне джерело трудового права.
3. Міжнародні правові акти про працю.
4. Закони України – провідні джерела трудового права.
5. Підзаконні акти в системі джерел трудового права України.
6. Значення актів Конституційного Суду України та судової практики вправовому регулюванні відносин у сфері праці.
7. Джерела трудового права на соціально-партнерському рівні та локальнінормативно-правові акти.
8. Єдність та диференціація правового регулювання праці.

Висвітлюючи питання плану, студент має дати визначення джерел трудового права, перерахувати їх ознаки, види, форми вираження та особливості. Необхідно відзначити, що у загальній теорії права джерела права розглядаються з двох позицій – формальної та матеріальні. Доцільно перерахувати ознаки джерел трудового

права у формальному аспекті: формальна визначеність, загальнообов'язковість; загальновідомість; внутрішня структурованість. При написанні курсової роботи студент повинен розкрити вказані ознаки. У подальшому необхідно звернути увагу на те, що однією з особливостей трудового права є значна кількість його джерел та їх різноманітність.

Рекомендовано дати класифікацію джерел трудового права. Джерела трудового права можна класифікувати за різними підставами, зокрема, за юридичною силою, сферою дії, часом дії, національною приналежністю, формою акта, правотворчим органом, видом суспільних відносин, регулювання яких вони здійснюють, тощо.

Особливу увагу доцільно приділити основному джерелу трудового права - Конституції України. В ній закріплено найважливіші трудові права людини і громадянина та визначено гарантії їх реалізації. Студентам необхідно проаналізувати статті 43, 44, 45, 46, 55, 56, 60 Конституції і деякі інші.

Слід мати на увазі, що джерелами трудового права є міжнародні договори і нормативні акти міжнародних організацій у соціально-трудої сфері. При цьому необхідно виходити з пріоритету норм міжнародних договорів та угод перед нормами національного законодавства. Згідно зі ст.8¹ КЗпП України, якщо міжнародним договором або міжнародною угодою, в яких бере участь Україна, встановлені інші правила, ніж ті, які містить законодавство України про працю, то застосовуються правила міжнародного договору або міжнародної угоди. Студентам рекомендовано проаналізувати положення Загальної декларації прав людини, Європейської соціальної хартії (переглянутої), а також конвенцій і рекомендацій Міжнародної організації праці.

Серед законів необхідно дати загальну характеристику кодифікованому джерелу трудового права - Кодексу законів про працю України. Потрібно надати загальну характеристику ряду законів України, що регламентують трудові відносини. Студент має розглянути систему підзаконних актів, що є джерелами трудового права (укази і розпорядження Президента України; постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України; накази Міністерства соціальної політики; нормативно-правові акти міністерств, інших центральних органів виконавчої влади тощо).

Потрібно також дати характеристику правовій природі і юридичній силі рішень Конституційного Суду України та постанов

Пленуму Верховного Суду України для правового регулювання відносин у сфері праці. Бажано було б сформулювати, в чому полягає значення судової практики для регулювання трудових відносин.

За реалій сьогодення особливого значення набули джерела трудового права на соціально-партнерському рівні: акти соціально-партнерства (колективні угоди, що укладаються на державному, галузевому, регіональному рівнях; локальні нормативно-правові акти). У розвиток цього питання необхідно проаналізувати такий локальний нормативний акт як колективний договір. Рекомендовано дати поняття локального нормативного акту; навести приклади локальних актів.

Слід мати на увазі, що права регламентація праці характеризується нерозривним зв'язком двох її сторін – диференціації і єдності. Перша створює умови для диференціації правового регулювання праці, а друга сприяє єдності правового регулювання трудових відносин. Диференціація правового регулювання праці – розмежування правових норм на підставі юридично значущих чинників з метою конкретизації загальних положень законодавства про працю щодо окремих категорій працівників. Підстави диференціації правового регулювання поділяються на: 1) об'єктивні, 2) суб'єктивні та 3) соціальні.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 р., №3356-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1993. – №36. – Ст. 361.

Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.1994 р., №1906-ІV // Там же. – 2004. – №50. – Ст. 540.

Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. № 5067 // Урядовий кур'єр. – 2012. - № 164.

Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992р. № 2694-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. - № 49. – Ст.668.

Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. №108/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. - №17. – Ст.121.

Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 р. №504/96 // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. - №2. – Ст.4.

Про професійні спілки, їх права і гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. №1945-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – №45. – Ст.397.

Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 3 березня 1998 р. №137/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – №34. – Ст.227.

Про правонаступництво України: Закон України від 12.09.1991 р., №1543-XII // Там же. – 1991. – №46. – Ст. 617.

Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР: Пост. Верхов. Ради України від 12.09.1991 р., №1545-XII // Там же. – 1991. – № 46. – Ст. 621.

Рішення Конституційного Суду України у справі про тлумачення терміна “законодавство” від 09.07.1998 р., №12-рп/98 // Офіц. вісн. України. – 1998. – №32. – Ст. 1209.

Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 р., №503/97 // Там же. – 1997. – №24.

Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Указ Президента України від 03.10.1992 р., №493/92 // Урядовий кур'єр. – 1992. – №42-43.

Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996 р. №9 // Бюл. зак-ва і юрид. практики України. – 2004. – №5.

Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992 р. №9 // Там же. – 2006. – № 2.

Кодифікація трудового законодавства України: Монографія. / За ред. д-ра юрид. наук, проф. Н.М. Хуторян, д-ра юрид. наук, проф. М. І. Іншина, д-ра юрид.наук, проф. С. М. Прилипка, д-ра юрид. наук, проф. О. М. Ярошенка. — Харків :ФІНН, 2009. — 432 с.

Бару М.И. Унификация и дифференциация норм трудового права // Сов.гос-во и право. – 1971. – № 10. – С. 45 – 50

Білоус О.Ю. Конвенції міжнародної організації праці як джерела трудового права України [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Білоус Олена Юріївна; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса, 2017. - 20 с.

Бущенко П.А. До питання про джерела трудового права у світлі Конституції України // Матеріали наук. конф. "Конституція України – основа модернізації держави та суспільства". 21-22 червня 2001 р., м. Харків. – Х.: Право, 2001. – С. 466-467.

Венедиктов В.С. Концептуальні підходи до кодифікації трудового законодавства України // Право і безпека. – 2002. – №2. – С. 9–12.

Волохов О.С. Міжнародні правові акти як джерела трудового права України [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Волохов Олександр Сергійович; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - К., 2013. - 20 с.

Єрмоєнко В.В. Галузева належність правових норм конвенцій МОП та їх застосування в трудовому праві // Проблеми законності: Акад. зб. наук. пр. / Від. ред.: В.Я. Тацій та ін. - Х.: Нац. юрид. акад. України – 2010. – Вип. 110 – С. 74-83.

Єрмоєнко В.В. Колізії між Конституцією та іншими актами трудового права // Вісник Академії правових наук України: зб. наук. пр. / редкол.: В.Я. Тацій та ін. – Х.: Право, 2009. – № 4(59) –С. 144-153.

Жернаков В.В. Загальна декларація прав людини як джерело трудового права та права соціального забезпечення. // Права людини і правова держава: Тези доповідей. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 1998. – С. 128-131..

Жернаков В.В. Проблеми забезпечення соціально-трудоових прав у процесі розвитку законодавства України // Право та інновації. – 2017. - № 2 (18). – С. 9-14.

Жернаков В. В. Реалізація основних положень Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод у трудовому законодавстві України [Текст] / В. В. Жернаков // Актуальні проблеми формування правової держави в Україні. До 50-ї річниці Конвенції про захист прав людини та основних свобод: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.: У 2-х ч.-Ч.2. - Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, Європейська комісія, Рада Європи, 2000. - С. 75-78.

Жигалкін П.І. Актуальні проблеми кодифікації законодавства про працю // Проблеми законності: Респ. міжвідом.наук. зб. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2001. – Вип. 51. – С. 3–9.

Жигалкін П. І. Судова практика та її значення для регулювання відносин у сфері праці [Текст]: монографія / П. І. Жигалкін, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенко. - Харків: ФІНН, 2008. - 544 с.

Журавльов Д.В. Нормативно-правовий акт як структурний елемент системи трудового законодавства // Право і безпека. - 2004.- №3/4. - С. 141 - 146.

Коляда Т.А. Основні критерії диференціації регулювання праці за трудовим законодавством // Право і безпека. - 2003. - №4/2. - С. 125 - 130.

Комарницький В.І. Правова природа соціального партнерства на державному та низовому рівнях // Держава і право. Юрид. і політ. науки. - Вип. 12. - К.: Ін-т держави і права НАН України, 2001. - С. 268 - 275.

Кіт О.І. Акти судової влади як джерела трудового права України [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Кіт Олена Ігорівна; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - К., 2013. - 16 с.

Костюк В. Л. Джерела трудового права України [Текст]: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Костюк Віктор Леонтійович; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2000. - 20 с.

Костюк В. Міжнародні акти як джерело трудового права // Право України. - 1999. - №11. - С. 97 - 100.

Краглевич В. Роль і значення судової практики в регулюванні трудових відносин // Юрид. журнал. - 2004. - №8. - С. 118 - 122.

Лазор Л.І. Теоретичні і практичні проблеми співвідношення трудового законодавства України з міжнародним // Актуальні проблеми формування правової держави в Україні. До 50-ї річниці Конвенції про захист прав людини та основних свобод: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф.: У 2-х ч. - Ч. 2. - Х.: Нац. юрид. акад. України, 2000. - С. 72 - 75.

Могілевський Л.В. Підстави диференціації правового регулювання праці // Вісн. Нац. ун-ту внутр. справ. - Х.: Нац. ун-т внутр. справ, 2006. - Вип. 32. - С. 315 - 320.

Новіков В.М. Історичний розвиток колективних договорів і угод в Україні // Вісн. Академії праці і соціал. відносин Федерації профспілок України. - 2002. - №5(18). - С. 209 - 216.

Прилипка С. М. Колективні угоди як результат соціального партнерства (сучасний стан і перспективи розвитку: монографія / С. М. Прилипка, О. М. Ярошенко, Н. М. Клименчук. - Харків: ФІНН, 2011. - 256 с.

Слюсар А. М. Конституція України та суб'єкти трудового права [Текст] / А. М. Слюсар // Матеріали наукової конференції "Конституція України - основа модернізації держави та суспільства". 21-22 червня 2001 р. Харків. - Х. : Право / Адміністрація Президента України, 2001. - С. 196-197.

Чанишева Г. Вплив міжнародних трудових норм на розвиток трудового права України // Підприємництво, господарство і право. - 2001. - №5. - С. 67 - 70.

Швець Н.М. Актуальні проблеми трудового законодавства в контексті кодифікації // Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 10-11 липня 2015 р. - К.: Центр правових наукових досліджень, 2015. - С. 75-77.

Ярошенко О.М. Деякі питання системи джерел трудового права України // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. - Харків: Нац. юрид. акад. України, 2006. - Вип. 77. - С. 43 - 48.

Ярошенко О. До питання про місце майбутнього Трудового кодексу України в системі джерел трудового права / О. Ярошенко // Право України. - 2017. - № 6. - С. 64-71.

Ярошенко О. Щодо природи локальних нормативно-правових актів у сфері трудового права // Вісн. Акад. правових наук України. - 2004. - №2(37). - С. 131 - 138.

Ярошенко О.М. Теоретичні та практичні проблеми джерел трудового права України: Монографія. - Х.: Видавець СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006. - 456 с.

Тема 4. ПРИНЦИПИ ТРУДОВОГО ПРАВА

План

1. Поняття та значення принципів трудового права.
2. Значення загальноправових і міжгалузевих принципів трудового права.
3. Основні галузеві принципи трудового права:
 - 3.1. Поняття та класифікація галузевих принципів трудового права.

- 3.2. Принцип забезпечення права на працю.
- 3.3. Принцип свободи праці і свободи трудового договору.
- 3.4. Принцип заборони примусової праці.
- 3.5. Принцип стабільності трудового договору і стабільності трудового правовідношення.
- 3.6. Принцип рівності у трудових правах та заборони дискримінації у сфері праці.
- 3.7. Принцип свободи об'єднання.
- 4. Принципи окремих інститутів трудового права.

При розгляді питань плану студенту слід засвоїти, що будь-яка діяльність здійснюється на основі певних принципів, тобто основних, вихідних положень, додержання яких забезпечує узгодженість в діях її учасників, орієнтує на досягнення певного результату шляхом використання найефективніших методів. В роботі необхідно дати поняття принципів трудового права.

Принципи трудового права - це загальновизнані вихідні положення, що визначають його сутність, зумовлюють єдність правового регулювання та закономірності розвитку системи норм трудового права. Особливу увагу слід приділити значенню принципів трудового права. Слід мати на увазі, що за сферою дії принципи трудового права поділяються на загальноправові, міжгалузеві, галузеві, внутрішньогалузеві. Аналізуючи питання галузевих принципів трудового права слід мати на увазі, що право на працю є визначальним для групи конституційних прав у соціально-трудоцій сфері, до яких входять також право на відпочинок, право на страйк з метою захисту трудових прав.

Студенту необхідно чітко засвоїти, що принцип свободи праці знаходить вияв у таких положеннях: а) людина має виняткове право вільно розпоряджатися своїми здібностями до праці; б) не можуть існувати як законні підстави для залучення до примусової праці; в) людина вільна у виборі виду і форми діяльності (робота за трудовим договором, господарська діяльність, робота у власному господарстві та ін.); г) розірвання безстрокового трудового договору з ініціативи працівника не може обмежуватися; д) для захисту порушеного права на свободу праці і працівник, і роботодавець наділяються правом звертатися до компетентних органів влади (судової й адміністративної). Студенту слід пам'ятати, що заборону примусової праці в Україні встановлено на конституційному рівні.

Відповідно до ст. 43 Конституції використання примусової праці забороняється. Аналізуючи принцип стабільності трудового договору і стабільності трудового правовідношення необхідно відзначити, що тривалий характер відносин із використання праці є однією з характерних ознак трудового права. Особливу увагу слід звернути на те, що однією із головних гарантій і основою механізму, котрий сприяє стабільності трудового договору і трудового правовідношення, є обмеження підстав припинення трудових правовідносин з ініціативи роботодавця. Це означає, по - перше, що підстави припинення трудових правовідносин не можуть встановлюватися нормативними актами, нижчими за закон; по-друге, у законах можуть встановлюватися підстави звільнення з ініціативи роботодавця, в основі яких лежать об'єктивно зумовлені фактори. Студент повинен засвоїти, що рівність у трудових правах є різновидом принципу рівності всіх людей у правах, закріпленого у Загальній декларації прав людини від 10 грудня 1948 р. Усі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Разом з тим, не вважається дискримінацією будь-яке розрізнення, недопущення або перевага відносно певної роботи, що ґрунтується на її специфічних вимогах. Необхідно звернути увагу на те, що свобода об'єднання суб'єктів у сфері праці базується на конституційному принципі свободи об'єднання, у тому числі у громадські організації, для здійснення і захисту прав і свобод та задоволення економічних, соціальних та інших інтересів. При висвітленні питання стосовно принципів окремих інститутів трудового права слід проаналізувати принципи інститутів: зайнятості і працевлаштування; трудового договору; робочого часу і часу відпочинку; оплати праці; матеріальної відповідальності, дисципліни праці, охорони праці.

Список рекомендованої літератури

Бабенко А. О. Заборона дискримінації як важлива гарантія забезпечення рівності під час укладання трудового договору [Електронний ресурс] / А. О. Бабенко // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2014. - № 2. - С. 209-215.

Ветухова І. До питання про зміст принципу підвищення охорони праці жінок, які мають дітей, як суб'єкта трудових правовідносин // Вісн. Акад. правових наук України. – 1998. – №2(13). – С. 166 – 171.

Гришина Ю.М. Поняття принципів трудового права [Текст] / Ю. М. Гришина // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2015. - № 7. - С. 65-72.

Єрьюменко В. В. Принципи трудового права в аспекті правозастосування / В. В. Єрьюменко // Право та інновації. – 2016. – №1. – С. 122-127.

Жернаков В. Реализация принципа свободы труда и запрета принудительного труда в законодательстве Украины // Предпринимательство, хозяйство и право. – 2000. – № 10. – С. 63-66.

Жернаков В.В. Свобода праці як принцип сучасного трудового права // Право України. – 1999. – №3. – С. 34 – 36, 55.

Жигалкін І.П. Принцип заборони дискримінації у трудових і пов'язаних із трудовими відносинах [Текст] / І. П. Жигалкін // Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 лист. 2015 р.) / МВС України, Харк. нац. ун-т внутріш. справ. - Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2015. - С. 87-90.

Жигалкін І. П. Принципи права: теоретичний нарис на прикладі трудового права [Електронний ресурс] / І. П. Жигалкін // Прикарпатський юридичний вісник. - 2015. - Вип. 3. - С. 104-106.

Занфірова Т. Забезпечення принципу свободи праці в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] / Т. Занфірова // Підприємництво, господарство і право. - 2017. - № 4. - С. 77-80.

Занфірова Т. Особливості принципу свободи праці в трудовому праві України [Текст] / Тетяна Занфірова // Публічне право. - 2017. - № 1. - С. 161-166.

Козуб І. Теоретико-правові аспекти принципу заборони примусової праці [Електронний ресурс] / І. Козуб // Юридична Україна. - 2016. - № 9-10. - С. 72-79.

Корнева П.М. Місце принципу справедливості серед принципів права соціального забезпечення [Текст] / П. М. Корнева // Держава і право. Юридичні і політичні науки : зб. наук.пр. / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - Київ : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2014. - Вип. 64. - С. 258-264.

Краснов Є. В. Принцип свободи об'єднання та трудове законодавство України [Електронний ресурс] / Є. В. Краснов // Актуальні проблеми держави і права. - 2004. - Вип. 22. - С. 807-812.

Лаврів О.Я. Система принципів трудового права України [Текст]: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / О. Я. Лаврів. - Х. : Б. в., 2007. - 19 с.

Погребняк С. П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика): Монографія / С. П. Погребняк. – Х.: Право, 2008. – 238 с.

Принцип рівності у праві: теорія і практика: монографія / передмова акад. НАН України Ю. С. Шемшученка ; за заг. ред. Н. М. Оніщенко – К.: Вид-во «Юридична думка», 2014. – 380 с.

Процевський О. І. Заборона примусової праці як складова принципу свободи праці [Електронний ресурс] / О. І. Процевський // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. "Право". - 2014. - Вип. 22. - С. 30-40.

Хуторян Н. Принципи правозастосування та їх значення для ефективності норм трудового законодавства [Текст] / Наталія Хуторян // Ефективність норм права: зб. наук. пр.: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 17 листоп. 2016 р.) : до 140-річчя проф. Василя Синайського (1876-1949) / НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, Рада молодих учених. - Київ: Ніка-Центр, 2016. - С. 485-487.

Чанишева Г. Принцип соціального діалогу у системі принципів трудового права [Текст] / Галія Чанишева // Ефективність норм права : зб. наук. пр. : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 17 листоп. 2016 р.) : до 140-річчя проф. Василя Синайського (1876-1949) / НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, Рада молодих учених. - Київ : Ніка-Центр, 2016. - С. 493-495.

Щербина В. Про основоположні принципи трудового права України // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – №1. – С. 13 – 17.

Щербюк Н. Ю. Колізійні принципи і норми трудового права: погляд на проблему [Електронний ресурс] / Н. Ю. Щербюк // Публічне право. - 2014. - № 1. - С. 165-170.

Ярошенко О. М. Зміст принципу рівності прав і можливостей працівників: теоретичний нарис / О. М. Ярошенко // Правове регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: проблеми і перспективи розвитку: тези доповідей і наук. повідомлень учасників VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 3-4 жовтня 2014 р.) / за ред. В. В. Жернакова. – Х.: Право, 2014. – С. 49-56.

Тема 5. СИСТЕМА ТРУДОВОГО ПРАВА

План

1. Поняття та значення системи трудового права.
2. Основні засади формування і розвитку системи трудового права.
3. Загальна частина трудового права.
4. Особлива частини трудового права.
5. Співвідношення системи трудового права із системою трудового законодавства.
6. Поняття та система науки трудового права.

Розгляд теми доцільно розпочати із з'ясування основних ознак системи трудового права як сукупності юридичних норм, що утворюють єдине предметне ціле (галузь) з їх одночасним внутрішнім поділом на відносно самостійні й взаємозалежні структурні утворення (інститути) та їх частини (підінститути). При цьому слід мати на увазі, що структурно система трудового права складається з двох частин – загальної й особливої. Норми загальної – це положення, в яких закріплюються основні засади законодавства про працю (предмет трудового права, сфера його дії, функції, принципи, джерела, суб'єкти соціально-трудоких відносин, їх права й обов'язки та ін.). До Особливої частини входять норми, присвячені розкриттю змісту основних інститутів: працевлаштування й зайнятості, трудового договору, робочого часу й часу відпочинку, нормування й оплати праці, дисципліни праці, матеріальної відповідальності, особливостей регулювання праці окремих категорій працівників (неповнолітні; жінки; особи, що поєднують роботу з навчанням), охорони праці, нагляду й контролю за додержанням законодавства про працю, трудових спорів.

Крім того, необхідно зупинитися на тому, що систему трудового права слід відрізнити від системи законодавства про працю, яка трактується як сукупність нормативно-правових актів, що регулюють трудові й пов'язані з ними відносини. Висвітлюючи цей аспект, бажано акцентувати, що система законодавства про працю може не збігатися із системою трудового права, оскільки складається не з об'єктивно існуючих норм права, а зі створених в установленому порядку нормативних актів, які мають свої зовнішні харак-

теристики (найменування нормативного акта і його структурних елементів, розподіл на статті, пункти тощо).

Для повноти розгляду теми варто окремо зупинитися на системі науки трудового права. Передусім, треба довести, що трудове право як самостійна галузь права служить предметом вивчення науки трудового права, що можливе шляхом вивчення сукупності певних правових поглядів, висновків і міркувань. Студент, спираючись на думки науковців, має переконливо пояснити, що система науки трудового права, в основному, відповідає системі трудового права, однак між ними є й розходження, окремо зупинившись детально саме на останніх. Так, у системі трудового права, на відміну від системи науки трудового права, не розглядається міжнародно-правове регулювання праці. Таким чином, система науки трудового права за своїм предметом та змістом ширше як системи трудового права, так і системи законодавства про працю.

Список рекомендованої літератури

Жернаков В.В. Новий погляд на систему трудового права України // Право України. – 1999. – №11. – С. 141 – 143.

Жолнович О. Деякі особливості систематизації загальних норм трудового права // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XIII регіон. наук.-практ. конф. (8-9 лютого 2007 р.). – Л.: ЛДУ, 2007. – С. 382 – 384.

Кацуба А. В. Система науки трудового права [Електронний ресурс] / А. В. Кацуба // Митна справа. - 2013. Спец. вип. - С. 156-160.

Лазор В. Система трудового права України в сучасних умовах та її співвідношення з системою національного права // Юрид. Україна. – 2006. – №9. – С. 43–48.

Любчик О. А. Співвідношення кодифікації трудового законодавства з іншими формами систематизації права [Електронний ресурс] / О. А. Любчик // Форум права. - 2014. - № 1. - С. 342–346.

Могілевський Л.В. Співвідношення системи трудового права та системи трудового законодавства України / Л.В. Могілевський // Підприємництво, господарство і право. - 2016.- № 2. - С. 87-91.

Могілевський Л. В. Теоретико-методологічні підходи до визначення поняття "система трудового права" [Електронний ресурс] / Л. В. Могілевський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. - 2014. - Вип. 29(2.3). - С. 71-74.

Савельєва М.О. Щодо виокремлення колективного трудового права як складової системи трудового права / О. М. Савельєва // Форум права. – 2013. – № 1. – С. 849-856.

Якушев І. Локальні імперативні норми у системі норм трудового права / І. Якушев // Юридичний вісник. – 2014. – № 2. – С. 134–139.

Ярошенко О. До питання про співвідношення системи трудового права та системи джерел трудового права України // Актуальні проблеми труд. права та право соціал. забезпечення: до 80-річчя проф. Р.І. Кондратьєва: Зб. наук. праць. – Хмельницький: Вид-во Хмельницького ун-ту управління та права, 2007. – С. 128 – 133.

Тема 6. СУБ'ЄКТИ ТРУДОВОГО ПРАВА

План

1. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права.
2. Правовий статус суб'єктів трудового права та його елементи.
3. Фізичні особи як суб'єкти трудового права.
4. Роботодавці як суб'єкти трудового права.
5. Колективні суб'єкти трудового права: трудовий колектив, професійні спілки, державні органи.

При розгляді питань плану необхідно зазначити, що суб'єктами трудового права є учасники суспільних відносин, врегульованих законодавством про працю, які володіють суб'єктивними трудовими та юридичними обов'язками. Доцільно навести класифікацію суб'єктів трудового права. Певну увагу слід приділити громадянам як суб'єктам трудового права, трудового договору, трудових правовідносин. При написанні роботи особливу увагу необхідно звернути на правовий статус суб'єктів і розкрити його зміст. Особливе зосередження слід зробити на трудовій праводієздатності (загальній, спеціальній, обмеженій, винятковій), суб'єктивних правах та обов'язках, гарантіях прав та обов'язків та відповідальності працівників.

Розглядаючи роботодавців як суб'єктів трудового права, слід дати визначення поняття «роботодавець» і розкрити його правовий статус.

При дослідженні трудових колективів варто навести дефініцію поняття трудовий колектив, з'ясувати його види, окреслити його повноваження й функції.

Певну увагу необхідно приділити професійним спілкам як суб'єктам трудового права й зазначити, що право на об'єднання в професійні спілки закріплено в Конституції України, виокремити їх функції за сучасних умов, розкрити права й обов'язки профспілок та їх об'єднань. Необхідно також проаналізувати повноваження виборного органу первинної профспілкової організації на підприємстві, в установі й організації.

При розгляді питань плану слід проаналізувати таку категорію як державні органи, вирізнити види нагляду й контролю за додержанням законодавства про працю й охорону праці. Слід назвати систему органів, що здійснюють державний нагляд і контроль, розкрити їх повноваження.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р., №1045-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – №45. – Ст. 397.

Про державну службу: Закон України редакція від 20.01.2018 р., №889-19// Там же . – 2016. - № 4. - Ст. 43.

Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 02. 11. 2016 р., №5026-17 // Там же. – 2016. – №22. – Ст. 216.

Про трудові колективи і підвищення їх ролі в управлінні підприємствами, установами, організаціями: Закон СРСР від 17.06.1983 р. // КЗоТ Украинской ССР с постатейными материалами. – К.: Политиздат Украины. – 1986.

Башмакова Н. Про статус керівника підприємства, установи, організації: деякі невирішені питання // Право України. – 1999. – №10. – С. 30–33.

Вавженчук С. Правовий статус працівника як суб'єкта охоронних трудових правовідносин [Електронний ресурс] / С. Вавженчук // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 7. - С. 55-59.

Гетьманцева Н. Д. Трудовий колектив: проблеми визначення поняття / Н. Д. Гетьманцева, І. Г. Козуб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nspr.gov.ua/?s=38&id=3766>.

Голован З. С. Суб'єкти трудового права та суб'єкти трудових правовідносин: співвідношення понять та змісту / З. С. Голован // Форум права. – 2007. – № 1. – С. 23-25 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2007-1/07gzcptz.pdf>.

Гончарова Г.С. Повноваження трудових колективів на сучасному етапі // Матеріали наук.конф. "Конституція України – основа модернізації держави та суспільства", 21-22 червня 2001 р., Харків. – Х.: Право, 2001. – С. 193 – 196.

Держава та її органи як суб'єкти трудового права: теоретико-прикладний нарис [Текст]: монографія / К. В. Гончарова [та ін.] ; [за наук.ред. проф. О. М. Ярошенка]. - Харків: Право, 2014. – 285 с.

Домашні працівники – спеціальні суб'єкти трудового права України [Текст]: монографія / [А. Я. Бартків та ін.; за ред. Ярошенка О. М.] ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків: Юрайт, 2014. - 189 с.

Костюк В. Трудова правосуб'єктність як основна правова властивість суб'єктів трудового права // Підприємництво, господарство і право. – 2005.– № 8. – С. 35–39.

Лазор В.В. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права і сторона трудових спорів // Право України. – 2003. – №10. – С. 100–103.

Подорожній Є. Ю. Теоретичні підходи до тлумачення поняття "роботодавець" [Електронний ресурс] / Є. Ю. Подорожній // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. - 2016. - Вип. 2(1). - С. 164-167.

Прокопенко В. І. Власник і уповноважений ним орган як суб'єкти трудового права // Право України. – 1994. – №10. – С. 20–23.

Середа О. Обов'язки роботодавця та правові наслідки їх невиконання // Право України. – 2002. - № 9. – С. 82-86.

Середа О. Г.Роботодавець як суб'єкт трудового права [Текст]: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / О. Г. Середа. - Х.: Б. в., 2004. - 19 с.

Сільченко С. Актуальні проблеми створення професійних спілок і первинних профспілкових організацій // Підприємництво,

господарство і право. – 2003. – № 10. – С. 111 – 113.

Слюсар А.М. Віднесення держави та її органів до суб'єктів трудового права // Проблеми законності. – 2009. – Вип. 105. – С. 78-85.

Слюсар А.М. Міжнародно-правова регламентація права на об'єднання у професійні спілки // Актуал. пробл. політики: зб. наук. Пр. – О.: Фенікс, 2010. – Вип. 39. – С. 478-486.

Слюсар А.М. Правовий статус суб'єктів трудового права України: теоретико-правовий аспект: Монографія / А.М. Слюсар. – Харків: Видавництво «ФІНН», 2011. – 336 с.

Слюсар А. Сутність і правова природа категорії "роботодавець" [Електронний ресурс] / А. Слюсар // Вісник Академії правових наук України. - 2010. - № 3. - С. 205-215.

Хуторян Н.М. Проблеми визначення "роботодавець" за законодавством України // Держава і право. Юрид. і політ. науки. – К.: Ін-т держави і права НАН України, 2006. – Вип. 31. – С. 207 – 215.

Шамшина І.І. Суб'єкти трудового права: правове регулювання в умовах ринкових відносин: Монографія. – Луганськ: Вид-во «Література», 2010. – 448 с.

Щербань В.А. Поняття і зміст правового статусу професійних спілок // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2004. – №8. – С. 88 – 99.

Яремчук О.В. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права // Право і безпека. – 2004. – №3/1. – С. 186 – 189.

Ярошенко О. М. Правосуб'єктність роботодавця та її зміст // Проблеми законності: Респ. міжвідом.наук. зб. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2001. – Вип. 51. – С. 129 – 138.

Ярошенко О. М. Щодо основних прав та обов'язків працівників // Проблеми законності: Респ. міжвідом.наук. зб. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 1999. – Вип. 39. – С. 64 – 67.

Тема 7. ТРУДОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ

План

1. Поняття трудових правовідносин та їх ознаки.
2. Сторони трудових правовідносин.
3. Зміст трудових правовідносин.
4. Підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин.

При висвітленні питань плану слід дати визначення поняття трудового правовідношення. В науці трудового права трудовим правовідношенням визнається двосторонній правовий зв'язок між працівником і роботодавцем, що виникає на підставі трудового договору, і зміст якого полягає у сукупності суб'єктивних прав і обов'язків з виконанням працівником за винагороду роботи за певною професією, спеціальністю, кваліфікацією, посадою з підпорядкуванням внутрішньому трудовому розпорядку, та зі створення належних умов для її виконання й оплати праці роботодавцем.

Студенту необхідно проаналізувати як загальні ознаки правовідносин, так і специфічні ознаки, які притаманні трудовим правовідносинам.

Слід проаналізувати сторони трудових правовідносин. Сторонами трудових правовідносин є працівник та роботодавець. Особливу увагу необхідно приділити змісту трудових правовідносин. Юридичний зміст трудового правовідношення становлять права і обов'язки працівника та роботодавця. При розгляді питань плану слід виходити з того, що суб'єктивні права і юридичні обов'язки у трудових правовідносинах спрямовані на забезпечення в інтересах правомочної особи певної поведінки зобов'язаної особи. Як правило, права та обов'язки сторін кореспондують одне одному. Слід мати на увазі, що основні права та обов'язки сторін трудових правовідносин випливають із сутності трудового договору, за яким працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядкові, а роботодавець зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін.

Аналізуючи питання плану треба розуміти, що трудові правовідносини, хоча і є за своїм характером триваючими, однак мають свій початок та закінчення. Окрім того, вони можуть змінюватися в процесі свого існування.

Підставами, з якими пов'язується виникнення, зміна та припинення трудових відносин, є юридичні факти. Юридичні факти у трудовому праві – це конкретні обставини реальної дійсності, з наявністю або відсутністю яких норми права пов'язують можливість виникнення, зміну та припинення правовідносин у сфері праці. За

загальним правилом, підставою виникнення трудового правовідношення є одиничний юридичний факт у формі трудового договору. Останній ґрунтується на вільному волевиявленні його сторін. Працівник не може бути допущений до роботи без укладення трудового договору, оформленого наказом чи розпорядженням власника або уповноваженого ним органу, та повідомлення центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення формування та реалізації державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування про прийняття працівника на роботу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У деяких випадках правові норми пов'язують виникнення трудового правовідношення не з одним юридичним фактом, яким є трудовий договір, а з декількома. Складні юридичні факти ще прийнято називати фактичними складами. Враховуючи це, слід проаналізувати, що фактичний склад має місце при призначенні на посаду державних службовців, при прийнятті на роботу за конкурсом, у разі направлення працівника на роботу в рахунок квоти і укладення на підставі такого направлення трудового договору. Слід мати на увазі, що підстави зміни трудових правовідносин мають договірний характер. Наприкінці роботи необхідно проаналізувати підстави припинення трудових правовідносин. При цьому слід вказати, що припинення правовідносин пов'язане із юридичним фактом припинення трудового договору, яке відбувається з підстав, передбачених законом. Крім цього, підставами припинення трудових відносин служить як угода сторін, так і одностороннє волевиявлення кожної з них, а також органів чи осіб, які не є стороною трудових правовідносин (суд, військомат, комісія у справах альтернативної (невійськової) служби, батьки неповнолітнього, профспілкові органи тощо).

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

Кодекс законів про працю України. затв. Законом УРСР від 10.12.1971 р. // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1971. – № 50. – Ст. 375.

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р., № 889-VIII // Відом. Верхов. Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 43.

Александров Н. Г. Трудовое правоотношение / Н. Г. Александров. - Москва: Юриздат НКЮ СССР, 1948. - 336 с.

Андропова В. А. Юридичні факти у трудовому праві: поняття, ознаки та властивості / В. А. Андропова // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. / Одеська нац. юрид. акад. - Одеса: Юрид. літ., 2011. - Вип. 58. - С. 149-154.

Апанасенко А. М. До питання про підстави диференціації правового регулювання соціально-трудових відносин / А. М. Апанасенко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип.44. - К.: Ін-т держави і права НАН України / голова редкол. Ю. С. Шемшученко, 2009. - С. 391-396.

Барабаш О.Т. Щодо властивостей трудових правовідносин // Право України. – 1998. – № 3. – С. 64 – 69.

Бару М.Й. Правове регулювання трудових відносин і закон, мораль, справедливість // Право України. – 1998. – №2. – С. 66 – 68.

Венедіктов С. В. Концептуальні засади правового регулювання трудових відносин в Україні: автореферат дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / С. В. Венедіктов ; наук. конс. С. М. Прилипка; Національна академія наук України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. - Київ: Б. в., 2012. - 32 с.

Венедіктов С. В. Правове регулювання трудових відносин: вітчизняний та зарубіжний досвід: моногр. – К.: Алерта, 2012. – 368 с.

Вишновецька С. Трудові правовідносини як об'єкт дослідження науки трудового права // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – № 1. – С. 60 – 63.

Гетьманцева Н. Д. Правове регулювання трудових відносин в сучасних умовах господарювання: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / Н. Д. Гетьманцева; наук. конс. О. І. Процевський; офіц. опон.: С. М. Прилипка, В. Л. Костюк, О. М. Обушенко; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. - Київ: [б. в.], 2015. - 39 с.

Гинцбург Л. Я. Социалистическое трудовое правоотношение / Л. Я. Гинцбург; отв. ред. Р. З. Лившиц; Ин-т гос. и права АН СССР. - Москва: Наука, 1977. - 310 с.

Глазько С. М. Основні засади припинення трудових правовідносин // Вісн. Нац. ун-ту внутр. справ. – Х.: Нац. ун-т внутр. справ, 2004. – Вип. 27. – С. 383 – 386.

Грекова М. М. Щодо правової презумпції існування трудових правовідносин / М. М. Грекова, Є. А. Греков // Правові засади гарантування та захисту прав і свобод людини і громадянина: зб. тез наук. доп. і повідомл. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (26 трав. 2016 р., м. Полтава) / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого, Полтав. юрид. ін-т, Нац. акад. прав. наук України, НДІ держав. буд-ва та місцевого самоврядування, Асоціація випускників НЮУ ім. Ярослава Мудрого". - Харків: Права людини, 2016. - С. 394-398.

Гончарова Г. С. Правовые вопросы участия общественности в возникновении и прекращении трудовых правоотношений: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 Трудовое право, право социального обеспечения / Г. С. Гончарова. - Х.: Б. и., 1967. - 21 с.

Гончарова Г. С. Про демократичні засади у трудових відносинах / Г. С. Гончарова // Актуальні проблеми трудового права та права соціального забезпечення: Зб. наук. пр. до 80-річчя проф. Р.І. Кондратьєва. - Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права / Хмельниц. ун-т упр. та права, 2007. - С. 37-40.

Гоц О. Підстави виникнення трудових правовідносин з професорсько-викладацьким складом вузів: їх особливості // Право України. – 2002. – № 2. – С. 64 – 68.

Денисенко А. П. Загальна характеристика умов та підстав виникнення трудових відносин з керівником підприємства / Анатолій Денисенко // Публічне право. - 2012. - № 3. - С. 417-422.

Єрмоєнко В. В. Вольовий характер підстав виникнення трудових правовідносин // Право України. – 1998. – № 11. – С. 96 – 98.

Єрмоєнко В.В. Підстави виникнення, зміни і припинення трудових правовідносин // Актуальні проблеми розвитку законодавства про працю та соціальне забезпечення: Матеріали міжнародної наук.-практич. конф. м. Харків 22-23 квітня, 2009. – С. 41-44

Єрмоєнко В.В. Підстави виникнення індивідуальних трудових правовідносин з членами фермерських господарств й інших сільських господарств та кооперативів. // Право та інновації: науков.-практ. журн. НАПН України / редкол.: С.В. Глібоко та ін. – Х.: Право, 2017. – №2 (18). – С. 46-54.

Жернаков В. В. Соціально-трудова відносина: поняття, суб'єкти, правове регулювання // Право України. – 1999. – № 10. – С. 41–45.

Жернаков В. В. Теорія трудових правовідносин і розвиток трудового права // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2001. – Вип. 51. – С. 10–19.

Жернаков В. В. Стабільність трудового договору і стабільність трудового правовідношення: сучасні проблеми теорії і практики / В. В. Жернаков // Правове регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: проблеми і перспективи розвитку: тези доп. та наук. повідомл. учасників VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 3-4 жовт. 2014 р.) / НЮУ ім. Я. Мудрого. - Харків: Право, 2014. - С. 130-135.

Занфірова Т. А. Поняття і структура правового простору в трудових відносинах / Т. А. Занфірова // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2009. - № 2. - С. 79-84.

Занфірова Т. А. Діалектика необхідності й свободи у трудових правовідносинах / Т. А. Занфірова // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип. 45. - К.: Ін-т держави і права НАН України / голова редкол. Ю. С. Шемшученко, 2009. - С. 296-301.

Золотухіна Л. О. Забезпечення інтересів сторін трудових відносин при укладенні трудового договору / Л. О. Золотухіна // Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ : зб. наук. пр. / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. - Д.: ДДУВС, 2012. - № 1 (58). - С. 170-177.

Коваленко О. О. Правові проблеми свободи волі сторін при укладанні, зміні та припиненні трудового договору: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / О. О. Коваленко; кер. роботи О. І. Процевський; офіц. опон.: С. М. Прилипка, Н. М. Хуторян, С. В. Вишневецька; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Київ: [б. в.], 2015. - 39 с.

Лукаш С. С. Співвідношення централізованого і локального регулювання трудових відносин в умовах ринкової економіки : автореферат дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / С. С. Лукаш ; наук. конс. М. І. Іншин; Національна академія наук України. - Київ: Б. в., 2011. - 32 с.

Мацюк А. Р. Трудові правоотношения развитого социального общества / А. Р. Мацюк. - Киев: Наук. думка, 1984. - 280 с.

Мельничук Н. О. Збалансування інтересів сторін трудових відносин як засада забезпечення договірною регулювання таких

відносин з боку держави / Н. О. Мельничук // Часопис Київського університету права. - 2010. - № 4. - С. 158-162.

Мельник К. Ю. Стабільність та змінюваність трудових правовідносин / К. Ю. Мельник // Право і безпека: науковий журнал. - 2010. - № 4. - С. 203-206.

Пилипенко П. Д. Трудовий договір як юридичний факт / П. Пилипенко // Правничий часопис Донецького університету. - 2000. - № 2 (5). - С. 3-6.

Пилипенко П. Д. Проблеми теорії трудових правовідносин в умовах формування ринкової економіки України: дис. ... д-ра юрид. наук / П. Д. Пилипенко. - Львів: Б. в., 2001. - 388 с.

Пилипенко П. Д. Підстави виникнення індивідуальних трудових правовідносин / П. Д. Пилипенко. - Київ: Т-во "Знання", 2003. - 146 с.

Прокопенко В. І. Трудовий договір і трудові правовідносини: монографія / В. І. Прокопенко. - Київ: Вид-во Київ. ун-ту, 1971. - 188 с.

Процевський В. Виникнення трудових правовідносин з державними службовцями // Право України. - 2001. - № 11. - С. 75 - 79.

Рим О. М. Запобігання конкуренції у трудових правовідносинах: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / О. М. Рим. - Львів: Б. в., 2008. - 16 с.

Римар І. А. Матеріальний та юридичний зміст індивідуальних трудових правовідносин / І. А. Римар // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. / Одеська національна юридична академія. - О.: Юрид. літ., 2012. - Вип. 63. - С. 333-337.

Русаль Л. М. Юридичні факти як підстава припинення індивідуальних трудових правовідносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / Л. М. Русаль; наук. кер. В. Я. Бурак; офіц. опон.: С. М. Прилипко, М. М. Шумило; Львів. нац. ун-т ім. Франка. - Київ: [б. в.], 2012. - 16 с.

Савельєва М. О. Співвідношення індивідуальних і колективних трудових правовідносин за умов реформування трудового права: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / М. О. Савельєва. - Луганськ: Б. в., 2010. - 19 с.

Савельєва М. О. Підстави виникнення трудових правовідносин: проблеми практичного застосування / Савельєва М. О. // Актуальні проблеми права: теорія і практика = Topical issues of law: theory and practice: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля, Ін-т юриспруденції та міжнар. права. - Луганськ: Східно-укр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2013. - № 26. - С. 460-467.

Свічкарьова Я. В. Нові критерії диференціації правового регулювання трудових відносин / Я. В. Свічкарьова // Конституція - основа державно-правового будівництва і соціального розвитку України: Тези наук. доп. та повідом. учасників наук. конф. мол. учених (м. Харків, 30 черв. 2001). - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2001. - С. 60-62.

Сичов Д. В. Особливості та ознаки трудових правовідносин у сучасних умовах розвитку суспільства // Вісн. Нац. ун-ту внутр. справ. - Х.: Нац. ун-т внутр. справ, 2004. - Вип. 28. - С. 299 - 305.

Сільченко С. О. Трудовий договір і трудові правовідносини (до проекту нового Трудового кодексу України) // Підприємництво, господарство і право. - 2004. - № 11. - С. 46 - 48.

Сімутіна Я. В. Роль юридичних фактів у механізмі правового регулювання трудових відносин / Я. В. Сімутіна // Держава і право. Юридичні і політичні науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2013. - Вип. 61. - С. 201-207.

Сімутіна Я. В. Щодо механізму правового регулювання трудових відносин у сучасних умовах / Я. В. Сімутіна // Часопис Київського університету права. - 2015. - № 3. - С. 188-192.

Сімутіна Я. В. Призупинення як окрема стадія у динаміці трудових правовідносин / Я. В. Сімутіна // Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 лист. 2015 р.) / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. - Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2015. - С. 152-155.

Сіроха Д. І. Особливості правового регулювання трудових відносин за участю фізичної особи-підприємця як роботодавця: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / Д. І. Сіроха; наук. кер. М. І. Іншин; Національна академія наук України. - Київ: Б. в., 2010. - 16 с.

Солодовник Л. Роль юридичних фактіву динаміці правовідносин трудового права // Право України. – 2000. – № 7. – С. 13 – 17.

Слома В. М. Трудовий договір як підстава виникнення трудових правовідносин / В. М. Слома // Адвокат. - 2010. - № 8. - С. 22-26.

Цесарський Ф. А. Участь профспілок у припиненні трудових відносин / Ф. А. Цесарський // Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 6. - Х.: Право / редкол. Ю. П. Битяк [та ін.], 2003. - С. 190-196.

Чумак О. О. Припинення трудових правовідносин не за ініціативою сторін трудового договору: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / О. О. Чумак; наук. кер. В. О. Процевський; Національна академія наук України. - Київ: Б. в., 2011. - 16 с.

Швець Н., Грушко Ж. Проблемні аспекти трудової правосуб'єктності працівників // Підприємництво, господарство і право – 2013. – № 3. – С. 64-68.

Щербина В. Загальна характеристика структури охоронних правовідносин у трудовому праві // Підприємництво, господарство і право. – 2005.– № 3.– С. 86–88.

Юшко А. М. До питання про підстави виникнення трудових правовідносин у проекті Трудового кодексу України / А. М. Юшко // Теоретичні та практичні проблеми реалізації прав людини у сфері праці і соціального забезпечення: тези доп. та наук. повідомл. учасників II міжнар. наук.-практ. конф., 8-9 жовт. 2010 р. / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2010. - С. 196-199.

Ярошенко О. М. Конституція України - основна засада регулювання трудових відносин / О. Ярошенко // Вісник Академії правових наук України. 2002 р. № 1(28). - Х. : Право / голов.ред. В. Я. Тацій [та ін.], 2002. - С. 75-81.

Ярошенко О. М. Проблемні аспекти встановлення наявності чи відсутності регулювання суспільних відносин нормами трудового права / О. М. Ярошенко // Проблеми законності. Вип. 79. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / відп. ред. В. Я. Тацій [та ін.], 2006. - С. 102-110.

Ярошенко О. М. Права та обов'язки сторін трудових правовідносин: спроба узагальнення / О. М. Ярошенко // Актуальні

питання безоплатної правової допомоги в Україні: теорія та практика: зб. ст. та тез наук. доп. і повідомл. наук.-практ. конф. / за заг. ред.: С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка, А. В. Лапкіна. - Х.: ФІНН, 2008. - С. 9-14.

Ярошенко О. М. До питання трудової правосуб'єктності працівників // Право України. – 1999. – № 3. – С. 74-75.

Ярошенко О. М. Система правовідносин у сфері трудового права / О. М. Ярошенко // Правові засоби забезпечення та захисту прав людини: вітчизняний та зарубіжний досвід. Кн. 1: Матеріали всеукр. наук.-практ. конф., науковців, викладачів, аспірантів, студентів. м. Луганськ, 21-22 квітн. 2010 р. - Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля / за ред. Л. І. Лазор, 2010. - С. 31-33.

Тема 8. КОЛЕКТИВНІ ДОГОВОРИ ТА УГОДИ

План

1. Право на колективно-договірне регулювання праці. Міжнародні правові акти про колективні переговори і договори.
2. Поняття і сторони колективного договору.
3. Зміст колективного договору.
4. Колективні переговори з укладення колективного договору, угоди із соціально-економічних питань.
5. Порядок укладення колективного договору і угоди із соціально-економічних питань.
6. Контроль за виконанням колективного договору і відповідальність за його невиконання.

Роль соціально-економічних угод і колективних договорів у сучасних умовах постійно збільшується. В роботі необхідно показати, що колективно-договірне регулювання праці забезпечує реалізацію конституційних прав громадян на участь у вирішенні виробничих, трудових і соціально-економічних питань. Важливо назвати і дати характеристику відповідних конвенцій і рекомендацій МОП із питань колективних переговорів, указати їх положення, які знайшли відображення і конкретизацію у національному законодавстві.

Регулювання відносин, які виникають під час застосування найманої праці, відбувається як централізовано (за допомогою нормативно-правових актів, прийнятих компетентними державними органами), так і у договірному порядку. Законодавство встановлює

мінімальні гарантії для найманих працівників на території усієї держави. Колективно-договірне регулювання трудових відносин відбувається на державному, регіональному, галузевому та виробничому рівнях, і здійснюється у формі угод із соціально-економічних питань і колективних договорів.

Необхідно розкрити поняття колективного договору, соціально-економічної угоди, розглянути колективний договір як інститут трудового права і як локальний правовий акт, проаналізувати нормативно-правові акти, що обумовлюють порядок ведення колективних переговорів, укладення колективних договорів, визначити їх сторони і представників цих сторін, строки чинності колективного договору, сферу його поширення.

Зокрема, треба розкрити процедурні аспекти розробки та укладення колективного договору: а) колективні переговори, розробку проекту договору; б) підписання договору; в) його повідомну реєстрацію. Структура колективного договору законодавчо не визначена, але зміст його можна поділити на три частини: нормативну, інформативну і зобов'язальну.

Крім того, необхідно висвітлити такі питання: недійсність умов колективного договору; контроль за його виконанням; звіти щодо виконання договору; відповідальність його сторін.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 р. // Відомості Верхов. Ради України. – 1993.– № 36.– Ст. 361.

Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. // Відомості Верхов. Ради України. – 1995. – № 17. – Ст.121.

Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 р. // Відомості Верхов. Ради України – 1997. – № 2. – Ст.4.

Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. // Відомості Верхов. Ради України – 1999.– № 45.– Ст. 397.

Про порядок повідомної реєстрації галузевих і регіональних угод, колективних договорів: Постанова Кабінету Міністрів від 13.02.2013 р. № 115.

Генеральна угода про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин

в Україні на 2016 – 2017 роки від 10.10.2017 р.// Уряд. кур'єр. – 2017. - № 199.

Апанасенко А. Особливості регулювання соціально-партнерських відносин на залізничному транспорті України / А. Апанасенко // Підприємництво, господарство і право. - 2008. - № 10. - С. 62-65.

Васильченко Н. Проблеми законодавчого забезпечення інституту соціального партнерства в Україні/ Наталія Васильченко // Підприємництво, госп-во і право: наук.-практ. госп.-прав. журн. - 2011. - № 9. - С. 43-46.

Венедіктов С. В. Локальні нормативно-правові акти в сучасних умовах господарювання / Сергій Валентинович Венедіктов // Альманах права / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; редкол. Ю. С. Шемшученко (голов.ред.) [та ін.]. - Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2015. - Вип. 6: Ціннісно-правові засади сучасних інтеграційних процесів в Україні. - С. 106-110.

Верес Ю. М. Щодо історії розвитку колективно-договірного регулювання відносин у сфері праці / Верес Ю. М. // Теоретичні та практичні проблеми реалізації прав людини у сфері праці і соціального забезпечення: тези доп. та наук. повідомл. учасників II міжнар. наук.-практ. конф., 8-9 жовт. 2010 р. / Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2010. - С. 297-300.

Верес Ю. М. Колективний договір як основний вид локальних актів у сфері оплати праці / Ю. М. Верес // Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми: тези доп. та наук. повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 5-6 жовт. 2012 р.) / НУ "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Х.: Право, 2012. - С. 298-301.

Войнаровська О. Правове регулювання укладення колективних договорів та угод / О. Войнаровська // Юридичний радник. - 2006. - № 2. - С. 32-34.

Гетьманцева Н. Д. Колективні угоди на регіональному рівні / Н. Д. Гетьманцева // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип.16. - К.: Ін-т держави і права НАН України / голова редкол. Ю. С. Шемшученко, 2002. - С. 264-269.

Гетьманцева Н. Д. Місце державних органів у системі соціального партнерства / Ніна Гетьманцева // Юридична Україна. - 2011. - № 7. - С. 28-32.

Гетьманцева Н. Д. Соціально-правове значення колективного договору в контексті проекту Трудового кодексу України / Н. Д. Гетьманцева // Збірник тез за результатами круглого столу з обговорення проекту Трудового кодексу України: 27 трав. 2011 р. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Хмельниц. ун-т упр. та права. - Хмельницький: Хмельниц. ун-т управ.та права, 2011. - С. 3-8.

Гетьманцева Н. Закон України "Про колективні договори і угоди" потребує змін / Н. Гетьманцева, І. Козуб // Підприємництво, господарство і право. - 2010. - № 3. - С. 48-51.

Гончарова Г. С. Колективний договір у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації: навч.-наук. посіб. / Г. С. Гончарова. - Х.: Б. в., 2004. - 200 с.

Гончарова Г. С. Право працівників на участь в управлінні підприємствами, установами, організаціями та основні форми його реалізації / Г. С. Гончарова // Теоретичні та практичні проблеми реалізації Конституції України: Тези доп. та наук. повідомл. учасн. всеукр. наук.-практ. конф. (29-30 черв. 2006 р.). - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2006. - С. 389-392.

Гончарова Г. С., Жернаков В. В. Сфера укладення колективного договору // Право України. - 2000. - № 8. - С. 85 - 87.

Зуб І. В. Правовое регулирование коллективных форм организации труда в условиях перехода на рыночную экономику: дис. ... канд. юрид. наук / И. В. Зуб. - Киев: Рад.шк., 1992. - 188 с.

Клименчук Н. М. Колективні угоди як акти соціального партнерства: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / Н. М. Клименчук; наук. кер. С. М. Прилипко; Національна академія наук України. - Київ: Б. в., 2011. - 18 с.

Козак З. Я. Договірне регулювання за трудовим правом України: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / З. Я. Козак. - Київ: Київ. держав.ун-т ім. Т. Г.Шевченка, 1999. - 19 с.

Корнілова І. Особливості укладання та виконання колективного договору на підприємстві / І. Корнілова // Вісник податкової служби України. - 2012. - № 19. - С. 14-24.

Комарницький В. І. Соціальне партнерство на рівні підприємства та його суб'єкти / В. І. Комарницький // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. - 2001. - С. 51-57.

Котвіцький І. О. Сучасна роль колективного договору в регулюванні трудових відносин в умовах ринкової економіки / І. О. Котвіцький // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. № 841. Сер. Право. Вип. 1(5)/2009. - 2009. - С. 230-232.

Лазор І. В. Сторони колективного договору: проблеми правового визначення / Лазор І. В. // Актуальні проблеми права: теорія і практика = Topical issues of law: theory and practice: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2011. - № 22. - С. 366-374.

Лазор І. В. Поняття і правова природа колективного договору / І. В. Лазор // Актуальні проблеми права: теорія і практика = Topical issues of law: theory and practice : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля, Ін-т юриспруденції та міжнар. права. - Луганськ: Східно-укр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2012. - № 25. - С. 95-105.

Лазор І. В. Колективний договір як локальне джерело трудового права: роль і значення у сучасних умовах / І. В. Лазор // Актуальні проблеми права: теорія і практика = Topical issues of law: theory and practice: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2012. - № 23. - С. 131-138.

Лосица І. А. Содержание коллективного договора: опыт и возможности совершенствования // Проблемы законности.: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2001. – Вип. 51. – С. 50 – 56.

Лосица І. О. Правові засади укладення колективних договорів: [Електронний ресурс] / І. О. Лосица // Ученые записки Таверического национального университета. Т. 21 (60). № 1 Юридические науки [Електронний ресурс]. - 2008. - С. 100-109.

Лосиця І. О. Колективний договір як спосіб реалізації соціального партнерства / І. О. Лосиця // Актуальні проблеми розвитку законодавства про працю та соціальне забезпечення: Тези допов. та наук.повідомл. учасн. Міжнар. наук.-практ. конф. (22-23 квіт. 2009 р.). - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / за ред. В.В Жернаков, 2009. - С. 163-166.

Лосиця І. О. Значення колективних договорів та угод у регулюванні соціальної сфери / І. О. Лосиця // Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конф., 7-8 жовт. 2011 р. / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х.: Кросроуд, 2011. - С. 191-195.

Мандрика Н. Історія виникнення колективного договору в Україні / Н. Мандрика // Бюлетень національної служби посередництва і примирення. - 2009. - № 7-8. - С. 18-21.

Мельничук О. Розвиток учень про колективні договори і угоди / О. Мельничук // Юридична Україна. - 2010. - № 5. - С. 63-67.

Мельничук О. Правова природа колективних угод / О. Мельничук // Підприємництво, господарство і право. - 2010. - № 6. - С. 154-156.

Нечаєв А. В. Колективний договір як механізм регулювання колективно-договірних відносин / А. В. Нечаєв // Право і безпека. - 2006. - 5 (№ 5/5). - С. 127-131.

Новіков В. М. Загальні положення та етапи проведення колективних переговорів // Підприємництво, господарство і право. - 2003. - № 1. - С. 58 - 63.

Новосельська І. Укладення колективного договору як результат соціально-партнерських відносин / Ірина Новосельська // Підприємництво, госп-во і право: наук.-практ. госп.-прав. журн. - 2014. - № 1. - С. 64-67.

Прилипка С. М. Колективні угоди як результат соціального партнерства (сучасний стан і перспективи розвитку): монографія / С. М. Прилипка, О. М. Ярошенко, Н. М. Клименчук. - Х.: ФІНН, 2011. - 256 с.

Прилипка С. М. Значення колективних договорів у регулюванні соціальної сфери / С. М. Прилипка // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип.42. - К.: Ін-т держави і права НАН України / голова редкол. Ю. С. Шемшученко, 2008. - С. 331-336.

Приміч Д. В. Право на колективні переговори і укладення колективних договорів: міжнародні стандарти та законодавство України: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / Д. В. Приміч; наук. кер. Г. І. Чанишева; офіц. опон.: В. М. Андрійв, О. М. Потопахіна; Національний університет "Одеська юридична академія". - Одеса: б. в., 2013. - 20 с.

Рибницький Г. В. Місце правовідносин у сфері укладання колективного договору всистемі трудового права України / Г. В. Рибницький // Право і безпека. - 2004. - № 3 (3/3). - С. 136-140.

Рибницький Г. В. Зміст і структура колективного договору / Г. В. Рибницький // Вісник Національного університету внутрішніх справ. Вип. 29. - Харків: Нац. ун-т внутр. справ / університет внутрішніх справ Національний; відп. ред. О. М. Бандурка, 2005. - С. 293-300.

Рибницький Г. В. Колективний договір в умовах ринкової економіки: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / Г. В. Рибницький. - Х.: Б. в., 2005. - 18 с.

Середа О. Г. Відповідальність сторін колективно-договірних відносин: сучасний стан і перспективи / О. Середа // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2011. - № 1. - С. 80-84.

Сільченко С. О. Порядок укладення колективного договору та його реєстрація: [розд. 4] / С. О. Сільченко // Колективно-договірне регулювання соціально-трудових відносин у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. - Х.: Право / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2009. - С. 41-53.

Сімутіна Я. В. Окремі питання колективно-договірного регулювання трудових відносин в умовах реформування законодавства про працю / Я. В. Сімутіна // Законодавство України: проблеми та перспективи розвитку: Зб. матеріалів ІХ міжнар. наук.конф. (27.01-31.01.2008 р., м. Косів Івано-Франк. обл.), Вип. 9. - К.: Б. в., 2008. - С. 345-354.

Сімутіна Я. В. До питання визначення сфери дії колективних договорів та угод / Я. В. Сімутіна // Часопис Київського університету права. - 2010. - № 2. - С. 186-190.

Слюсар А. М. Визначення сторін колективного договору / А. М. Слюсар // Правові засоби забезпечення та захисту прав люди-

ни: вітчизняний та зарубіжний досвід. Кн. 1: Матеріали всеукр. наук.-практ. конф., науковців, викладачів, аспірантів, студентів. м. Луганськ, 21-22 квітн. 2010 р. - Луганськ: Вид-во СНУ ім. В.Даля / за ред. Л. І. Лазор, 2010. - С. 243-247.

Стадник М. П. Проблеми розвитку законодавства про колективні договори та угоди // Удосконалення трудового законодавства в умовах ринку / Відп. ред. Н.М. Хуторян. – К.: Ін Юре, 1999. – С.7 – 17.

Стадник М. П. Теоретичні проблеми вдосконалення колективно-договірного регулювання трудових відносин при проведенні кодифікації трудового законодавства України / М. П. Стадник // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип.47. - К.: Ін-т держави і права НАН України / голова редкол. Ю. С. Шемшученко, 2010. - С. 305-311.

Старченко І. Порядок укладення та дії колективного договору / І. Старченко // Юридичний журнал. - 2010. - № 10. - С. 64-66.

Тищенко О. В. До питання щодо правового змісту поняття "колективний договір" / О. В. Тищенко // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2009. - 4 (№ 4-5). - С. 126-130.

Трунова Г. А. Держава як суб'єкт соціального партнерства / Г. Трунова // Підприємництво, господарство і право. - 2007. - № 1. - С. 27-30.

Трунова Г. Колективні угоди - акти соціального партнерства / Г. Трунова // Юридична Україна. - 2007. - № 10. - С. 51-57.

Трунова Г. А. Колективні переговори з укладення колективних договорів і угод / Г. А. Трунова // Чернівецький університет. Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук.пр. / Чернівецький університет. - Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2009. - Вип. 518: Правознавство. - С. 65-68.

Храбатин О. Колективний договір як акт забезпечення інтересів працівників підприємства, установи, організації / О. Храбатин // Підприємництво, госп-во і право: наук.-практ. госп.-прав. журн. - 2016. - № 11. - С. 94-97.

Цесарський Ф. А. Сторони колективного договору у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації / Ф. А. Цесарський // Проблеми законності. Вип. 101. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2009. - С. 73-82.

Цесарський Ф. А. Розвиток уявлень про колективний договір / Ф. Цесарський // Вісник Академії правових наук України. 2009 р. № 4 (59). - Х.: Право / голов.ред. В. Я. Тацій; ред. кол. М. В. Цвік [та ін.], 2009. - С. 154-159.

Чанишева Г. І. Теоретичні проблеми правового регулювання колективних трудових відносин в сучасних умовах / Г. Чанишева // Право України. - 2000. - № 8. - С. 31-34, 37.

Чанишева Г. І. Колективні відносини у сфері праці: теоретико-правовий аспект: моногр. – Одеса: Юрид. літ., 2001. – 328 с.

Чанишева Г. І. Юридична природа права на ведення переговорів і укладення колективних договорів, угод / Г. І. Чанишева // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України = Journal of the South Regional Center of National Academy of Legal Sciences of Ukraine. - 2015. - № 4. - С. 105-111.

Чанишева Г. І. Законодавче закріплення форм соціального діалогу у сфері праці / Г. І. Чанишева // Шості юридичні диспути з актуальних проблем приватного права, присвячені пам'яті Є. В. Васьковського (до 150-річчя від дня його народження): матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 20-21 трав. 2016 р. / М-во освіти і науки України, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Економіко-прав. ф-т. - Одеса: Астропринт, 2016. - С. 430-434.

Чумаченко І. М. Функції профспілок при укладенні колективних договорів і угод у сучасних умовах ринкової економіки: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / І. М. Чумаченко. - Х.: Б. в., 2005. - 18 с.

Чумаченко І. М. Сфера дії колективного договору: проблемні питання визначення суб'єктної складової / І. М. Чумаченко // Право і безпека. - 2009. - № 2. - С. 134-138.

Чумаченко І. М. Міжнародний досвід діяльності профспілок при укладенні колективних договорів і угод / І. М. Чумаченко // Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2009. - № 3. - С. 69-76.

Чумаченко І. М. Практичні дії профспілок при укладенні колективних договорів та угод / І. М. Чумаченко // Право і безпека: Науковий журнал. - 2010. - № 2. - С. 175-179.

Шамшина І. І. Представництво працівників у колективно-договірних відносинах / І. І. Шамшина // Держава і право. Юридич-

ні і політичні науки: зб. наук.пр. / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2013. - Вип. 59. - С. 195-202.

Яковлева Г. О. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори і угоди: [розд.7] / Г. О. Яковлева // Колективно-договірне регулювання соціально-трудових відносин у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. - Х.: Право / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2009. - С. 117-122.

Ярошенко О. М. Соціальне партнерство та його акти // Проблеми законності: Респ. міжвідом.наук. зб. - Х.: Нац. юрид. акад. України, 2004. - Вип. 66. - С. 53-58.

Ярошенко О. М. Законодавство та локальні нормативно-правові акти у сфері праці: проблема співвідношення // Проблеми законності: Респ. міжвідом.наук. зб. - Х.: Нац. юрид. акад. України, 2005. - Вип. 71. - С. 60-66.

Ярошенко О. М. Правова природа, поняття та значення колективного договору: [розд. 2] / О. М. Ярошенко // Колективно-договірне регулювання соціально-трудових відносин у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. - Х.: Право / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2009. - С. 22-30.

Ярошенко О. М. Соціальне партнерство та його форми: [розд. 1] / О. М. Ярошенко // Колективно-договірне регулювання соціально-трудових відносин у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. - Х.: Право / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2009. - С. 9-21.

Ярошенко О. М. Колективні угоди - акти соціального партнерства у галузі освіти: [розд. 6] / О. М. Ярошенко // Колективно-договірне регулювання соціально-трудових відносин у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. - Х.: Право / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2009. - С. 107-116.

Ярошенко О. М. Про зміст колективного договору / О. М. Ярошенко // Проблеми законності. Вип. 104. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / редкол. В. Я. Тацій [та ін.], 2009. - С. 95-102.

Тема 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ

ТА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

План

1. Поняття зайнятості населення і напрями державної політики у цій сфері.
2. Органи, які здійснюють працевлаштування.
3. Правовий статус громадян, які шукають роботу, і безробітних.
4. Порядок реєстрації, перереєстрації та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітних.
5. Матеріальне забезпечення на випадок безробіття.
6. Відповідальність за невиконання законодавства про працевлаштування.

Державне регулювання забезпечення зайнятості і працевлаштування є не тільки захистом для безробітних, а й одним із засобів регулювання ринку праці. Правові, економічні та організаційні заходи зайнятості населення України і його захист від безробіття, а також соціальні гарантії з боку держави в реалізації громадянами права на працю передбачені Законом України «Про зайнятість населення».

При написанні роботи, насамперед, необхідно звернути увагу на напрями державної політики в сфері зайнятості та її принципи. Обов'язково повинно бути визначено поняття зайнятості та перераховано осіб, яких віднесено до зайнятого населення. У курсовій роботі необхідно зазначити, хто є безробітним та яка робота визнається підходящою.

Необхідно також висвітлити питання щодо повноважень органів, які здійснюють працевлаштування.

Далі потрібно розглянути порядок реєстрації, перереєстрації та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітних, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України.

Законодавством визначені державні гарантії, які передбачають матеріальне забезпечення на випадок безробіття та надання соціальних послуг за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Насамкінець, слід висвітлити питання про відповідальність, яка настає за невиконання законодавства про працевлаштування, зокрема про штрафні санкції роботодавців.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. № 5067 // Відом. Верхов. Ради України. – 2013. - № 24. - Ст. 243.

Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р., №1533-III// Відом. Верхов. Ради України. – 2000. - № 22. – Ст.171.

Про затвердження прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706 – VII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 1. – Ст. 1.

Про затвердження порядку реєстрації, перереєстрації безробітних та ведення обліку осіб, які шукають роботу: постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2013 р. № 198 // Офіційний вісник України. - 2013. - № 26. - Ст. 859.

Порядок надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності: Наказ Міністерства соціальної політики України від 15.06.2015 р. № 613 // Офіц. вісн. України. – 2015. - № 58. – Ст. 1901.

Про затвердження Порядку надання допомоги по частковому безробіттю: наказ Міністерства соціальної політики України від 07.03.2013 № 103 //Офіц. вісн. України. - 2013. - № 40. - Ст. 1448.

Порядок організації громадських та інших робіт тимчасового характеру: постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2013 р. № 175 // Офіц. вісн. України. - 2013.- № 23. – Ст. 776.

Жернаков В.В. Реформування органів зайнятості і працевлаштування в Україні: проблеми правового регулювання / В. В.Жернаков // Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 лист. 2015 р.) / МВС України, Харк. нац. ун-т внутріш. справ. - Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2015. - С. 81-86.

Іншин М. І. Захист трудових прав працівників: аналіз законодавства / М. І. Іншин // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. – 2015. – № 2(2). – С. 129–133.

Капліна Г. А. Зайнятість населення: окремі питання нового законодавства [Електронний ресурс] / Г. А. Капліна // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 24. - С. 54-62.

Кисельова О. І., Гайгара Д. І. Актуальні проблеми працевлаштування іноземців та осіб без громадянства / О. І. Кисельова, Д. І. Гайгара // Право. Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2012. – Вип.20. – Ч. II. – С. 55-58.

Комаров В. А. Про соціальну справедливість у практиці правового регулювання трудових відносин в Україні / В. А. Комаров // Наукові праці МАУП. – 2014. – Вип. 43. – С. 87–92.

Костиця В. І. Активація безробітних: підходи та практики їх реалізації у державних службах зайнятості зарубіжних країн [Електронний ресурс] / В. І. Костиця, М. В. Судаков // Ринок праці та зайнятість населення. - 2016. - № 1. - С. 29-32.

Мовчан А.О. Правове регулювання відносин із добору кадрів у сучасних умовах: монографія. – Сімферополь, 2010. – 192 с.

Мовчан А.О. Приватні кадрові агентства в Україні / А. О. Мовчан // Право і суспільство. - 2012. - № 1. - С. 136-139.

Пилипенко П. Щодо поняття зайнятості за новим Законом України "Про зайнятість населення" / П. Пилипенко // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали ХІХ звіт. наук.-практ. конф. (7-8 лют. 2013р.) / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Львів: Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, 2013. -С. 218-219.

Чернобай А. Нелегальна зайнятість населення та шляхи її подолання в Україні [Електронний ресурс] / А. Чернобай // Вісник Національної академії прокуратури України. - 2012. - № 2. - С. 83-88.

Шабанов Р. І. Щодо співвідношення понять "неповна зайнятість" та "часткове безробіття" [Електронний ресурс] / Р. І. Шабанов // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. "Право". - 2013. - Вип. 20. - С. 42-47.

Швець Н.М., Баша К.О. Окремі правові аспекти трудової міграції // the Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права. – 2018. – № 47. – С. 152-164.

Швець Н.М. Організаційно-правові аспекти працевлаштування засуджених // Правові засади працевлаштування та зайнятості населення в умовах ринкової економіки: матеріали науково-практичної конференції; м. Севастополь, 19-21 травня 2011 р. / За ред. проф. В.С. Венедіктова. – Севастополь: Українська асоціація фахівців трудового права, Севастопольський інститут банківської

справи Української академії банківської справи НБУ. – 2011. – С. 122-125.

Щукін О.С. Деякі проблеми питання останніх змін до Закону України «Про зайнятість населення» в частині працевлаштування іноземців та осіб без громадянства /О.О. Щукін //матер. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 90-річчю професора І.М. Сироти «Актуальні проблеми соціального права в умовах євроінтеграції». – Оdesa: Фенікс, 2017. – с. 92-98.

Юровська В. В. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття як суб'єкт системи соціального страхування [Електронний ресурс] / В. В. Юровська // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 24. - С. 559-568.

Юшко А. М. Шляхи впровадження Закону України "Про зайнятість населення" [Електронний ресурс] / А. М. Юшко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2013. - № 26. - С. 638-644.

Тема 10. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРАЦІВНИКІВ

План

1. Поняття та значення професійного розвитку працівників.
2. Функції професійного розвитку працівників.
3. Принципи правового регулювання професійного розвитку працівників.
4. Професійне навчання працівників.
5. Поняття, ознаки, види і принципи атестації працівників.

Першочергово слід розкрити поняття професійного розвитку працівника за допомогою виявлення та розкриття змісту істотних ознак цього правового явища. До останніх, зокрема, належать: 1) безперервність та комплексність; 2) організовується й керується безпосередньо роботодавцем; 3) здійснюється шляхом професійного навчання.

Доцільно проаналізувати значення та функції професійного розвитку працівника. Варто розглянути наступні функції професійного розвитку працівника: 1) освітня; 2) економічна; 3) інноваційна; 4) виховна.

Необхідно розкрити зміст принципів правового регулювання професійного розвитку працівників: 1) доступності професійного розвитку працівникам; 2) вільного вибору роботодавцем форм і методів забезпечення професійного розвитку працівників з урахуванням специфіки їх роботи; 3) додержання інтересів роботодавця та працівника; 4) безперервності процесу професійного розвитку працівників.

У наступній частині курсової роботи варто зосередити увагу на сутність професійного навчання працівників у системі їх професійного розвитку. Необхідно розкрити поняття, види та форми професійного навчання працівників. Студентам рекомендовано визначити поняття формального й неформального професійного навчання та розкрити особливості проходження цих видів професійного навчання.

Далі варто проаналізувати атестацію як правову процедуру оцінки професійного рівня працівників. Визначити поняття та ознаки атестації працівників, назвати та охарактеризувати її види (первинна, періодична, позачергова). Проаналізувати основоположні принципи атестаційної процедури: законність, періодичність (систематичність), гласність, об'єктивність, колективність і комплексність оцінювання, визначеність і диференціація вимог до працівника, презумпція його відповідності займаній посаді або виконуваній роботі та дієвість.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про професійний розвиток працівників: Закон України від 12.01.2012 р., № 4312-VI // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 11. – Ст. 395.

Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р., № 5067-VI // Відом. Верховн. Ради України. – 2013. – № 24. – Ст. 243.

Положення про професійне навчання кадрів на виробництві, затв. спільним наказом Мінпраці та МОН від 26 березня 2001 р., № 127/151 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 15. – Ст. 667.

Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу на виробництві: наказ Мінпраці України, МОН України від 27.12.2006р., № 500/861 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 4. – Ст. 158.

Про Порядок підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями: постанова КМУ від 15 травня 2013р., № 340 // Офіц. вісн. України. – 2013. – № 37. – Ст. 1310.

Вимоги до підприємств, установ, організацій для підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями, затв. наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства освіти і науки України від 16 грудня 2013 р., № 875/1776 // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 7. – Ст. 213.

Порядок створення комісії для підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями, затв. Наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства освіти і науки України від 16 грудня 2013р., № 875/1776 // Офіц. вісник України. – 2014. – № 7. – Ст. 213.

Про затвердження Методики розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних робітничих професій, затв. Наказом Міністерства освіти і науки України від 15 травня 2013 р., № 511 // Офіц. Вісник України. – 2013. – № 44. – Ст. 1589.

Про затвердження Методичних рекомендацій щодо запровадження наставництва: наказ Міністерства соціальної політики України від 11 жовтня 2017 р., №1611 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua/files/1611.pdf>

Про затвердження Порядку видачі та форм документів про підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями: наказ Міністерства соціальної політики України від 17 липня 2014р., № 477 // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 67. – Ст. 1874.

Про затвердження Переліку робітничих професій, за якими здійснюється підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб заробітничими професіями: наказ Міністерства соціальної політики України від 23 грудня 2013 р., № 886 // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 7. – Ст. 212.

Правові засади функціонування системи професійного розвитку працівників : моногр. / Барський А. С., Бурнягіна Ю. М., Вапнярчук Н. М., Луценко О. Є., Радіонова-Водяницька В. О., Поклонська Н. І., Прилипко С. М., Москаленко О. В., Юшко А. М., Ярошенко О. М.; за наук. ред. проф. Ярошенка О. М. – Х. : Юрайт, 2015. – 240 с.

Довгань А. К. Система принципів атестації працівників / А. К. Довгань // Правові засоби забезпечення та захисту прав людини: вітчизняний та зарубіжний досвід. Кн. 1: Матеріали всеукр. наук.-практ. конф., науковців, викладачів, аспірантів, студентів. м. Луганськ, 21-22 квітн. 2010 р. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В.Даля / за ред. Л. І. Лазор, 2010. – С. 103-106.

Вітовський В. С. Професійне навчання як складова захисту права людини на життя в сфері праці / В. С. Вітковський // Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конф., 7-8 жовт. 2011 р. / Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х. : Кросроуд, 2011. – С. 283-287.

Кримська О. М. Атестація та її вплив на професійне зростання працівника / О. М. Кримська // Публічне право. – 2012. – № 1. – С. 302-307.

Лагутіна І. В. Особисті немайнові трудові права працівників у системі трудових прав: моногр. / І. В. Лагутіна. – Одеса : Фенікс, 2014. – 426 с.

Луценко О. Є. Неформальне професійне навчання працівників: проблеми правового регулювання / О. Є. Луценко // Публічне право. – 2016. – № 1. – С. 241-248.

Мартинюк В. Д. Нормативне закріплення права працівників на професійне навчання / Валентина Дмитрівна Мартинюк // Правове забезпечення соціальної сфери: матеріали 7-ої Міжнар. наук. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (Одеса, 16 квітня 2016 р.). - 2016. - С. 117-119.

Мартинюк В. Д. Правові аспекти діяльності роботодавців щодо організації професійного навчання працівників / В. Д. Мартинюк; НУ ОЮА // Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції: у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 20 трав. 2016 р.). – 2016.: Т. 1. 2016. - С. 527-529.

Орлова Н.Г. Щодо професійної підготовки працівників водного транспорту // Право та інновації. – 2016. - № 1 (13). – С. 172-178.

Островерх А. М. Підвищення кваліфікації працівників у трудовому праві [Електронний ресурс] / А. М. Островерх // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 25. - С. 446-453.

Старченко І. Професійне навчання як державна гарантія в сфері зайнятості населення / І. Старченко // Юридичний вісник України. – 2015. – №4(31 січня-6 лютого). – С. 15.

Шабанов Р. І. Професійне навчання в системі заходів сприяння зайнятості населення / Р. І. Шабанов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки / М-во освіти і науки України, Херсон. держ. ун-т, Юрид. ф-т. – Херсон : Гельветика, 2014. – Вип. 5. – Т. 1. – С. 331-337.

Шукліна Н. Професійний розвиток судді: виклики сьогодення [Електронний ресурс] / Н. Шукліна // Слово Національної школи суддів України. - 2013. - № 3. - С. 34-39.

Юшко А.М. Деякі проблемні питання правового регулювання атестації працівників [Текст] / А.М. Юшко // Актуальні проблеми юридичної науки на шляху сучасної розбудови держави і суспільства : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 5-7 червня 2014 р. / Ред. кол.: В.С.Венедіктов, А.М. Куліш, М.М. Бурбика; За ред.: В.С. Венедіктова, А.М.Куліша. - Суми: СумДУ, 2014. - С. 280-284.

Янюк Н. Атестація публічних службовців: проблеми правового регулювання у національному законодавстві / Н. Янюк // Вісник Львівського Університету. Серія юридична. / Львівський університет. – Львів : Львів. нац.ун-т ім. І.Франка, 2011. – Вип. 53. – С. 177-183.

Тема 11. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ

План

1. Поняття і значення трудового договору.
2. Сторони трудового договору.
3. Зміст і форма трудового договору.
4. Порядок укладення трудового договору.
5. Види трудового договору.

Однією з форм реалізації конституційного права громадян на працю є трудовий договір. З його укладенням фізична особа набуває статусу працівника, вступаючи у трудові правовідносини з роботодавцем (власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом чи фізичною особою).

В курсовій роботі необхідно звернути увагу на різні аспекти розуміння трудового договору наукою трудового права, оскільки він розглядається як головна форма реалізації права на працю, як юридичний факт – підстава виникнення і існування трудових правовідносин у часі, а також як основний інститут трудового права, тобто система правових норм, які регулюють прийняття на роботу, переведення та звільнення з роботи.

Рекомендовано на сторінках курсової роботи відмежувати трудовий договір від цивільно-правового договору, пов'язаного з працею (договір надання послуг, підряду, доручення, авторський договір та ін.), щоб правильно застосовувати законодавство. Їх розмежування має велике практичне значення, оскільки у зв'язку з тим, що на відносини сторін за цивільними договорами норми законодавства про працю не поширюються, це може серйозно погіршити правове становище працівника і негативно вплинути на відповідні гарантії прав останнього.

Важливо зосередити увагу на визначенні сторін трудового договору, надавши загальну характеристику правовому статусу працівника і роботодавця.

Далі доцільно проаналізувати зміст трудового договору як сукупність умов, що визначають взаємні права та обов'язки працівника та роботодавця, звернувши увагу на умови, встановлені законодавством про працю, а також ті, що визначаються угодою сторін трудового договору.

Студенту на сторінках курсової роботи необхідно приділити увагу формі трудового договору, зазначивши, що трудовий договір може бути укладено як в усній, так і у письмовій формі. Слід перерахувати випадки, коли додержання письмової форми трудового договору є обов'язковим. Бажано навести переваги та недоліки усного та письмового трудового договору.

Законодавство про працю встановлює єдині вимоги щодо порядку укладення трудового договору та оформлення прийняття на роботу. Під час їх аналізу мають бути розглянуті такі питання, як оформлення прийняття на роботу, заборона вимагати певні відомості у перебігу працевлаштування, особливості укладення трудового договору з певними категоріями працівників, встановлення випробування при прийнятті на роботу.

Трудові договори різняться строком дії, формою, змістом, порядком укладення тощо. Висвітлюючи останнє питання плану

курсної роботи, студенту необхідно класифікувати трудові договори на види за відповідними критеріями, напрацьованими наукою трудового права, та докладно розглянути декілька з них (наприклад, трудовий договір із сезонним чи тимчасовим працівником, трудовий договір на умовах сумісництва, трудовий договір з молодим спеціалістом, з працівником-мігрантом, з іноземцем, трудовий договір з фізичною особою роботодавцем тощо).

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. // Відом. Верх. Ради України. – 2001. - №30. – Ст. 142.

Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон України від 05.02.1993 р., №2998-ХІІ // Там же. – 1993. – №16. – Ст. 167.

Про зовнішню трудову міграцію: Закон України від 05.11.2015 р. № 761-VIII // Там же. – 2015. - № 49-50. – Ст. 463.

Про затвердження Форми трудового договору між працівником і фізичною особою та Порядку реєстрації трудового договору між працівником і фізичною особою: Наказ Міністерства праці і соціальної політики України від 08.06.2001 р. №260 //Офіц.вісн.України. – 2001. - №27. – Ст.1219.

Про затвердження форм заяв для отримання роботодавцем дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, продовження строку дії дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, внесення змін до дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 р. № 858 // Офіц. вісн. України. – 2017. - № 94. – Ст. 2848.

Про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій: Положення, затверджене наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України від 28.06.1993 р. №43 //Людина і праця. – 1993. - №8.

Об условиях труда рабочих и служащих, занятых на сезонных работах: Указ Президиума Верховного Совета СССР от 24.09.1974 г., № 310-IX . – 1974.– № 10. – Ст. 661.

Об условиях труда временных рабочих и служащих: Указ Президиума Верховного Совета СССР от 24.09.1974 г., № 311-IX. – 1974. – № 10. – Ст. 662.

Болотіна Н.Б. Трудовий договір за законодавством України: Навч. посіб. – К.: Вид. Паливода А.В., 2002. – 124 с.

Боханова І. А. Оформлення трудового договору: проблеми термінології і правового регулювання [Текст] / І. А. Боханова // Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми : тези доп. та наук. повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 5-6 жовт. 2012 р.) / НУ "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Х.: Право, 2012. - С. 258-261.

Бущенко П.А. Порядок укладення трудового договору як стадія реалізації права на працю // Проблеми законності: Респ. міжвідом.наук. зб. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2001. – Вип. 51. – С. 19–27.

Вапнярчук Н.М. Дистанційна занятість: проблеми правового регулювання // Право та інновації. – 2016. - № 1 (13). – С. 101-106.

Ветухова І. А. Гарантії трудових прав жінок-матерів при прийнятті на роботу [Текст] / І. А. Ветухова // Проблеми законності. Вип. 51. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / відп. ред.: В. Я. Тацій, Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2001. Вип. 51. - С. 91-101.

Веренич Н. В. Сфера укладання контракту як особливого різновиду трудового договору [Текст] / Н. В. Веренич // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2001. Вип. 16. - С. 367-371.

Вишновецька С. В. Поняття та критерії службового твору, створеного у зв'язку з виконанням трудового договору [Електронний ресурс] / С. В. Вишновецька // Правова держава. - 2017. - Вип. 28. - С. 234-241.

Гевел О. Про умови роботи за сумісництвом //Право України. – 2001. - №1. – С.68-73.

Головань Т. Г. Становлення інституту сумісництва: історико-правовий аспект [Текст] / Т. Г. Головань // Збірник наукових праць. Серія "Право". Вип. 3. - 2003. - С. 84-88.

Горбачова К. М. Теоретичні підходи до визначення сучасного поняття трудового договору в умовах демократизації трудових правовідносин [Електронний ресурс] / К. М. Горбачова // Науковий

вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. - 2016. - Вип. 1(2). - С. 70-73.

Срьоменко В.В. Співвідношення понять право на працю та примусова праця // Правове регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: проблеми і перспективи розвитку: Тези доповідей та наукових повідомлень учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції, 3-4 жовтня 2014 р. / За ред. к.ю.н, доц. В.В. Жернакова. – Х.: Право, 2014. – С. 127—130.

Жернаков В. Запрет необоснованного отказа в приеме на работу как гарантия реализации права на труд // Предпринимательство, хозяйство и право. – 2000. – № 7. – С.68-71.

Жернаков В.В., Прилипко С.М., Ярошенко О.М. Договірне регулювання відносин у сфері праці. [Текст] // Договір як універсальна правова конструкція: монографія / А.П. Гетьман, В.І. Борисова, О.П. Євсєєв та ін. – Х.: Право, 2012 – 432 с. (Серія «Харківська правова школа»). (с. 112-232).

Занфірова Т.А. Особливості виникнення трудових правовідносин за участю роботодавців-фізичних осіб // Право і безпека. – 2004. – № 3/2. – С. 135- 138.

Золотухіна Л. О. Трудовий договір і трудова угода: співвідношення понять [Текст] / Л. О. Золотухіна // Право і суспільство. - 2012. - № 3. - С. 84-88.

Іншин М. І. Трудовий договір крізь призму сьогодення: сутність, значення, особливості [Текст] / М. І. Іншин // Право України. - 2012. - № 9. - С. 192-196.

Коляда Т. А. Працевлаштування молоді: проблеми правового регулювання [Текст] / Т. А. Коляда // Право і безпека : Науковий журнал. - 2010. - № 2. - С. 166-169. -

Костюк В. Л. Поняття та ознаки трудового договору: сучасний вимір та перспективи [Текст] / В. Л. Костюк // Публічне право. - 2015. - № 3. - С. 271-277.

Костюченко О. Є. Трудовий договір чи найм: проблеми праворозуміння [Текст] / О. Є. Костюченко // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право. 2010. - № 2. - Х.: Право / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2010. - С. 174-184.

Лазор В. Про соціальну значимість трудового договору в ринкових відносинах // Право України. – 2000. – №7. – С. 31 – 34.

Лазор В. Щодо відмітних ознак трудового договору // Право України. – 1999. – №11. – С. 80 – 82.

Москалик Н.Г. Правове регулювання строкових трудових відносин в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Н.Г. Москалик ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. — К., 2010. — 16 с.

Мішук М. О. Проблеми правового регулювання укладання трудового договору з надомниками [Текст] / М. О. Мішук // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2007. - № 4. - С. 193-196.

Пилипенко П.Д. Підстави виникнення індивідуальних трудових правовідносин. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2003. – 146 с.

Потопахіна О. М. Поняття та види трудового договору за проектом Трудового кодексу України [Електронний ресурс] / О. М. Потопахіна // Вісник Одеського національного університету. Серія : Правознавство. - 2014. - Т. 19, Вип. 1. - С. 69-79.

Римар Б.А. Види трудового договору за законодавством України: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Б.А. Римар ; Одес. нац. юрид. акад. — О., 2009. — 20 с.

Свічкарьова Я. В. Робота за викликом: договір "мінімум-максимум" [Текст] / Я. В. Свічкарьова // Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 лист. 2015 р.) / МВС України, Харк. нац. ун-т внутріш. справ. - Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2015. - С. 142-144.

Сільченко С. О. Строковий трудовий договір за законодавством України: поняття, види, умови укладання, зміни та припинення [Текст]: монографія / С. О. Сільченко; НЮАУ ім. Я. Мудрого. - Харків: Золоті сторінки, 2005. - 204 с.

Сільченко С.О. Трудові договори із сезонними працівниками //Проблеми законності. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2002. – Вип. 55. – С. 96-105.

Сільченко С.О. Трудовий договір – чи є альтернатива // Проблеми законності. – Х.: Нац. юрид. акад.. України, 2001. – Вип. 51. – С. 138-144.

Цесарський Ф. А. Визначення змісту поняття "трудовий договір" та його характерних ознак в умовах розвитку ринкової економіки [Текст] / Ф. А. Цесарський // Національний університет "Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого". Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава

ва Мудрого". Серія: Економічна теорія та право : зб. наук. пр. / Національний університет "Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого". - Х.: Право, 2012. - № 4 (7). - С. 165-172.

Чанишева Г. Значення правильного оформлення трудового договору //Право України. – 1992. - №7. – С.36.

Щотова Ю. М. Правове регулювання працевлаштування молоді в Україні [Текст]: монографія / Ю. М. Щотова. - Київ: АПСВ, 2007. - 192 с.

Яковлев О.А. Правове регулювання трудових відносин у релігійних організаціях: окремі проблемні питання теорії і практики // Право та інновації. – 2016. - № 1 (13). – С. 107-114.

Ярошенко О. Працевлаштування інвалідів: диференціація та проблеми правового регулювання // Вісн. Акад. правових наук України. – 2004. – №3 (38). – Х.: Право, 2004. – С. 97–105.

Ярошенко О. Проблеми та перспективи правового регулювання зайнятості та праці молоді // Вісн. Акад. правових наук України. – 2004. – №4 (39). – Х.: Право, 2004. – С. 205–213.

Тема 12. КОНТРАКТ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ

План

1. Поняття контракту.
2. Сфера дії контракту.
3. Порядок укладення контракту.
4. Зміст контракту.
5. Особливості припинення контракту.

Контракт є особливим видом трудового договору (ч.3 ст. 21 КЗпП), в якому строк його дії, права, обов'язки і відповідальність сторін, умови матеріального забезпечення і організації праці працівника, умови розірвання договору, в тому числі достроково, можуть встановлюватися угодою сторін.

Правове становище громадян, які працюють за контрактом, відрізняється від правового статусу працівників, які виконують свої трудові обов'язки на підставі трудового договору. Контракт сприяє поглибленню індивідуально-договірному регулюванню трудових відносин. Студентам слід з'ясувати, в чому полягає відмінність контракту від трудового договору. Контракт є строковим трудовим

договором, але за певних умов він може бути перетворений на безстроковий трудовий договір (ст.39¹ КЗпП).

Студенти повинні проаналізувати, для яких категорій працівників законами України передбачено цей вид трудового договору. Далі необхідно детально зупинитися на порядку укладення контракту, розписавши процедуру подання працівником потрібних документів, узгодження умов контракту, його підписання та оформлення. В курсовій роботі необхідно розглянути особливості порядку укладення контрактів з керівниками державних підприємств та іншими працівниками.

Рекомендовано дослідити зміст контракту як сукупності його умов (основних, додаткових) на підставі реальних прикладів.

Контракт може бути припинено з підстав, передбачених трудовим законодавством, а також з підстав, передбачених безпосередньо контрактом. Значну проблему у сфері застосування контрактів становить припинення трудових правовідносин за п. 8 ч. 1 ст. 36 КЗпП України, тому буде вітатися узагальнення судової практики з цього питання.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Рішення Конституційного Суду України у справі про тлумачення терміна «законодавство» від 09.07.1998 р., №12-рп/98 // Офіц. вісн. України. – 1998. – №32. – Ст. 1209.

Положення про порядок укладення контрактів при прийнятті (найманні) на роботу працівників: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1994 р., №170 // [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/170-94-п>

Про застосування контрактної форми трудового договору з керівником підприємства, що є у державній власності: Постанова КМ України від 19.03.1993 р., №203//Офіц. Вісн. України. – 1993. – №6. – Ст. 121.

Про Типову форму контракту з керівником підприємства, що є у загальнодержавній власності: Постанова КМ України від 02.08.1995 р., № 597 //Офіц. Вісн. України. - 1995. – №11. – Ст. 264.

Про строк погодження контракту з керівником підприємства, що є у загальнодержавній власності: Постанова КМ України від 18.05.1994 р., №319 // [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/319-94-п>

Авескулов В.Д. Скасування контрактної форми регулювання трудових правовідносин // Право і суспільство. — 2015. — № 6-2. — С. 83-88.

Алексєєнко Л. Особливості застосування контракту у трудовому праві. / Л. Алексєєнко // Юридичний журнал. — 2007. — № 6. — С. 88-89.

Денисенко А. П. Контракт з керівником підприємства як підстава виникнення трудових відносин [Електронний ресурс] / А. П. Денисенко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 24. - С. 194-202.

Журавльов Д. В. Особливості правового регулювання укладання трудового договору (контракту) між фізичною особою приватним нотаріусом та стажистом нотаріуса [Електронний ресурс] / Д. В. Журавльов // Форум права. - 2011. - № 1. - С. 362-365.

Лаврінєнко О. В. Застосування контрактної форми трудового договору науково-педагогічних працівників [Електронний ресурс] / О. В. Лаврінєнко // Актуальні проблеми держави і права. - 2007. - Вип. 30. - С. 54-63.

Малиновська К.А. Особливості контракту з керівником юридичної особи // Право та інновації. — 2014. - № 4 (8). — С. 163-170.

Мельничук Н. О. Договірне регулювання трудових відносин в нових економічних умовах: монографія / Н. О. Мельничук. — К.: «Хай-Тек Прес», 2012. — 340 с.

Мельничук Н.О. Перспективи контракту як одного з механізмів договірної регулювання трудових правовідносин / Н. О. Мельничук // Прав. держава. — 2010. — Вип. 21. — С. 317–323.

Поліщук М.С. Особливості суб'єктного складу трудового контракту / М.С. Поліщук: тези доп. та наук. повідомл. V міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 27–28 верес. 2013 р.) / за ред. В.В. Жернакова. — Х.: Право, 2013. — 560 с.

Римар Б. А. Види трудових договорів за законодавством України / Б. А. Римар // Актуальні проблеми політики: Зб. наукових праць. — Одеса: Фенікс, 2008. — Вип. 35. — С. 42–48.

Сільченко С.О. Строковий трудовий договір за законодавством України: поняття, види, умови укладання, зміни та припинення: моногр. — Х. : Золотісторінки, 2005. — 204 с.

Сільченко С.О. Строковий трудовий договір і контракт: деякі питання правового регулювання // Актуальні проблеми юрид.

науки: Тези доп. та наук. повідомлень наук. конф. молодих учених та аспірантів. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2000. – С. 48 – 50.

Стегній С.О. Проблеми застосування контрактної форми трудового договору [Текст] / С.О. Стегній; наук. кер. Н.В. Чередниченко // Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства: матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного фак-ту, м. Суми, 25 травня 2013 р. / Ред.кол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, М.І. Логвиненко, В.М. Семенов, А.В. Баранова. — Суми: СумДУ, 2013. — С. 201-202.

Ткалич М. О. Правова природа та особливості укладення контракту про спортивну діяльність [Електронний ресурс] / М. О. Ткалич // Актуальні проблеми держави і права. - 2009. - Вип. 51. - С. 326-333.

Тема 13.ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗМІНИ УМОВ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ

План

1. Загальна характеристика зміни умов трудового договору.
2. Поняття і види переведень на іншу роботу.
3. Переведення з ініціативи роботодавця.
4. Переведення з ініціативи працівника.
5. Переміщення на іншу роботу.
6. Зміна істотних умов праці.

Упродовж існування трудових правовідносин їх сторони, враховуючи зміну обставин, якими останні керувалися під час укладення трудового договору, і появу нових умов, можуть змінювати свою первісну волю.Така можливість є одним з проявів принципу свободи трудового договору і реалізується шляхом зміни його змісту. У зв'язку із запровадженням нової техніки та технологій, іншої організації праці і нового розміщення працівників або перерозподілу їх обов'язків, суміщення професій, збільшення або зменшення обсягу робіт трудові правовідносини мають властивість змінюватись.

Відповідно до ст. 32 КЗпП можливі такі зміни трудового договору як: переведення на іншу роботу, переміщення на інше робоче місце та зміна істотних умов праці. При написанні курсової ро-

боти студентам слід розкрити поняття та види переведень на іншу роботу, вміти відрізнити переведення від переміщення.

Доцільно звернути увагу на те, що зміна істотних умов праці можлива незалежно від того, чи відбулось переміщення або переведення, вона може виступати як самостійна категорія. Студенти повинні знати, які умови праці є істотними, надати їх перелік (ч.3 ст.32 КЗпП України), проаналізувати порядок введення змін істотних умов праці.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996 р. № 9 // Право України. – 1996. – №12.

Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992 р. №9 // Бюл. закр. і юрид. практики України. – 2006. – №2.

Бабенко Е. В. Правове регулювання укладання та зміни трудового договору: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Е. В. Бабенко; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2013. – 19 с.

Богданюк Я. Інститут зміни умов трудового договору в державах колишнього СРСР та Європейського Союзу / Я. Богданюк // Юридична Україна. – 2013. – № 2. – С. 83-87.

Вишновецька С. В. Правова природа визначення поняття переведення працівника на іншу роботу [Електронний ресурс] / С. В. Вишновецька, Ю. А. Чумак // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2016. - № 1. - С. 105-110.

Гончарова Г.С. Переводы и перемещения в судебной практике. – Х.: Вища школа. Изд-во при ХГУ, 1982. – 168 с.

Зіноватна І. В. Проблемні питання правового регулювання зміни умов трудового договору / І. В. Зіноватна // Альманах права. Ціннісно-правові засади сучасних інтеграційних процесів в Україні. – Випуск 6. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2015. – С. 429 – 433.

Кохан Н. Правові проблеми реалізації гарантій, що забезпечують зміну трудових правовідносин / Н. Кохан // Юридична Україна. – 2012. – № 6. – С. 62-66.

Мельник К. Ю. Окремі проблеми укладання та зміни трудового договору / К. Ю. Мельник, В. Я. Гоц // Право і Безпека. – 2012. – № 4. – С. 228-232.

Одовічена Я. А. Зміна місця роботи як новація умов трудового договору [Електронний ресурс] / Я. А. Одовічена // Форум права. - 2012. - № 4. - С. 694-701.

Олійник К. М. Поняття та значення умов трудового договору в правовому регулюванні трудових правовідносин [Електронний ресурс] / К. М. Олійник // Європейські перспективи. – 2015. – № 1. – С. 178–183.

Синенко С. В. Зміна умов трудового договору з працівниками транспорту / С. В. Синенко // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2013. – № 4. – С. 92-96.

Ситницька О. А. Правові проблеми отримання згоди працівника на переведення на іншу роботу (посаду) [Електронний ресурс] / О. А. Ситницька // Університетські наукові записки. - 2010. - № 4. - С. 128-135.

Чанишева Г. І. Інформація про умови праці як категорія трудового права / Г. І. Чанишева, Р. І. Чанишев // Вісник Одеського національного університету. Серія: Правознавство. – 2014. – Т. 19, Вип. 1. – С. 60–68.

Юшко А.М. Гарантії при переведеннях працівників за погодженням між керівниками підприємств, установ, організацій // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України. – 2001. – Вип. 51. – С. 83-90.

Юшко А. Переведення чи зміна істотних умов праці // Право України. – 1998. – №5. – С.68 – 73.

Юшко А. М. Трудові відносини працівників в умовах структурних змін на підприємствах, в установах, організаціях [Електронний ресурс] / А. М. Юшко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2010. - № 18. - С. 571-579.

Яцкевич І. І. Класифікація юридичних гарантій реалізації особою права на працю / І. І. Яцкевич // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. – 2014. – Т. 155. – С. 97-100.

Тема 14.ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ

План

1. Загальна характеристика підстав припинення трудового договору.
2. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
3. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з підстав, пов'язаних з винними діями працівника (пп. 3, 4, 7,8 ст. 40 КЗпП України; пп. 1, 1¹, 2, 3, 5 ст. 41 КЗпП України).
4. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з підстав, не пов'язаних з винними діями працівника (пп. 1, 2, 5, 6, 10 ст. 40КЗпП України, п. 4 ст. 41 КЗпП України).
5. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.
6. Розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є стороною трудового договору.
7. Порядок оформлення звільнення. Розрахунок із звільненим працівником.

Трудовий договір припиняється з різних підстав. Одні із них застосовуються за ініціативи власника або уповноваженого ним органу, інші – за ініціативою працівника. Припинення трудового договору відбувається також за ініціативою третіх осіб. Та є підстави, які не відносяться до жодної з цих груп.

У курсовій роботі слід провести чітку класифікацію підстав припинення трудового договору, оскільки з нею пов'язано встановлення певних соціально-трудоових гарантій працівників при звільненні.

Найбільш поширеними підставами розірвання трудового договору є звільнення за ініціативою працівника та за ініціативою роботодавця, тому саме вони потребують детального розгляду та правового аналізу. Інші підстави припинення трудового договору можуть бути викладені більш коротко, тезово.

При характеристиці підстав припинення трудових відносин з ініціативи працівника слід звернути увагу на особливості розірвання трудового договору, укладеного на невизначений строк, та строкового трудового договору.

Крім того, варто відмежовувати розірвання трудового договору з ініціативи працівника від припинення трудового договору за угодою сторін.

Серед підстав припинення трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу необхідно розрізнити

підстави, пов'язані з винною поведінкою працівника (звільнення за порушення трудової дисципліни) та підстави, які не залежать від поведінки працівника (наприклад, зміни в організації виробництва і праці, невідповідність займаній посаді внаслідок недостатньої кваліфікації працівника чи стану його здоров'я та інші).

При звільненні працівників за порушення трудової дисципліни слід застосовувати норми, що регламентують умови та порядок притягнення працівників до дисциплінарної відповідальності (отримання власником письмових пояснень від працівника, строк застосування дисциплінарних стягнень, вибір виду стягнення тощо).

При характеристиці підстав розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу, не пов'язаних з винною поведінкою працівника, необхідно розглянути гарантії, передбачені законодавством для таких працівників (попередження не пізніш як за 2 місяці, переважне право та перевагана залишення на роботі, переведення на іншу роботу, вихідна допомога тощо).

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Інструкція про ведення трудових книжок на підприємствах, в установах, організаціях: Наказ Мінпраці України, Мінюсту України, Мінсоцзахисту України від 29.07.1993 р. №58 // Інформ. бюл. Мінпраці України. – 1993. – №9-10.

Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. №1045-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – №45. – Ст.397.

Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992 р. №9 // Бюл. закл. і юрид. практики України. – 2006. – №2.

Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця у випадку змін в організації виробництва і праці: проблеми теорії і практики: Монографія / С.М.Прилипка, О.М. Ярошенко, Л.Ю. Велічко. – Харків: Вид-во «ФІНН», 2011. – 232с.

Теоретико-прикладні проблеми захисту прав працівників при розірванні трудового договору з ініціативи роботодавця у випадку змін в організації виробництва і праці: монографія / Бурнягіна Ю.В., Кабаченко М.О., Луценко О.Є., Поклонська Н.І., Прилипка С.М., Радіонова-Водяницька В.О., Юшко А.М., Ярошенко О.М.; за заг. ред. проф. Ярошенка О.М. – Х.: Юрайт, 2014 с. – 288с.

Анцут Е.І. Звільнення керівника за одноразове грубе порушення трудових обов'язків //Праця і закон. - 2013. - №3 (159). - С. 19-35.

Бойко М.Д. Припинення трудового договору з ініціативи роботодавця: звільнення за прогул (п. 4 ст. 40 КЗпП України) (у запитаннях і відповідях) //Довідник кадровика. - 2010. - №10. - С. 20-25.

Бущенко П.А. До питання застосування ст. 42 КЗпП України / П.А. Бущенко // Актуальні проблеми трудового права і права соціальногозабезпечення: тези доп. та наук. повідомл. учасн. V Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 27-28 вересня 2013 р.) / за ред. В.В. Жернакова. – Х.: Право, 2013. - С.141 - 144.

Ветухова І. Особливості розірвання трудового договору з жінками, які мають дітей, з ініціативи власника або уповноваженого ним органу // Вісн.акад. правових наук України. – 2004. – №2(37). – С. 119 – 130.

Гончарова Г.С. Нові доповнення до статті 41 КЗпП України «щодо припинення повноважень посадових осіб» потребують уточнення / Г.С.Гончарова // Правове регулювання відносин у сфері праці і соціальногозабезпечення: проблеми і перспективи розвитку: тези доповідей і наук.повідомлень учасників VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м.Харків, 3-4 жовтня2014 р.) / за ред. В.В. Жернакова. – Х.: Право, 2014. – С.118 – 124.

Дума О. О. Особливості застосування законодавства щодо розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу у зв'язку з поновленням на роботі працівника, який раніше виконував цю роботу [Електронний ресурс] / О. О. Дума // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2013. - № 27. - С. 199-206.

Дума О.О. Поновлення незаконно звільненого або переведеного на іншу роботу працівника серед заходів правового примусу/ О.О. Дума // Праворегулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: проблеми і перспективи розвитку: тези доповідей і наук. повідомлень учасників VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м.Харків, 3-4 жовтня 2014 р.) / за ред. В.В.Жернакова. – Х.: Право, 2014. – С.274–275.

Жернаков В.В. Відповідальність за прогул: проблеми регулювання //Вісник Національної академії правових наук України. 2013. - №3. - С. 171-178.

Кириченко Т.М. Правове регулювання розірвання трудового договору відповідно до Кодексу законів про працю України //Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки. - 2013. - №2. - С. 44-47.

Козин С.М. До питання про звільнення за одноразове грубе порушення трудових обов'язків //Держава і право. Юридичні і політичні науки, 2014. - Вип. 64. - С. 264-270.

Кравченко І. М. Щодо питання удосконалення законодавства України, що пов'язане із розірванням трудового договору з ініціативи роботодавця у випадку виявлення невідповідності працівника займаній посаді або виконуваній роботі [Електронний ресурс] / І. М. Кравченко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2016. - № 31. - С. 242-254.

Краснов Є.В. Особливості звільнення вагітних жінок і жінок, які мають дітей // Правова держава. - 2016. - №23. - Ст.102.

Краснов Є.В. Проблемні питання визначення поняття «посадові особи» для цілей застосування пункту п'ятого частини першої статті 41 Кодексу законів про працю країни як підстави припинення трудового договору //Правові та інституційні механізми забезпечення сталого розвитку України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (15-16 травня 2015 р., м. Одеса): у 2 т. Т. 1 /відп. ред. М.В. Афанасьєва. Одеса: Юридична література, 2015. - С. 552-554.

Курова А. А. Правове регулювання розірвання трудового договору у зв'язку з припиненням повноважень посадових осіб [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Курова Аліна Анатоліївна; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2017. - 20 с.

Піцикевич В.В. Звільнення за систематичне невиконання працівником трудових обов'язків без поважних причин //Вісник Національної асоціації адвокатів України. - 2016. - №4 (22). - С. 25-33.

Прогонюк Л. Ю. Особливості припинення трудового договору за п. 3 ст. 40 Кодексу законів про працю України [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Прогонюк Людмила Юріївна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2013. - 20 с.

Процевський О. І. Правова природа згоди профспілкового органу на розірвання трудового договору за ініціативою роботодавця / О. І. Процевський// Право України. - 2012. - № 6. - С. 171-180.

Радіонова-Водяницька В. О. Вдосконалення законодавства, що регулює розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця за п.1 статті 40 КЗпП України [Електронний ресурс] / В. О. Радіонова-Водяницька // Право та інновації. - 2016. - № 1. - С. 198-202.

Селезень С. В. Особливості припинення трудового договору за п. 2 ст. 41 кодексу законів про працю України [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Селезень Світлана Володимирівна; Східноукр. нац. ун-т ім. В.Даля. - Луганськ, 2009. - 19 с.

Селезень С.В. Утрата довіри як підстава припинення трудового договору: теоретичні й практичні аспекти [Текст] : монографія / С. В. Селезень; Харк. нац. автомоб.-дор. ун-т. - Х. : ХНАДУ, 2010. - 128 с.

Середа О.Г. Деякі аспекти розірвання трудового договору за п.4 ст. 41 КЗпП України / О.Г. Середа // Правове регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: проблеми і перспективи розвитку: тези доповідей і наук. повідомлень учасників VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м.Харків, 3-4жовтня 2014 р.) / за ред. В.В. Жернакова. – Х.: Право, 2014. – С.175 – 177.

Ситницька О. А. Правове регулювання порядку розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця [Електронний ресурс] / О. А. Ситницька // Правничий часопис Донецького університету. - 2014. - № 1-2. - С. 14-21.

Сільченко С.О. Особливості припинення трудових відносин у зв'язку із закінченням строку трудового договору // Проблеми законності: Респ. міжвідом.наук. зб. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2005. – Вип. 74. – С. 47 – 54.

Сімутіна Я.В. Правове регулювання припинення трудового договору за угодою сторін та з ініціативи працівника: окремі проблеми //Держава і право. Юридичні і політичні науки. - 2014. - Вип. 65. - С. 159-167.

Тихонович Ю. С. Правовий механізм регулювання звільнення з ініціативи працівника [Електронний ресурс] / Ю. С. Тихонович // Актуальні проблеми держави і права. - 2014. - Вип. 73. - С. 408-414.

Цесарський Ф. А. Підстави припинення трудового договору як проблемне питання науки трудового права [Електронний ресурс] / Ф. А. Цесарський // Актуальні проблеми держави і права. - 2011. - Вип. 61. - С. 505-511.

Чумак О. О. Припинення трудових правовідносин не за ініціативою сторін трудового договору [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Чумак Олександр Олександрович; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - К., 2011. - 16 с.

Швець Н.М. Правові аспекти звільнення працівника за аморальний проступок // Проблеми законності. – 2011. – № 113. – С. 83-91.

Швець Н.М. Правові аспекти звільнення працівників за появу на роботі у нетверезому стані // Юридична осінь 2009 року: тези доповідей та наукових повідомлень міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та здобувачів / За заг. ред. А.П. Гетьмана. – Х.: Нац. юр. акад. України. – 2009. – С. 399-404.

Шишлюк В.Р. Припинення трудового договору: поняття та відмінності від суміжних понять // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - №1. С. 80-84.

Юшко А.М. Гарантії забезпечення трудових прав мобілізованих працівників / А.М. Юшко // Правове регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: проблеми і перспективи розвитку: тези доповідей і наук. повідомлень учасників VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м.Харків, 3-4жовтня 2014 р.) / за ред. В.В. Жернакова. – Х.: Право, 2014. – С. 203 – 207.

Яковлев О.А. Припинення трудових правовідносин із незалежних від волі їх сторін підстав: актуальні проблеми теорії та практики: монографія / О.А. Яковлев. – Харків: Право, 2017. – 200 с.

Ярошенко О. М. Особливості припинення трудового договору у зв'язку з укладенням трудового договору (контракту), всупереч вимогам закону України "Про запобігання корупції" [Електронний ресурс] / О. М. Ярошенко // Публічне право. - 2016. - № 1. - С. 215-220.

Ярошенко О. М. Укладення трудового договору, всупереч вимогам Закону України "Про запобігання корупції", як самостійна підстава припинення трудового договору [Електронний ресурс] / О. М. Ярошенко // Вісник Національної академії правових наук України. - 2016. - № 1. - С. 100-108.

Тема 15. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ

План

1. Поняття робочого часу.
2. Нормативи робочого часу.
3. Види тривалості робочого часу.
4. Поняття, види режиму робочого часу, порядок його встановлення.
5. Облік робочого часу.
6. Надурочні роботи.
7. Ненормований робочий день.
8. Чергування.

При висвітленні обраної проблематики, насамперед, необхідно розкрити поняття робочого часу, визначити його структуру, а також родові та видові ознаки робочого часу. Слід мати на увазі, що нормативом робочого часу вважається встановлена законом (чи на його основі) норма постійної тривалості робочого часу, якої необхідно дотримуватися протягом певного календарного періоду. До таких нормативів потрібно віднести: робочий день, робочий тиждень і похідні від них – робоча зміна, робочий місяць, робочий рік тощо.

В основу регулювання робочого часу покладено встановлену законом і колективним договором його нормальну тривалість, яка суворо охороняється. З урахуванням характеру умов праці і фізіологічних особливостей окремих категорій працівників законодавець встановлює скорочений робочий день. Від скороченої норми робочого часу слід відрізнити неповний робочий день (неповний робочий тиждень), який встановлюється за погодженням між працівником і роботодавцем.

Необхідно розрізнити нормування тривалості робочого часу, встановлення його норми і режиму. Режим робочого часу – це розподіл робочого часу для нормальної організації трудового процесу і забезпечення вільного часу працівників протягом певного календарного періоду.

Чинне законодавство передбачає поденний, тижневий і сумарний облік робочого часу. Висвітлюючи дане питання, слід врахувати, що облік робочого часу є основним засобом контролю за виконанням працівником і роботодавцем встановленої норми тривалості праці та засобом організації оплати праці.

В окремих випадках законодавство допускає відхилення від нормального робочого часу в бік його збільшення: надурочні робо-

ти, ненормований робочий день, чергування. Необхідно розглянути умови і порядок їх застосування, коло осіб, яких можна (чи не можна) залучати для роботи в умовах збільшення робочого часу.

Висвітлюючи питання ненормованого робочого часу, бажано викласти порядок і умови його встановлення для тих чи інших категорій працівників. Треба мати на увазі, що термін «чергування» у науці трудового права охоплює три різних явища: а) чергування як робоча зміна; б) чергування поза робочим часом для виконання загальних справ та прийому інформації; в) чергування за місцем проживання.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Перелік виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня: постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2001 р. № 163 // Офіц. вісн. України. – 2001. - № 9. – Ст. 352.

Про запровадження на території України регіональних графіків початку робочого дня: Указ Президента України від 26.04.1995 р. № 334/95 // Урядовий кур'єр. – 1995. – № 64. – 29 квітня.

Положення про робочий час і час відпочинку водіїв автотранспортних засобів: затв. наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 07.06.2010 р. № 340 // Офіц. вісник України. – 2010. – № 73.

Методичні рекомендації щодо застосування підсумованого обліку робочого часу: зат. Наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 19.04.2006 р., № 138 // Праця і зарплата. – 2006. - № 16.

Методичні рекомендації щодо встановлення гнучкого режиму робочого часу: зат. Наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 04.10.2006 р., № 359 // Праця і зарплата. – 2006. - № 359.

Авескулов В.Д. Правове регулювання чергувань [Текст] / В.Д. Авескулов // Право та інновації. - 2016. - № 1. - С. 203-208.

Авескулов В.Д. Правове регулювання ненормованого робочого часу // Форум права. – 2016. – № 4. – С. 5-10.

Апанасенко А.М. Про деякі особливості режиму робочого часу працівників залізничного транспорту / А.М. Апанасенко // Ро-

звітот законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми: тези доп. та наук. повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 5-6 жовт. 2012 р.) / НУ “Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого”. – Х.: Право, 2012. – С. 98-102.

Барабаш Г.О. Про правове регулювання робочого часу і часу відпочинку наукових працівників // Підприємництво, госп-во і право. – 2005. - №10. – С.63-66.

Венедиктова В.М. Правове регулювання неповного робочого часу в умовах ринкової економіки [Текст] : науково-практ. посібник / В. М. Венедиктова ; Університет внутрішніх справ. - Х. : Ун-т внутр. справ, 1999. - 36 с.

Венедиктов В.С. Рабочее время и время отдыха: Текст лекций. – Харьков: Юрид. ин-т, 1987. – 32 с.

Венедиктова В. Регулювання ненормованого робочого часу в умовах ринкової економіки // Право України. – 1999. – № 7. – С.104–106.

Вітковський В.С. Норми робочого часу як гарантія захисту права працівника на життя / В.С. Вітковський // Адвокат. – 2010. – № 12. – С. 22-26.

Гетьманцева Н. Договори про встановлення тривалості та режиму робочого часу // Тернопільська Академія народного господарства. Актуальні проблеми правознавства. Наук.зб. № 1. ТАНГ. Вип. 4. – Тернопіль, 2002. – С. 199 – 206.

Грузінова Л.П. Актуальні питання правового регулювання неповного робочого часу / Л.П. Грузінова // Адвокат. – 2013. – № 8. – С. 35-40.

Козак З. Поєднання договірного та нормативного правового регулювання неповного робочого часу // Вісник Львівського ун-ту. Серія юридична. Вип. 35. – Львів: ЛДУ ім. І. Франка, 2000. – С. 335– 340.

Красюк Т.В. Окремі питання робочого часу в проєкті Трудового кодексу України // Сучасні проблеми трудового та пенсійного зак-ва: матер. IV Всеукр.наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 лист. 2015 р.) / МВС Укр., Хар. Нац. ун-твнутр. справ. – Харків: Харк. нац. ун-т внутр. Справ, 2015. - С. 115-119.

Красюк Т. В. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів III та IV рівнів акредитації [Текст] : автореф. дис... канд.

юрид. наук: 12.00.05 / Красюк Тетяна Василівна ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 2008. - 20 с.

Кришталь А.М. Ненормований робочий день //Юрид. України. – 2003. - №11. – С.70-72.

Петров А. Ненормированный рабочий день / А. Петров // Хоз-во и право. – 2012. – № 2. – С. 100-106.

Прудников В. А. Ненормований робочий час як умова трудового договору [Електронний ресурс] / В. А. Прудников // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2012. - № 25. - С. 471-477.

Сапсай І. Правомірність застосування надурочних робіт // Юридичний вісник України. – 2003. – 12-18 липня. – № 28. – С. 8.

Царюк М.З. Робочий час як правова категорія / М. З. Царюк // Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми: тези доп. та наук. повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 5-6 жовт. 2012 р.) / НУ “Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого”. – Х.: Право, 2012. – С. 366-369.

Черноус С. Ненормований робочий день: проблеми правового регулювання [Електронний ресурс] / С. Черноус, Н. Паламарчук // Юридичний вісник. - 2014. - № 2. - С. 129-133.

Тема 16. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ

План

1. Поняття та види часу відпочинку.
2. Щорічні відпустки.
3. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творчі відпустки.
4. Соціальні відпустки.
5. Відпустки без збереження заробітної плати.
6. Порядок надання відпусток.

Написання роботи слід розпочати з визначення права працівника на відпочинок та його державних гарантій, розкрити поняття часу відпочинку, перерахувати різновиди часу відпочинку (перерви протягом робочого дня (зміни); перерви між робочими днями (змінami); відпочинок між робочими тижнями; святкові і неробочі дні; щорічні відпустки).

Надалі доцільно розглянути усі види відпусток, передбачених Законом України “Про відпустки” з урахуванням змін та допо-

внень з часу прийняття закону. У тексті роботи слід акцентувати увагу на тому, що законодавством, колективним договором, угодою і трудовим договором можуть встановлюватися й інші види відпусток, окрім передбачених у нормах Закону України «Про відпустки».

У роботі необхідно висвітлити порядок надання відпустки, тривалість, можливість подовження, перенесення та відкликання з відпустки; слід розглянути можливість поділу відпустки на частини, а також заміни відпустки грошовою компенсацією.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 2. – Ст.4.

Порядок, тривалість та умови надання щорічних відпусток працівникам, які навчаються у вищих навчальних закладах з вечірньою та заочною формами навчання, де навчальний процес має свої особливості: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 28.06.1997 р. № 634 // Уряд. кур'єр. – 1997. – № 133-134. – 24 липня.

Порядок надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 14.04.1997 р. № 346 // Офіц. вісник України. – 1997. – № 24. – С. 78.

Про затвердження умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.01.1998 р. № 45 // Уряд. кур'єр. – 1998. – № 23-24. – 5 лютого.

Список виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими і важкими умовами праці, зайнятість працівників на роботах в яких дає право на щорічну додаткову відпустку: постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 р. № 1290 // Офіц. вісн. України. – 1997. - № 48. – С. 22.

Рекомендації щодо порядку надання працівникам з ненормованим робочим днем щорічної додаткової відпустки за особливий характер праці: затв. Наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 10.10.1997 р. , №7 //Українська Інвестиційна Газета. – 2003. - №24-25.

Авескулов В.Д. Правове регулювання щорічних відпусток [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / В. Д. Авескулов ; кер. роботи О. М. Ярошенко; офіц. опон.: О. І. Процевський, С. М. Черноус ; НЮУ ім. Я. Мудрого. - Харків: [б. в.], 2014. - 17 с.

Авескулов В.Д. Щодо визначення поняття «щорічна відпустка» // Актуальні проблеми держави і права.– 2012.–Вип 63. – С. 362-367.

Гапон О. Зарубіжний досвід правового регулювання часу відпочинку працівників [Електронний ресурс] / О. Гапон // Публічне право. - 2014. - № 4. - С. 163-169.

Гаращенко Л.П. Удосконалення правового регулювання відпусток в Україні // Правова держава. Щорічник наук. праць Ін-ту держ. і права ім. В.М. Корецького НАН України. Вип. 13. – К., 2002. – С. 495–500.

Гончарова Г.С., Жернаков В.В., Прилипка С.М. Спірні питання застосування ст.26 Закону України “Про відпустки” // Право України. - 1999. - № 9. – С. 43-47.

Гончарова Г.С., Жернаков В.В., Жигалкин П.И. Научно-практический комментарий Закона Украины «Об отпусках». - Х.: Консум, 1997.

Дмитрієва К.І. Правове регулювання часу відпочинку за законодавством країн із розвинутою економікою / К.І. Дмитрієва // Часоп. Київ. ун-ту права. – 2013. – № 1. – С. 195-199.

Дмитрієва К.І. Поняття та види часу відпочинку / К.І. Дмитрієва // Розвиток законодавства про працю і соц. за-безп.: здобутки і пробл.: тези доп. та наук. повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 5-6 жовт. 2012 р.) / НУ “Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого”. – Х.: Право, 2012. – С. 346-348.

Домбросова А. Основна щорічна відпустка: правові гарантії забезпечення // Юрид. вісн. України. – 2004. – № 5. – С. 14.

Домбругова А. Умови надання основної щорічної відпустки //Юрид.вісн.України. – 2005. - №24. – С.14-15.

Зубковський В. Компенсація за невикористану відпустку // Право України. – 1999. – № 2. – С. 103 – 104.

Іншин М. І. Теоретико-правовий аналіз часу відпочинку працівників в Україні [Електронний ресурс] / М. І. Іншин // Актуальні проблеми держави і права. - 2015. - Вип. 75. - С. 309-313.

Коваленко О. І. Відпустка як різновид часу відпочинку в міжнародних і вітчизняних нормативно-правових актах [Електронний ресурс] / О. І. Коваленко, О. Є. Крисюк // Правничий вісник Університету "КРОК". - 2013. - Вип. 15. - С. 102-108.

Хуторян Н. Удосконалення порядку надання відпусток у проєкті Трудового кодексу України // Юрид. Україна. – 2006. – №1. – С. 44–48.

Чавикіна Т.І. Соціальні відпустки працівників органів внутрішніх справ // Право і безпека. – 2004. – №3/4. – С. 167 – 169.

Черноус С. М. Міжзмінні перерви [Електронний ресурс] / С. М. Черноус // Публічне право. - 2016. - № 2. - С. 239-244.

Шамшина І. І. Щодо вдосконалення правового регулювання часу відпочинку в Україні [Електронний ресурс] / І. І. Шамшина, А. А. Юрченко // Форум права. - 2013. - № 1. - С. 1178-1182.

Тема 17. ОПЛАТА ПРАЦІ

План

1. Поняття, структура та функції заробітної плати.
2. Методи правового регулювання оплати праці.
3. Нормування праці.
4. Тарифна система та її елементи.
5. Системи оплати праці.
6. Оплата праці при відхиленні від нормальних умов.
7. Порядок і строки виплати заробітної плати. Відповідальність за затримку виплати заробітної плати.
8. Гарантії і компенсації.

У роботі необхідно дати визначення поняття «заробітна плата», проаналізувати структуру та функції заробітної плати. Вирізнити економічний і правовий її аспекти, вказати на чинники, від яких залежить розмір заробітної плати, і визначити її основну і додаткову частини. Важливо розглянути норми, які визначають централізований, локальний та індивідуально-договірний методи регулювання заробітної плати.

Потрібно дослідити основні положення нормування праці (норми виробітку, норми часу, норми обслуговування, нормативи чисельності працівників), запровадження, заміни і перегляду норм праці, строків їх дії тощо. Необхідно визначити поняття тарифної

системи та її головні елементи: тарифні ставки, тарифні сітки, схеми посадових окладів і професійні стандарти (кваліфікаційні характеристики). Особливу увагу слід приділити системам оплати праці, їх різновидам залежно від форм обліку витрат праці, результатів індивідуальних і колективних робіт.

В курсовій роботі слід показати, як законодавчо врегульовано оплату праці при відхиленні від нормальних умов праці, передбачених тарифами (при виконанні робіт різної кваліфікації, суміщенні професій та ін.).

Також треба проаналізувати порядок, строки, періодичність і місце виплати заробітної плати, її форми. Окремо розкрити питання про відповідальність за затримку виплати заробітної плати (у тому числі при звільненні), а також про гарантії щодо обмеження відрахувань із заробітної плати.

Слід визначити поняття і види гарантій та компенсацій, розглянути порядок надання гарантійних і компенсаційних виплат і їх розмір.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. // Відомості Верхов. Ради України. – 1995. – № 17. – Ст.121.

Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 р. // Відомості Верхов. Ради України. – 1993.– № 36.– Ст. 361.

Концепція дальшого реформування оплати праці в Україні, затв. Указом Президента України від 25.12.2000 р. № 13/75/2000 // Уряд.кур'єр. – 2000. – № 4. – 11 січня.

Порядок обчислення середньої заробітної плати, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 № 100 // ЗП Уряду, 1995. - № 4. - Ст. 111.

Про затвердження інструкції по визначенню вартості робочої сили: Наказ Мінстату України від 29.05.1997 р. № 131 // Офіц. вісн. України. – 1997. – № 28.

Про заходи поліпшення нормування праці в народному господарстві: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.1995 р. № 197 // Праця і зарплата. – 1995. – № 7.

Про порядок регулювання фондів оплати праці працівників підприємств-монополістів: Постанова Кабінету Міністрів України

від 05.05.1997 р. № 428 // Офіц. вісн. України – 1997. – № 19. – С. 95.

Про умови і розміри оплати праці працівників підприємств та організацій, що дотуються з бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.1997 р. № 948 // Офіц. вісн. України. – 1997. – № 36. – С. 6.

Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.1996 р. № 392 // Уряд. кур'єр. – 1996. – 11 квіт.

Про перелік товарів, не дозволених для виплати заробітної плати натурою: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.1993 р. № 244 // ЗП України. – 1993. – № 9. – Ст. 183.

Про впорядкування умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та їх виконавчих органів, органів прокуратури, судів та інших органів: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.1999 р. № 2288 // Офіц. вісн. України. – № 50. – Ст. 2469.

Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 р., № 59 // Офіц. вісн. України. – 1998. - № 13. – С. 245.

Інструкція зі статистики заробітної плати: затв. Наказом Держкомстату України від 13.01.2004 р., №5 // Там же. – 2004. - №4. – Ст.200.

Авраменко В. В. Особливості оплати праці на сучасних умовах реформування економіки України // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2002. – № 5. – С. 258–263.

Апанасенко А. М. Правове регулювання оплати праці на залізничному транспорті: особливості та проблеми / А. М. Апанасенко // Сучасні проблеми юридичної науки : Тези доп. та наук. повідомл. всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та здобувачів. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2008. - С. 199-204.

Барабаш А. Т. Правовые вопросы вознаграждения за труд членов промысловой кооперации: дис. ... канд. юрид. наук / А. Т. Барабаш. - Х.: Б. и., 1953. - 252 с.

Божко В. М. Акти застосування норм права до механізмів колективно-договірного регулювання заробітної плати / В. М. Бож-

ко // Актуальні проблеми державного управління. № 3 (22). - Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр" / голов. ред.: Г. І. Мостовий, М. І. Панов, Ю. М. Тодика, 2004. - С. 290-296.

Божко В. М. Щодо розмежування змісту термінів "заробітна плата" і "оплата праці" / В. М. Божко // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2010. - № 12. - С. 70-77.

Бурак В. Єдність правового регулювання заробітної плати як державна гарантія соціального захисту працівників // Вісник Львівського ун-ту. Серія юридична. Вип. 34. – Львів: ЛДУ ім. І. Франка, 1999. – С. 114 – 119.

Бурнягіна Ю. М. Локальне правове регулювання оплати праці: теоретико-прикладне дослідження / Ю. М. Бурнягіна; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. - Харків: Юрайт, 2014. - 224 с.

Бущенко П. А. До питання співвідношення понять "оплата праці" та "заробітна плата" в трудовому законодавстві України / П. А. Бущенко // Актуальні шляхи удосконалення українського законодавства: зб. тез наук. доп. і повідомл. V Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Харків, 22 квіт. 2017 р.) / Нац. Юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Юрид. клініка. - Харків: Право, 2017. - С. 215-218.

Валецька О. В. Удосконалення колективно-договірного регулювання оплати праці в сучасних умовах / О. В. Валецька // Університетські наукові записки, 2008. - № 1. - С. 144-150.

Валецька О. В. Правове регулювання оплати праці: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / О. В. Валецька. - Луганськ: Б. в., 2009. - 20 с.

Верес Ю. М. Міжнародні стандарти у сфері оплати праці //Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення : тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конф., 7-8 жовт. 2011 р. / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х.: Кросроуд, 2011. - С. 317-319.

Верес Ю. М. Проблемні питання колективно-договірного регулювання оплати праці / Ю. М. Верес // Актуал. пробл. права: теорія і практика: зб. наук.пр. / за ред. Л. І. Лазор. – Луганськ: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту, 2011. – № 19. – С. 216 – 223.

Верес Ю. М. Поняття, ознаки, правова природа локальних актів в у сфері оплати праці / Ю. М. Верес // Актуальні проблеми права: теорія і практика = Topical issues of law: theory and practice:

зб. наук.пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2012. - № 23. - С. 199-208.

Власова О. В. Стимулювання працівників як форма підвищення продуктивності праці // Юридичний Радник. - 2008. - № 1. - С. 36-40.

Вознюк В. Конституційні гарантії права людини на своєчасне одержання винагороди за працю / В. Вознюк // Вісник Конституційного Суду України. - 2002. - № 5. - С. 80-84.

Волошина С. М. Оплата праці як ключовий фактор в системі трудової мотивації // Правове регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: проблеми і перспективи розвитку: тези доп. та наук. повідомл. учасників VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 3-4 жовт. 2014 р.) / НЮУ ім. Я. Мудрого. - Харків: Право, 2014. - С. 106-110.

Гаєвая О. В. Щодо змісту принципів правового регулювання оплати праці // Юридична осінь 2010 року: зб. тез доп. та наук. повідомл. учасн. 66 всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та здобувачів (23-24 листоп. 2010 р.) / Нац. юрид. акад. України. - Х.: Нац. юрид. акад. України, 2010. - С. 283-286.

Гаєвая О. В. Щодо визначення розміру мінімальної заробітної плати // Держава і право. Юридичні і політичні науки: зб. наук.пр. / Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011. - Вип. 54. - С. 404-409.

Гаєвая О. В. Окремі питання регулювання оплати праці за кордоном та в Україні / О. В. Гаєвая // Проблеми законності: зб. наук.пр. / М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2016. - Вип. 134. - С. 103-111.

Гетьманцева Н. Співвідношення централізованого і локального методів правового регулювання оплати праці // Право України. - 1997. - № 12. - С. 66-70.

Гальченко О. С. Удосконалення правового регулювання оплати праці в умовах ринкової економіки: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / О. С. Гальченко. - Луганськ: Б. в., 2010. - 19 с.

Гальченко О. С. Міжнародні стандарти оплати праці: проблеми імплементації в трудове законодавство України / О. С. Галь-

ченко // Актуальні проблеми права: теорія і практика = Topical issues of law: theory and practice: зб. наук.пр. / М-во освіти і науки України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля, Ін-т юриспруденції та міжнар. права. - Луганськ: Східно-укр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2012. - № 24. - С. 116-122.

Головачова А. О. Особливості гнучкості правового регулювання оплати праці / А. О. Головачова // Держава і право. Юридичні науки: зб. наук.пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. - Київ: Юрид. думка, 2015. - Вип. 70. - С. 164-172.

Гордеюк А. О. Преміювання працівників у системі оплати праці: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / А. О. Гордеюк. - Луганськ: Б. в., 2009. - 20 с.

Гоц В. Я. Вознаграждение за общие результаты работы по итогам за год в повышении эффективности труда / правовые вопросы: дис. ... канд. юрид. наук / В. Я. Гоц. - Х.: Б. и., 1984. - 159 с.

Григор'єва Л.І. Порядок нарахування та стягнення компенсації працівникам втрати частини заробітної плати у зв'язку з порушенням строків її виплати // Вісн. Верхов. Суду України. - 1999. - № 6. - С. 34-37.

Губіна І. Заробітна плата та інші виплати працівникам: загальні принципи нарахувань і утримань/ І. Губіна // Бизнес. Сборник систематизированного законодательства. - 2005. - № 5 (травень). - С. 158-170.

Довбиш К. К. Оплата праці як основний спосіб забезпечення достатнього рівня життя / К. К. Довбиш // Право та інновації. - 2014. - № 1/2. - С. 133-142.

Жигалкін І. П. Щодо поєднання державного й колективно-договірних методів регулювання оплати праці / І. П. Жигалкін, О. М. Ярошенко // Проблеми законності. Вип. 97. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / відп. ред. В. Я. Тацій ; ред. кол. А. П. Гетьман [та ін.], 2008. - С. 63-68.

Жигалкін П. І., Ярошенко О. М. Щодо поєднання державного й колективно-договірних методів регулювання оплати праці // Проблеми законності: Респ. міжвідом.наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. - Харків: Нац. юрид. акад. України. - 2008. - Вип. 97. - С.63-68.

Зайкин А. Д. Правовые вопросы организации оплаты труда рабочих / А. Д. Зайкин, С. И. Шкурко. - Москва: Юрид. лит., 1967. - 208 с.

Звягільський Ю. Проблеми державного регулювання заробітної плати в Україні / Ю. Звягільський // Економіка України. - 2011. - № 5. - С. 65-74.

Зубков П. За затримку заробітної плати – до відповідальності // Вісник прокуратури. – 2001. – № 4. – С. 53 – 56.

Івашина О. Удосконалення механізму державного регулювання оплати праці в Україні / О. Івашина // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук.пр. / Нац. акад. держ. управ.при Президентові України, Дніпропетр. регіон. ін-т держ. управ. - Д.: ДРІДУ НАДУ, 2010. - Вип. 2(5). - С. 157-165.

Іващенко О. І. Визначення ролі оплати праці у соціальному забезпеченні працівників органів внутрішніх справ / О. І. Іващенко // Право і безпека: Науковий журнал. - 2011. - № 3. - С. 251-254.

Кабаченко М. О. Міжнародно-правові стандарти оплати праці: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / М. О. Кабаченко; кер. роботи В. І. Щербина; офіц. опон.: О. М. Ярошенко, М. М. Шумило; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ: [б. в.], 2016. - 19 с.

Капліна І. А. Проблеми оплати праці працівників бюджетної сфери / І. А. Капліна, С. М. Казарян // Правові засоби забезпечення та захисту прав людини: вітчизняний та зарубіжний досвід: 20-річчю юрид. фак-ту присвяч.: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. науковців, викладачі, аспірантів, студентів / Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля. - Луганськ: Східно-укр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2012. - Кн. 3: 5-6 квіт. 2012 р. - С. 226-229.

Карев В. Оплата праці в сучасних умовах господарювання / В. Карев, В. Лавренов, В. Вареня // Галицькі контракти. - 2000. - 12 (20-26 березня). - С. 13-25.

Капліна Г. Заохочувальні способи правового регулювання оплати найманої праці в умовах ринкових перетворень / Г. Капліна // Юридична Україна. - 2008. - 7. - С. 80-85.

Король Н. М. Правовое регулирование заработной платы / Н. М. Король. - Киев: Политиздат Украины, 1983. - 78 с.

Колот А.М. Оплата праці на підприємстві: організація та удосконалення. – К.: Фірма “Праця”, 1997. – 192 с.

Кохан М. С. Про співвідношення премій як виду заохочення з преміями в системі оплати праці / М. С. Кохан // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. / Одеська національна юридична академія. - О.: Юрид. літ., 2012. - Вип. 63. - С. 417-423.

Кохан Н. В. Позовна давність та виплата середнього заробітку при припиненні трудових правовідносин / Н. В. Кохан // Юридична Україна. - 2017. - № 7/8. - С. 79-84.

Кравцов Д. М. Щодо тлумачення терміну "належна працівнику заробітна плата" / Д. М. Кравцов // Актуальні проблеми трудового права і права соціального забезпечення : тези доп. та наук. повідомл. учасн. V Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 27-28 трав. 2013 р.) / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Х.: Право, 2013. - С. 210-213.

Красюк Т. В. Проблемні питання правового регулювання виплати надбавок та доплат науково-педагогічним працівникам // Актуальні проблеми трудового права і права соціального забезпечення: тези доп. та наук. повідомл. учасн. V Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 27-28 трав. 2013 р.) / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Х.: Право, 2013. - С. 319-324.

Лаптії І. С. Оплата праці і заробітна плата: щодо питання термінології // Право України. – 2005. - № 7. – С. 81-84.

Лук'янченко Н. Д. Методи і досвід удосконалення оплати праці у галузях економіки України / Н. Д. Лук'янченко, В. М. Пастушенко // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. 2008 р. № 3/2 (45). - 2008. - С. 60-63.

Малицька І. Д. Функції заробітної плати та стан їх виконання в Україні / І. Д. Малицька // Держава і право. Юридичні і політичні науки: зб. наук.пр. / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. - К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. - Вип. 51. - С. 387-392.

Матвієнко П. До питання державного регулювання оплати праці в Україні // Вісн.Нац. акад. держ. Управління при Президентіві України. – 2006. - № 4. – С. 79-89.

Мельник К. Ю. Проблеми оплати праці в органах внутрішніх справ / К. Ю. Мельник // Вісник Харківського Національного університету внутрішніх справ. Вип. 44. - 2009. - С. 197-203.

Неплюхіна С. Е. Щодо змісту конституційного права на оплату праці / С. Е. Неплюхіна // Право та державне управління: зб.

наук.пр.: виход. 4 р. на р. / Класич. приват. ун-т. - Запоріжжя: Класич. приват. ун-т, 2013. - № 1 (10). - С. 52-55.

Неумивайченко Н. М. Щодо оплати праці державних службовців // Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми: тези доп. та наук. повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 5-6 жовт. 2012 р.) / НУ "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Х.: Право, 2012. - С. 186-189.

Парпан Т. Оплата праці - як істотна умова трудового договору // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : Матеріали IX регіон. наук.-практ. конф. (13-14 лютого 2003 року). - Л.: ЛДУ / Львівський національний університет ім. І. Франка, Юрид. фак-т, 2003. - С. 352-353.

Плахотнікова М. В. Заробітна плата і її роль у підвищенні ефективності виробництва за сучасних умов його господарювання / М. В. Плахотнікова // Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. 2001 р. № 4 (13). - 2001. - С. 94-98.

Поліщук М. Правовий аналіз понятійного апарату інституту оплати праці/ Марина Поліщук // Підприємництво, госп-во і право: наук.-практ. госп.-прав. журн. - 2012. - № 8. - С 47-50.

Процевский А. И. Заработная плата и эффективность общественного производства: монография / А. И. Процевский. - Х.: Вища шк., 1975. - 168 с.

Процевський О. І. Проблеми оплати праці у проекті Трудового кодексу України / О. І. Процевський // Юридичний вісник України. - 2005. - 47 (26 листопада-2 грудня). - С. 8-9.

Хуторян Н. М. Удосконалення правового регулювання надбавок і доплат науковим працівникам / Н. М. Хуторян // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип.29. - К.: Ін-т держави і права НАН України / голова редкол. Ю. С. Шемшученко, 2005. - С. 348-356.

Синько Н. Оплата праці: надбавки і доплати // Вісник податкової служби України. - 2009. - № 47. - С. 33-35.

Сімутіна Я. В. Проблеми правового регулювання оплати праці з відхиленням від нормальних умов праці //Юрид. Україна. - 2005. - № 10. - С. 44-50.

Сімутіна Я. В. Методи регулювання заробітної плати на сучасному етапі (правові проблеми): автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / Я. В. Сімутіна. - Х.: Б. в., 2007. - 20 с.

Сімутіна Я. В. Єдність та диференціація правового регулювання заробітної плати / Я. В. Сімутіна // Часопис Київського університету права. - 2010. - № 3. - С. 139-14.

Соколова О. А. Щодо суттєвих ознак правової категорії "оплата праці державних службовців" / О. А. Соколова // Національна академія правових наук України. Вісник Національної академії правових наук України: зб. наук.пр. / Нац. акад. прав.наук України. - Харків: Право, 2016. - 2016. № 4 (87). - С. 161-170.

Соколова О. А. Особливості оплати праці державних службовців у сучасних умовах: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / О. А. Соколова ; кер. роботи О. С. Арсентьєва; офіц. опон.: С. В. Венедіктов, Н. М. Вапнярчук; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ: [б. в.], 2017. - 20 с.

Тертичний О. О. Сучасні системи оплати праці / О. О. Тертичний // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2013. - № 2. - С. 62-67.

Тітова Н. Актуальні питання реалізації права на оплату праці / Наталія Тітова, Оксана Євченко // Бюлетень Національної служби посередництва і примирення. - 2014. - № 7/8. - С. 4-9.

Тонконог Т. Ю. Особливості системи оплати праці працівників бюджетної сфери та напрямки її удосконалення / Т. Ю. Тонконог // Право і безпека: Науковий журнал. - 2010. - № 2. - С. 170-175.

Тонконог Т. Ю. Диференціація оплати праці: соціально-економічна обумовленість та правові шляхи удосконалення / Тонконог Тетяна Юріївна // Запорізький юридичний інститут ДДУВС. Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ / Запорізький юридичний інститут ДДУВС. - Запоріжжя: ЗЮІ ДДУВС, 2010. - 2011. № 1 (54). - С. 230-238.

Фартушок Т. Б. Захист права працівників на оплату праці: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / Т. Б. Фартушок ; кер. роботи Я. В. Сімутіна; офіц. опон.: В. М. Андріїв, О. О. Гаврилова ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ: [б. в.], 2017. - 18 с.

Фурик І. Я. Договірне регулювання оплати праці за трудовим правом України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / І. Я. Фурик; кер.

роботи П. Д. Пилипенко; офіц. опон.: В. С. Венедіктов, Л. П. Гаращенко; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Київ: [б. в.], 2015. - 18 с.

Хуторян Н. Актуальне дослідження засад правового регулювання оплати праці / Н. Хуторян // Вісник Академії правових наук України : зб. наук. пр. / Акад. прав.наук України. - Х.: Право, 2011. - № 4 (67). - С. 274-276.

Шевченко Н. Л. Структура заробітної плати: теоретичні проблеми Н. Л. Шевченко // Вісник Харківського Національного університету внутрішніх справ: зб. наук. пр. / Харківський національний університет внутрішніх справ. - Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2014. - Вип. 4(64). - С. 182-190.

Ярошенко О. М. Колективно-договірне регулювання оплати праці // Правове забезпечення становлення економіки інноваційного типу в Україні: матеріали наук.-практ. конф., м. Харків, 15 груд. 2009 р. / Національна академія правових наук України, НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування, Національний університет "Юридична академія України ім. Я. Мудрого". - Х.: ФІНН, 2011. - С. 25-29.

Тема 18. ДИСЦИПЛІНА ПРАЦІ

План

1. Поняття дисципліни праці та методи її забезпечення.
2. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
3. Основні трудові обов'язки сторін трудового договору.
4. Заохочення та підстави їх застосування.
5. Дисциплінарна відповідальність і її види.
6. Дисциплінарні стягнення та порядок їх застосування.
7. Оскарження і скасування дисциплінарних стягнень.

Курсову роботу слід розпочати з розкриття поняття дисципліни праці, значення і ролі інституту дисципліни праці в системі трудового права. Доцільно охарактеризувати трудову дисципліну в суб'єктивному і об'єктивному значенні.

Далі необхідно розглянути методи забезпечення трудової дисципліни: а) створення необхідних організаційних та економічних умов для нормальної високопродуктивної праці; б) переконання і виховання; в) заохочення; г) застосування дисциплінарного і гро-

мадського впливу. Потрібно розкрити сутність кожного з цих методів і вказати на спеціальні правові засоби, які використовує законодавець для забезпечення дисципліни праці.

Треба надати визначення поняття внутрішнього трудового розпорядку, як частини загального правопорядку, висвітлити його зміст; а також указати нормативні акти, які регулюють внутрішній трудовий розпорядок (статути та положення про дисципліну зокрема).

Відповідно до ст. 142 КЗпП України трудовий розпорядок на підприємствах, в установах, організаціях визначається правилами внутрішньоготрудового розпорядку, які затверджуються трудовими колективами за поданням власника або уповноваженого ним органу на основі типових правил. Студенти повинні знати структуру цих правил. Потрібно врахувати, що у цей час зберігають дію Типові правила внутрішнього трудового розпорядку для робітників і службовців підприємств, установ, організацій, затверджені постановою Держкомпраці СРСР за погодженням з ВЦРПС від 20 липня 1984 року.

Неодмінно на сторінках роботи слід розкрити основні трудові обов'язки сторін трудового договору.

В роботі обов'язково необхідно розглянути заохочення, як один з основних способів стимулювання працівників до продуктивної праці. Зазначити види та порядок застосування заохочень до працівників. Окремо слід звернути увагу на державні нагороди за успіхи в роботі.

Наступна частина роботи має бути присвячена поняттю дисциплінарної відповідальності. Студенти мають проаналізувати два види дисциплінарної відповідальності: загальну та спеціальну. Необхідно навести основні відмінності спеціальної дисциплінарної відповідальності від загальної: 1) за колом осіб, на яких поширюється; 2) за видами дисциплінарних стягнень; 3) за колом осіб, які можуть застосовувати дисциплінарне стягнення; 4) за порядком застосування стягнень; 5) за порядком оскарження покладення дисциплінарних стягнень.

Далі слід вказати, що підставою притягнення до дисциплінарної відповідальності є дисциплінарний проступок, розкрити його поняття та охарактеризувати склад дисциплінарного проступку (об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона).

У наступній частині курсової роботи мають висвітлюватися питання порядку притягнення до дисциплінарної відповідальності. Слід перерахувати види дисциплінарних стягнень, проаналізувати порядок і строки їх застосування, оскарження та зняття. Рекомендовано підкреслити особливості застосування дисциплінарних стягнень для окремих категорій працівників (державних службовців, суддів та ін.).

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про державні нагороди України: Закон України від 16.03.2000 р. // Офіційний вісн. України. – 2000. – № 15. – С. 587.

Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 р. № 2453-VI // Відомості Верховної Ради України від 22.10.2010 р., № 41, / № 41-42; № 43; № 44-45. – Ст. 529.

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р., № 889-VIII // Відом. Верхов. Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 43.

Дисциплінарний статут прокуратури України: затв. Постановою Верховної Ради України від 06.11.1991 р. // Відомості Верхов. Ради України. – 1992. – № 4 – Ст. 15.

Статут про дисципліну працівників спеціальних (воєнізованих) аварійно-рятувальних служб: постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 р. № 1540 // Офіц. вісн. України. – 2000. - № 42. – Ст. 1781.

Положення про дисципліну працівників гірничих підприємств: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 р. № 294 // Офіц. вісн. України. – 2002. - № 12. – Ст. 567.

Рішення Конституційного Суду України у справі про Дисциплінарний статут прокуратури від 02.06.2004 р., № 13-рп/2004 // Офіц. вісник України. – 2004. – № 26. – Ст. 1710.

Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 26.01.1993 р. № 55 // ЗП України. – 1993. – № 4-5. – Ст. 71.

Типовые правила внутреннего трудового распорядка для рабочих и служащих предприятий, учреждений, организаций: Постановление Госкомтруда СССР и ВЦСПС от 20.07.1984 г. № 213 // Юрид. вісн. України. – 1999. – № 15.

Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.01.1992 р., №9 //Бюл.зак-ва і юрид. практики України. – 2006. - №2.

Андрушко А. В. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності / А. В. Андрушко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – Вип. 41. – К.: Ін-т держави і права НАН України / голова ред. кол. Ю. С. Шемшученко, 2008. – С. 380-385.

Бущенко П. А. Поняття "Систематичне порушення трудових обов'язків": розбіжність у теорії та практиці / П. Бущенко, В. Венедиктов // Радянське право. - 1990. - № 9. - С. 59-61.

Барабаш О. Т. Дисципліна праці: учебное пособие / О. Т. Барабаш. - Х.: Укр. юрид. акад., 1994. - 50 с.

Барабаш О. Т. Відповідальність за порушення трудової дисципліни. – К.: Вища шк., 1997. – 73 с.

Бородін І. Дисциплінарна відповідальність та дисциплінарне провадження //Право України. – 2006. - № 12. – С. 93-97.

Вапнярчук Н. М. Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання дисциплінарної відповідальності державних службовців в Україні: моногр. / Н. М. Вапнярчук. – Х.: Юрайт, 2012. – 312 с.

Гарашук В. М. Дисципліна в державному управлінні / В. М. Гарашук // Проблеми законності. Вип. 43. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / відп. ред.: В. Я. Тацій, юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого Нац., 2000. - С. 80-85.

Дей М. О. Проблеми правового регулювання дисциплінарної відповідальності на сучасному етапі розвитку українського суспільства / М. О. Дей // Право і безпека. - 2006. - № 5. - С. 111-113.

Дериволков С. Д. Щодо визначення заохочення як методу забезпечення трудової дисципліни державних службовців/ Степан Дериволков // Публічне право. - 2011. - № 4. - С. 90-96.

Дериволков С. Д. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку: проблема поєднання централізованого та локального методів / Дериволков С. Д. // Актуальні проблеми права: теорія і практика Topical issues of law: theory and practice: зб. наук.пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2011. - № 22. - С. 244-251.

Єрмоєнко В.В. Колізії між нормами Конституції та Кодексу законів про працю України про спеціальну дисциплінарну відповідальність // Матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. «Єдність і диференціація трудового права і права соціального забезпечення» (28 листопада 2014 р.) за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України; Харк. нац. ун-т внутр. справ, ХНУВС. – 2014. – С. 84 - 86.

Жернаков В. В. Відповідальність у трудовому праві // Проблеми правової відповідальності: монографія / Ю. П. Битяк, Ю. Г. Барабаш, Л. М. Баранова та ін.; за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. – Х.: Право, 2014 – 348 с.

Іншин М. І. Підходи до розуміння відповідальності державних службовців / Микола Іншин // Публічне право. - 2012. - № 1. - С. 161-168.

Коваленко К. В. Щодо визначення поняття службової дисципліни в органах внутрішніх справ / К. В. Коваленко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип.44. - К.: Ін-т держави і права НАН України / голова редкол. Ю. С. Шемшученко, 2009. - С. 354-359.

Ковригін В. С. Сутність і значення правил внутрішнього трудового розпорядку / Ковригін В. С. // Актуальні проблеми права: теорія і практика Topical issues of law: theory and practice: зб. наук.пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2011. - № 22. - С. 317-325.

Ковригін В. С. Щодо змісту поняття "трудова дисципліна" / В. С. Ковригін // Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення : тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конф., 7-8 жовт. 2011 р. / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х.: Кросроуд, 2011. - С. 369-372.

Ковригін В. С. Дисциплінарна відповідальність у трудовому праві: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / В. С. Ковригін; наук. кер. С. М. Прилипко; офіц. опон.: О. І. Процевський, Л. Ю. Величко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ: Б. в., 2013. - 20 с.

Ковальов С. С. Щодо строків та особливостей притягнення до дисциплінарної відповідальності окремих категорій працівників / Станіслав Ковальов // Публічне право. - 2012. - № 4. - С. 416-423.

Колеснік Т. В. Особливості механізму забезпечення дисципліни праці / Т. В. Колеснік // Харківський національний університет

внутрішніх справ. Вісник Харківського Національного університету внутрішніх справ: зб. наук.пр. / Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2015. - 2015. Вип. 3 (70). - С. 190-199.

Колеснік Т. В. Правова природа морального заохочення до дотримання дисципліни праці / Т. В. Колеснік // Право та інновації. - 2016. - № 1. - С. 152-158.

Кохан В. П. Дисциплінарна відповідальність суддів: трудово-правовий аспект: моногр. / В. П. Кохан; НДІ прав. забезпеч. інновац. розвитку. – Харків: ФІНН, 2011. – 240 с.

Лавриненко О. Дисциплінарная и морально-юридическая ответственность // Бизнес-информ – 1997. – № 19. – С.16 – 18.

Лазор І. В. Юридичні і соціальні аспекти дисципліни праці: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / І. В. Лазор; наук. кер. І. І. Шамшина; офіц. опон.: Г. І. Чанишева, Л. П. Гаращенко; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. - Київ: б. в., 2011. - 20 с.

Луценко О. Є. Види дисциплінарних проступків державних службовців: постановка проблеми / О. Є. Луценко // Публічне право. – 2013. - № 3 (11). – С. 356 – 363.

Луценко О.Є Галузева належність дисциплінарної відповідальності державних службовців // Право та інновації. – 2016. - № 1 (13). – С. 159-165.

Луценко О. Є. Поняття та ознаки дисциплінарного проступку державних службовців / О. Є. Луценко // Актуал. пробл. права: теорія і практика: зб. наук.праць. – № 26. – Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля, 2013. – С.349-358.

Марушева О. А. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку: досвід країн далекого зарубіжжя / О.А. Марушева // Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми. – Х.: Право 2012. – С.353-356.

Марушева О. А. Правила внутрішнього трудового розпорядку: види, зміст і співвідношення / О. А. Марушева // Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку державності та права : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 15-річчю Нац. ун-т "Одес. юрид. акад." та 165-річчю Одес. шк. права: 30 лист. 2012 р. / Нац. ун-т "Одес. юрид. акад."; відпов. за вип. В. М. Дрьомін. - Одеса: Фенікс, 2012. - Т. 1. - С. 662-664.

Мацюк А. Р. Правові питання зміцнення трудової дисципліни на сучасному етапі / А. Р. Мацюк. - Київ: Наук.думка, 1973. - 168 с.

Мельник К. Ю. Дисциплінарна відповідальність та дисциплінарний проступок: питання теорії / К. Ю. Мельник // Право і Безпека. – 2012. – № 1. – С. 226 – 230.

Міщук М. О. Особливості правового регулювання дисципліни праці / М. О. Міщук // Адвокат. - 2013. - № 2. - С. 26-30.

Міщук М. О. Особливості дисциплінарного провадження у трудових правовідносинах та його стадії / М. О. Міщук // Адвокат. - 2013. - № 3. - С. 23-26.

Музичук О. М. Умови, форми та методи забезпечення законності і дисципліни в органах внутрішніх справ / О. М. Музичук // Право і безпека. - 2009. - № 1. - С. 156-161.

Нестерчук Л. П. Дисциплінарна відповідальність суддів як різновид юридичної відповідальності / Л. П. Нестерчук // Актуал. пробл. дер-ви і права: зб. наук. пр. / Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.». – О.: Юрид. літ., 2012. – Вип. 65. – С. 413 – 419.

Новак О. Д. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності державних службовців / О. Д. Новак // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 2. – С. 129 – 133.

Новіков Д. О. Сучасне розуміння догани як заходу дисциплінарного впливу / Д. О. Новіков // Херсонський державний університет. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки / М-во освіти і науки України, Херсон. держ. ун-т, Юрид. ф-т. - Херсон: Гельветика, 2014. - Вип. 6-1, Т. 2. - С. 64-68.

Панасюк О.Т. Правове регулювання застосування штрафів до працівників //Право України. – 2006. - № 8. – С. 44 – 47.

Пилипенко В. М. Дисциплінарна відповідальність як стимулюючий захід ефективної трудової діяльності / В. М. Пилипенко // Право і безпека. – 2011. – № 4. – С. 172 – 175.

Підкопай Д. С. Принципи правового регулювання внутрішнього трудового розпорядку в сучасних умовах господарювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / Д. С. Підкопай; кер. роботи С. М. При-

липка; офіц. опон.: О. І. Процевський, С. М. Черноус; НДІ правового забезпеч. інновац. розвитку . - Харків: [б. в.], 2014. - 20 с.

Рогинський В. П. Співвідношення понять "трудова дисципліна" та "дисциплінарна відповідальність" у трудовому праві / В. П. Рогинський // Право ХХІ століття: становлення та перспективи розвитку: зб. наук. праць / Одес. нац. юрид. акад., Вища шк. економіки і адміністрації м. Битом (Польща), Апеляц. суд Миколаїв. обл., Упр. юстиції в Миколаїв. обл. - Миколаїв: Б. в., 2006. - С. 142-144.

Сардінов Р. Т. Заохочення та дисциплінарні стягнення як засоби стимулювання праці / Р. Т. Сардінов // Право і безпека: наук. журн. - 2012. - № 4. - С. 237-240.

Сидоренко А. С. До питання сутності й розуміння дисциплінарної відповідальності у трудових правовідносинах / А. С. Сидоренко // Проблеми законності : акад. зб. наук.пр. / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Харків : Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", 2012. - Вип. 119. - С. 246-255.

Синицька І. В. Проблеми визначення поняття та сутності трудової дисципліни / І. В. Синицька // "Юридична осінь 2009 року": Тези доп. та наук. повідомл. міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та здобув., 13 лист. 2009 р. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2009. - С. 388-392.

Синицька І. В. Визначення поняття "трудова дисципліна" / І. В. Синицька // Актуальні проблеми права: теорія і практика: зб. наук.пр. / М-во освіти і науки України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Луганськ: [б. в.], 2009. - № 14. - С. 309-316.

Токарева М. В. Роль професійних спілок у прийнятті правил внутрішнього трудового розпорядку / Токарева М.В. // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди "Право". - Харків: ХНПУ ім. Г.С., Сковороди, 2012. - Вип. 18. - С. 57- 60.

Форманюк В. В. Поняття дисципліни праці: теоретичний аналіз / В. В. Форманюк // Актуальні і проблеми держави і права: зб. наук. пр. / Одеська нац. юрид. акад. - Одеса: Юрид. літ., 2011. - Вип. 57. - С. 229-233.

Форманюк В. В. Правові засоби забезпечення трудової дисципліни: монографія / В. В. Форманюк; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса: Фенікс, 2012. - 182 с.

Христенко С.Г. Особливості дисциплінарної відповідальності службовців митних органів // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2002. – Вип. 56. – С. 115–118.

Хуторян Н.М. Правове регулювання дисципліни праці в новому Кодексі України про працю // Удосконалення трудового законодавства в умовах ринку / Відп. ред. Н.М. Хуторян. – К.: Ін Юре, 1999. – С. 103 – 117.

Хуторян Н. Н. Организационно-правовые и общественные меры предупреждения нарушений трудовой дисциплины: дис. ... канд. юрид. наук / Н. Н. Хуторян. - Х.: Б. и., 1986. - 234 с.

Христенко В. А. Локально-правове регулювання в забезпеченні дисципліни праці / В. А. Христенко // Сучасні проблеми юридичної науки: Тези доп. та наук. повідомл. всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та здобувачів. - Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2008. - С. 347-351.

Черкасов О. В. Щодо поняття дисципліни праці / О. В. Черкасов // Юридична осінь 2012 року: зб. тез доп. та наук. повідомл. учасн. всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та здобувачів (13 листоп. 2012 р.) / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Харків: Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", 2012. - С. 291-294.

Швець Н., Промський Є. Дисциплінарна відповідальність працівника за проектом Трудового кодексу України // Підприємництво, господарство і право. – 2017. - № 12. – С. 126-131.

Юшко А. М. Удосконалення законодавства про заохочення працівників / А.М. Юшко //Актуальні питання інноваційного розвитку.— Х.: ФІНН, 2012. - № 2. – С. 48–52.

Яковлева Г. О. Щодо поняття грубого порушення трудових обов'язків // Проблеми законності: Респ. міжвідом.наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2001. – Вип. 51. – С. 163 – 170.

Ярошенко О. М. Дисципліна праці і відповідальність за її порушення // Проблеми законності: Респ. міжвідом.наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 1998. – Вип. 34. – С.142 – 146.

Ярошенко О. М. Поєднання централізованого і локального правового регулювання внутрішнього трудового розпорядку: новий

погляд на стару проблему // О.М. Ярошенко // Актуальні питання інтелектуальної власності та інноваційного розвитку. – Х.: НДІ ПЗІР, 2012. – С.271-275.

Ярошенко О. М. Щодо окремих проблемних питань централізованого правового регулювання внутрішнього трудового розпорядку / О. М. Ярошенко // Вісник Академії правових наук України: зб. наук.пр. / Нац. акад. прав.наук України. - Х.: Право, 2013. - 2013 р. № 1 (72). - С. 131-138.

Тема 19. МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ШКОДУ, ЗАПОДІЯНУ ПІДПРИЄМСТВУ, УСТАНОВІ, ОРГАНІЗАЦІЇ

План

1. Поняття та функції матеріальної відповідальності працівників.
2. Відмінність матеріальної відповідальності працівників від майнової відповідальності осіб в інших галузях права.
3. Підстава та умови матеріальної відповідальності працівників.
4. Види матеріальної відповідальності працівників.
5. Порядок визначення розміру заподіяної шкоди.
6. Порядок покриття шкоди.

У роботі слід звернути увагу на те, що за своєю сутністю матеріальна відповідальність близька до дисциплінарної, але разом з тим є самостійним видом юридичної відповідальності. Необхідно визначити поняття і значення матеріальної відповідальності у трудовому праві, її відмінність від цивільно-правової майнової відповідальності. У тексті роботи доцільно охарактеризувати функції матеріальної відповідальності: правовідновлювальну, гарантійну, попереджувально-виховну.

Підставою настання матеріальної відповідальності є трудове майнове правопорушення, елементи якого слід докладно розглянути. Окремо мають бути розглянуті умови матеріальної відповідальності: пряма дійсна шкода, протиправна поведінка працівника, вина в діях чи бездіяльності працівника, прямий причинний зв'язок між протиправною і винною дією чи бездіяльністю працівника і шко-

дою, яка настала. Також рекомендовано проаналізувати обставини, що унеможливають матеріальну відповідальність працівника.

Далі необхідно розкрити види матеріальної відповідальності, вказати її межі. Так, залежно від порядку притягнення, розміру заподіяної шкоди та обсягу відшкодування матеріальна відповідальність працівника може бути як обмеженою, так і повною.

Також має бути докладно проаналізований порядок визначення розміру шкоди, чинники, які впливають на нього, способи покриття шкоди, заподіяної працівником; обставини, що підлягають врахуванню при визначенні розміру відшкодування, строки притягнення працівників до матеріальної відповідальності та порядок покриття завданої шкоди.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Об утверждении перечня должностей и работ, замещаемых или организацией могут заключаться письменные договоры о полной материальной ответственности за необеспечение сохранности ценностей, переданных им для хранения, обработки, продажи (отпуска), перевозки или применения в процес се производства, а также типового договора о полной индивидуальной материальной ответственности: Постановление Госкомтруда СССР и Секретариата ВЦСПС от 28.12.1977 г. № 447/24 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0447400-77>.

Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей: Закон України від 06.06.1995 р. // Відомості Верхов. Ради України. – 1995. – № 22. – Ст. 177.

Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 116 // ЗП України. – 1996. – № 6. – Ст. 192.

Про затвердження Переліку робіт, при виконанні яких може запроваджуватися колективна (бригадна) матеріальна відповідальність, умови її застосування і Типового договору про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність; Наказ Мінпраці України від 12.05.1996 р. № 43 // Бюл. нормативних актів міністерств і відомств. – 1996. – № 8. – С. 37 – 42.

Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 29.12. 1992 р. № 14 // Вісн. Верхов. Суду України. – 1997. – № 2.

Алексеєнко Л. Актуальні питання матеріальної відповідальності в трудовому праві // Юрид. журнал. - 2006. - № 7. – С. 50-52.

Бару М. И. Регрессные обязательства в трудовом праве // Антологія української юридичної думки. – Т. 9: Юридична наука радянської доби. – К.: Вид. Дім «Юрид. кн.», 2004. – С. 489-503.

Белинский Е. С. Материальная ответственность рабочих и служащих: монография / Е. С. Белинский. - Київ; Донецк: Вища шк., 1984. - 168 с.

Годованець Ю. Матеріальна відповідальність роботодавця за затримку розрахунку при звільненні працівника / Годованець Ю. // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : Матеріали ХХІІІ звіт. наук.-практ. конф., 7-8 лют. 2017 р. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Юрид. ф-т ; голов. ред. В. М. Бурдін. - Львів : Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2017. - Ч. 2. - С. 17-19.

Гуцу С. Ф. Матеріальна відповідальність як самостійний вид юридичної відповідальності в трудовому праві / С. Ф. Гуцу // Право і безпека: Науковий журнал. - 2011. - № 3. - С. 248-251.

Жернаков В. В. Відповідальність у трудовому праві // Проблеми правової відповідальності: монографія / Ю.П.Битяк, Ю.Г.Барабаш, Л.М.Баранова та ін.; за ред. В.Я.Тація, А.П. Гетьмана, В.І. Борисової. – Х.: Право, 2014 – 348 с.

Зіноватна І. В. Виконання судового рішення про стягнення заробітної плати як підстава притягнення роботодавця до матеріальної відповідальності / І. В. Зіноватна // Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства: матеріали ІV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 лист. 2015 р.) / МВС України, Харк. нац. ун-т внутріш. справ. - Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2015. - С. 90-93.

Іншин М. І. Юридична відповідальність та інші примусові заходи в трудовому праві: навч. посіб. / М. І. Іншин. - Х.: Золота миля. – 2012. - 495 с.

Коротких А. Ю. Порядок застосування матеріальної відповідальності до державних службовців / А. Ю. Коротких // Право та інновації. - 2016. - № 3. - С. 99-103.

Коротка О. М. Підстава і умови матеріальної відповідальності за трудовим правом // Право і безпека. – 2002. – № 2. – С. 74–76.

Костюченко О. Є. Правове регулювання матеріальної відповідальності роботодавця: сучасний стан та перспективи розвитку / О. Є. Костюченко // Право та інновації. - 2016. - № 1. - С. 81-88.

Кравцов Д. М. Перспективи розвитку інституту колективної (бригадної) матеріальної відповідальності в Україні / Д. М. Кравцов // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук.пр. / Нац. акад. прав.наук України, НДІ держ. буд. та місц. самоврядування. - Х.: Право, 2013. - Вип. 25. - С. 159-167.

Кравцов Д. М. Матеріальна відповідальність працівників за проектом Трудового кодексу України / Д. М. Кравцов // Проблеми кодифікації законодавства про працю : матеріали "кругл.столу" (Харків, 12 берез. 2015 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків: Право, 2015. - С. 78-81.

Кузніченко О. В. Матеріальна відповідальність працівників органів внутрішніх справ України: монографія / О. В. Кузніченко; Національний університет внутрішніх справ МВС України. - Х.: Основа, 2002. - 164 с.

Лук'янчиков О. М. Матеріальна відповідальність роботодавця в умовах ринкових відносин: автореферат дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / О. М. Лук'янчиков; наук. кер. О. І. Процевський; Національна академія наук України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. - Київ: Б. в., 2012. - 16 с.

Луцюк П. С. Концептуальні засади юридичної відповідальності в сучасних умовах розвитку трудового законодавства: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / П. С. Луцюк ; наук. конс. М. І. Іншин; офіц. опон.: О. В. Москаленко, С. В. Вишновецька, Н. Д. Гетьманцева; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ : [б. в.], 2017. - 36 с.

Матчук С. В. Порядок визначення розміру матеріальної відповідальності працівників за трудовим законодавством України шкоди / С. В. Матчук, О. В. Банк // Правові реформи в Україні: реалії сьогодення : тези доп. VII Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. Дню юриста України (м. Київ, 29 жовт. 2015 р.) / МВС України,

Нац. акад. внутр. справ, Нац. акад. держав.упр. при Президентові України. - Київ: Ліра-К, 2015. - С. 355-357.

Мельничук Н. О. Матеріальна відповідальність сторін трудових відносин у нових умовах ринкової економіки / Н. О. Мельничук // Часопис Київського університету права. - 2012. - № 1. - С. 201-204.

Московченко М. Матеріальна відповідальність працівника / М. Московченко // Юрид. Україна. – 2003. – № 3. – С. 73 – 77.

Мотрич А. І. Правове регулювання повної матеріальної відповідальності працівників: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / А. І. Мотрич ; кер. роботи С. Я. Вавженчук ; офіц. опон.: С. С. Лукаш, М. В. Панченко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ: [б. в.], 2017. - 19 с.

Прилипка С. М. Щодо особливостей матеріальної відповідальності сторін трудового договору / С. М. Прилипка // Єдність і диференціація трудового права та права соціального забезпечення: матеріали III всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 листоп. 2014 р.) / МВС України, Харк. нац. ун-т внутріш. справ. - Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2014. - С. 41-50.

Ставиский П. Р. Проблемы материальной ответственности в советском трудовом праве. – Одесса: Вища шк., 1982.- 183 с.

Суровська Л. І. Удосконалення юридичних гарантій при притягненні працівників до матеріальної відповідальності: дис. ... канд. юрид. наук / Л. І. Суровська. - Х.: Б. в., 1999. - 189 с.

Сьомич М. Характеристика матеріальної відповідальності роботодавця як самостійного інституту трудового права / М. Сьомич // Підприємництво, госп-во і право: наук.-практ. госп.-прав. журн. - 2014. - № 9. - С. 24-27.

Танасевич О. Окремі аспекти співвідношення підстави та умов притягнення роботодавця до матеріальної відповідальності за шкоду, заподіяну працівнику / О. Танасевич // Підприємництво, госп-во і право: наук.-практ. госп.-прав. журн. - 2016. - № 12. - С. 109-113.

Тимошенко Д. В. Причинний зв'язок як одна з умов матеріальної відповідальності працівників / Д. В. Тимошенко // Юридична осінь 2013 року: зб. тез доп. та наук. повідомл. учасн. всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених та здобувачів (Харків, 14 листоп. 2013

р.) / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Х.: Право, 2013. - С. 260-263.

Трофимовська Ю. В. Особливості правового регулювання матеріальної відповідальності роботодавця за трудовим законодавством України / Ю. В. Трофимовська // Харківський національний університет внутрішніх справ. Вісник Харківського Національного університету внутрішніх справ: зб. наук. пр. / Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2015. - Вип. 1 (68). - С. 159-166.

Феленко Ю. А. Договірна матеріальна відповідальність у трудовому праві: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / Ю. А. Феленко; наук. кер. С. М. Прилипка; НДІ правового забезпечення інновац. розвитку НАПрН України. - Харків: б. в., 2016. - 181 с.

Хуторян Н.М. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору // Удосконалення трудового законодавства в умовах ринку / Відп. ред. Н.М. Хуторян. – К.: Ін Юре, 1999. – С. 89 – 103.

Хуторян Н. М. Теоретичні проблеми матеріальної відповідальності сторін трудових правовідносин. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. – 264 с.

Хуторян Н. М. Класифікація видів трудового правопорушення як підстави матеріальної відповідальності / Н. М. Хуторян // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. / Одес. нац. юрид. акад. - О.: Юрид. літ., 2002. - Вип. 13. - С. 199-204.

Хуторян Н. М. Підстави та умови матеріальної відповідальності у трудовому праві / Н. М. Хуторян // Право України. - 2014. - № 5. - С. 126-132.

Чанишева Г. І. Відповідальність роботодавця за трудовим законодавством / Г. І. Чанишева // Публічне право. - 2016. - № 2. - С. 225-232.

Черкасов О. В. Єдність і диференціація відповідальності у трудовому праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / О. В. Черкасов; кер. роботи В. В. Жернаков; офіц. опон.: М. І. Іншин, С. В. Лозовой; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. - Харків: [б. в.], 2015. – 19 с.

Щербина В. І. Підстави притягнення працівника до матеріальної відповідальності / В. І. Щербина // Правова позиція. - 2016. - № 1. - С. 83-87.

Юровська В. В. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівників: порівняльний аналіз норм чинного Кодексу законів про працю України та проекту Трудового кодексу України / В. В. Юровська // Харківський національний університет внутрішніх справ. Вісник Харківського Національного університету внутрішніх справ : зб. наук. пр. / Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2013. - 2012. Вип. 4 (59): Ч. 2. - С. 256-263.

Яковлев В. Договір про повну матеріальну відповідальність – юридична підстава матеріальної відповідальності працівників // Право України. – 2001. – № 12. – С. 87–90.

Ярошенко О. М. До питання про вдосконалення законодавства про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 1998. – Вип. 35. – С. 93 – 96.

Тема 20. ОХОРОНА ПРАЦІ

План

1. Поняття охорони праці.
2. Правове регулювання організації охорони праці на виробництві.
3. Правовий статус служб з охорони праці підприємства.
4. Навчання, інструктаж та перевірка знань працівників з питань охорони праці.
5. Обов'язкові медичні огляди окремих категорій працівників.
6. Розслідування й облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.
7. Спеціальні норми охорони праці жінок, неповнолітніх та осіб з інвалідністю.
8. Нагляд та контроль за додержанням законодавства про охорону праці, відповідальність за його порушення.

Конституційне право громадян на охорону їх життя і здоров'я в процесі трудової діяльності підкреслює важливість існування й розвитку інституту охорони праці. Написання курсової роботи слід розпочати з визначення поняття охорони праці, її ролі та змісту.

Оскільки гарантування безпечних умов праці, ліквідація професійних захворювань і виробничого травматизму, усунення шкідливих виробничих факторів є одним з головних завдань держави, то слід звернути увагу на основні принципи державної політики в галузі охорони праці. Визначити гарантії прав працівників на охорону праці під час укладення трудового договору та у процесі роботи.

При дослідженні теми слід звернути увагу на правове регулювання організації охорони праці на виробництві, охарактеризувати правовий статус служби охорони праці на підприємстві. Дослідити засади регулювання охорони праці у колективному договорі, угоді.

Далі також потрібно окреслити умови організації навчання, проходження інструктажу і перевірки знань працівників з питань охорони праці, навести види інструктажу.

Доцільно визначити засади обов'язковості проходження медичних оглядів окремих категорій працівників. У роботі мають бути розкриті правові наслідки ухилення від медичного огляду та інструктажу.

Важливе значення для попередження виробничого травматизму, покращення умов охорони праці на виробництві має правильна організація розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Доцільно зупинитися на складі комісії з розслідування нещасних випадків та процедурних аспектах оформлення розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Слід визначити особливості розслідування нещасних випадків не виробничого характеру.

Необхідно тезово зупинитися в тексті курсової роботи на особливостях правового регулювання охорони праці жінок, неповнолітніх, осіб з інвалідністю. При цьому слід звернути увагу на єдність та диференціацію правового регулювання праці як особливість методу трудового права.

Насамкінець, необхідно зазначити в роботі головні засади здійснення нагляду та контролю за додержанням законодавства про охорону праці, відповідальність за його порушення.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р., №2694-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – №49. – Ст. 668.

Основи законодавства України про охорону здоров'я: Постанова Верховної Ради України від 19.11.1992 р., №2801-ХІІ // Там же. – 1993. – №4. – Ст. 19.

Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України редакція від 20.01.2018 р., №2249-19// Там же. – 1991. – №21. – Ст. 252.

Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві: Постанова КМ України від 30 листопада 2011 р. № 1232 // Урядовий кур'єр від 21.12.2011 р., № 238.

Типове положення про службу охорони праці: затв. наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 15.11.2004 р., №255 // Там же. – 2004. – №48. – Ст. 3191.

Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства: затв. наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 21.03.2007 р., №55 // Там же. – 2007. – №26. – Ст. 1069.

Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці: затв. наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 21.03.2007 р., №56 // Там же. – 2007. – №27. – Ст. 1095.

Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці: затв. наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 р., №15 // Там же. – 2005. – №8. – Ст. 455.

Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій: затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21.05.2007 р., №246 // Там же. – 2007. – №55. – Ст. 2241.

Амелічева Л. П. Забезпечення безпеки праці як умови трудового договору: монографія. – Донецьк: Норд-Прес, ДонНУ, 2010. – 179с.

Бек У. Багатоаспектність поняття охорона праці [Текст] / У. Бек // Вісник Львівського Університету. Серія юридична. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Львів : Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, 2013. - Вип. 57. - С. 228-234.

Ветухова І. До питання про зміст принципу підвищення охорони праці жінок, які мають дітей, як суб'єкта трудових правовідносин // Вісн. Акад. правових наук України. – 1998. – №2(13). – С. 166 – 171.

Гаращенко Л.П. Охорона праці працівників за законодавством Європейського Союзу // Часопис Київського ун-ту права. – 2006. – №3. – С. 97 – 102.

Гончарова Г. С. Охорона праці: [§ 5. 4. розд. 5] [Текст] / Г. С. Гончарова // Колективно-договірне регулювання соціально-трудових відносин у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. - Х.: Право / Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого, 2009. - С. 92-103.

Горденко О.О. Медичний огляд працівників: його призначення та класифікація / О.О. Горденко // Держава і право. Юрид. і політ. науки. – К.: Ін-т держави і права НАН України / голова редкол. Ю. С. Шемшученко, 2009. – Вип. 43. – С. 355-359.

Горденко О.О. Порядок проведення медичних оглядів: питання теорії і практики / О.О. Горденко // Пробл. законності. – 2009. – Вип. 103. – С. 102-108.

Іващенко Г. І. Громадський контроль з охорони праці / Г. І. Іващенко // Охорона праці. - 2010.-№ 2. - С. 36-37.

Івчук Ю. Ю. До питання визначення поняття "охорона праці" за трудовим правом України [Текст] / Ю. Ю. Івчук // Державне будівництво та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд. та місц. самоврядування. - Харків : Право, 2014. - Вип. 28. - С. 129-141.

Ізуїта П.О. Забезпечення здорових та безпечних умов праці як одна з юридичних гарантій суб'єктів трудових правовідносин // Право і безпека. – 2006. – №5/4. – С. 105 – 107.

Іншин М. І. Правовий захист та охорона трудових прав працівників [Текст] / М. І. Іншин // Наукові записки. 2008. №1(6). Право, економіка, гуманітарні науки. – 2008. - С. 19-24.

Караченцев С. Ю. Правове регулювання розслідування професійних захворювань : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Сергій Юрійович Караченцев; кер. роботи Жернаков Володимир Володимирович; Нац. ун-т юрид. акад. України. ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2014. – 18 с.

Конопельцева О. О. Медичний огляд як елемент фактичного складу виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин

[Текст]: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 - Трудове право; право соціального забезпечення / О. О. Конопельцева ; наук. кер. С. М. Прилипка ; Національний університет "Юридична академія України ім. Я. Мудрого". - Х. : б. в., 2011. – 19с.

Корякіна І.І. Проблемні питання гармонізації законодавства України з охорони праці із законодавством Європейського Союзу // Держава і право. Юрид. і політ. науки. – К.: Ін-т держави і права НАН України, 2006. – Вип. 32. – С. 338 – 345.

Кравцов Д.М. Нещасний випадок виробничого характеру: істотні ознаки та відмінності від суміжних понять // Право України. – 2002. – №12. – С. 108 – 111.

Кравцов Д.М. Значення вини сторін трудових правовідносин при кваліфікації трудового каліцтва // Вісн. Львівського ун-ту: Серія права. – Львів: Львівський держ. ун-т, 2002. – Вип. 37. – С. 363 – 367.

Кравцов Д.М. Права жінок, що поєднують роботу з материнством, за проектом Трудового кодексу // Право та інновації. – 2016. - № 1 (13). – С. 132-136.

Лукашева Н. Правове регулювання медичних оглядів працівників // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – №11. – С. 133 – 137.

Основи охорони праці: підруч. / К.Н. Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Основа, 2006. – 444с.

Пилипенко П.Д. Законодавче забезпечення охорони праці в галузі юриспруденції / П.Д. Пилипенко // Актуальні пробл. труд. права і права соц. забезп.: тези доп. та наук. повід. учасн. V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 27-28 верес. 2013 р. / за ред. В.В. Жернакова. – Х.: Право, 2013. – С. 65-69.

Слюсар А.М. Інваліди – суб'єкти трудового права: міжнародний досвід // Форум права. – 2009. - № 3. – С. 586-590.

Ткачук С.П., Андрійчук В.В. та ін. Науково-практичний коментар до Закону України "Про охорону праці". – К.: Основа. – 1997.

Шамшина І. Щодо концепції законодавства України про охорону праці // Право України. – 1998. – №4. – С. 44 – 46.

Шамшина І. Організаційно-правові питання юридичної відповідальності працівників у сфері охорони праці // Право України. – 2001. – №9. – С. 54 – 56.

Швець Н.М. Окремі правові аспекти охорони праці на ювелірних підприємствах // Право та інновації. – 2016. - № 1 (13). – С. 53-60.

Швець Н.М. Охорона праці у вугільній галузі: сучасний стан та перспективи правового регулювання // Актуальні проблеми юридичної науки на шляху сучасної розбудови держави і суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 5-7 червня 2014 р. / Ред. кол.: В.С. Венедіктов, А.М. Куліш, М.М. Бурбіка; За ред.: В.С. Венедіктова, А.М. Куліша. – Суми: СумДУ, 2014. – С. 273-276.

Шульженко І. Диференціація правового регулювання праці за статевою ознакою // Право України. – 2007. – № 4. – С. 71 – 74.

Ярошенко О.М. Особливості правового регулювання праці жінок // Актуальні проблеми державного управління. Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2004. – С. 102-109.

Ярошенко О. Працевлаштування інвалідів: диференціація та проблеми правового регулювання // Вісн. Акад. правових наук України. – 2004. – №3 (38). – Х.: Право, 2004. – С. 97 – 105.

Яцух О. В. Охорона праці жінок / О. В. Яцух // Праці Таврійського державного агротехнологічного університету. - 2013. - Вип. 13, т. 6. - С. 232-237. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ptdau_2013_13_6_28.

Тема 21. ІНДИВІДУАЛЬНІ ТРУДОВІ СПОРИ ТА ПОРЯДОК ЇХ ВИРІШЕННЯ

План

1. Поняття, предмет і момент виникнення індивідуального трудового спору.
2. Сторони й учасники індивідуального трудового спору.
3. Розгляд індивідуальних трудових спорів у комісіях по трудових спорах.
4. Розгляд індивідуальних трудових спорів у судах.
5. Особливості розгляду окремих категорій індивідуальних трудових спорів.

При написанні курсової роботи студент має дати визначення поняттю «індивідуальний трудовий спір», розкрити питання стосовно предмета індивідуального трудового спору й указати момент

його виникнення. Слід звернути увагу на основні причини, приводи та підстави, що породжують індивідуальні трудові спори.

Необхідно висвітлити правовий статус сторін й інших учасників індивідуального трудового спору, а також пояснити відмінність між ними.

Студенти повинні розкрити порядок створення й організації роботи комісій по трудових спорах, їх компетенцію. Слід висвітлити порядок розгляду індивідуального трудового спору в комісії по трудових спорах, строки розгляду, наслідки нез'явлення працівника або його представника на засідання комісії по трудових спорах, оскарження до суду рішення комісії по трудових спорах, строк виконання рішення комісії по трудових спорах й порядок виконання рішення комісії по трудових спорах.

Студенту необхідно зазначити: які категорії індивідуальних трудових спорів підлягають безпосередньому розгляду у районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судах; строки звернення працівників до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду за вирішенням трудових спорів; строки звернення власника або уповноваженого ним органу до суду в питаннях стягнення з працівника матеріальної шкоди, заподіяної підприємству, установі, організації; наслідки пропуску строку звернення до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду за вирішенням трудових спорів.

У роботі слід пояснити особливості розгляду спорів про повнення працівника на роботі й стягнення заробітної плати за час вимушеного прогулу, про притягнення до дисциплінарної відповідальності окремих категорій осіб за загальними та спеціальними правилами, про притягнення до матеріальної відповідальності працівників.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Конституція України: затв. Законом України від 28.06.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.

Кодекс законів про працю України: Закон УРСР від 10.12.1971 р., №322-VIII // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1971. – Додаток до №50. – Ст. 375.

Про практику розгляду судами трудових спорів: постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992 р. № 9. // Дебет-Кредит (Галицькі контракти) – 2008. - № 29. – С. 279.

Про судову практику у справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками: постанова Пленуму Верховного Суду України від 29.12.1992 р. № 14 // Дебет-Кредит (Галицькі контракти). – 2008 – № 29. – С. 288.

Про практику застосування судами законодавства про оплату праці: постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.12.1999 р. № 13 // Дебет-Кредит (Галицькі контракти). – 2008 – № 29. – С. 271.

Бородін І. Дисциплінарна відповідальність та дисциплінарне провадження / І. Бородін // Право України. – 2006. – № 12. – С. 93-97.

Бурак В. Я. Трудові спори: порядок їх вирішення в Україні / В. Я. Бурак. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2003. – 382 с.

Бущенко П. А., Слюсар А.М., Швець Н.М. Трудові спори та порядок їх розгляду [Електронний ресурс]: навч. посіб. : електронне вид. / П. А. Бущенко, А. М. Слюсар, Н. М. Швець ; за ред. В. В. Жернакова. - Харків : Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого", 2013. - 110 с.

Гринюк В. О. Деякі аспекти особливого порядку притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності як гарантії принципу їх незалежності / В. О. Гринюк // Вісн. Київ. нац. ун-ту: Юрид. науки, 2001. – Вип. 43. – С. 68-72.

Грузінова Л. П. Трудові спори: навч. посіб. / Л. П. Грузінова. – К.: МАУП, 2002. – 104 с.

Дараганова Н. В. Трудові спори: навч. посіб. / Н. В. Дараганова. – К.: Алерта, 2012. – 272 с.

Дараганова Н. В. Медіація як один із альтернативних способів вирішення індивідуальних трудових спорів [Електронний ресурс] / Н. В. Дараганова // Юридична наука. - 2011. - № 6. - С. 77-83.

Дашутін І. В. Щодо діяльності Конституційного Суду України по захисту прав і свобод громадян / І. В. Дашутін // Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля: Актуальні проблеми права: теорія і практика: [зб. наук. пр.] – Луганськ, 2006. – № 8. – С. 85-91.

Єременко Л. В. Порядок обчислення строків у законодавстві України про працю / Л. В. Єременко // Актуальні проблеми права:

теорія і практика: [зб. наук. пр.] – Луганськ, 2007. – № 10. – С. 141-150.

Жернаков В.В. Теоретичні та практичні питання інституту захисту прав людини у сфері праці / В.В. Жернаков // Державі право. Юрид і політ. науки. – К.: Ін-т держави і права НАН України, 2006. – Вип. 32. – С. 278-283.

Жигалкин П. И. Правовое регулирование сроков в трудовых отношениях: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. / П. И. Жигалки. – Харьков, 1974. – 23 с.

Коссак С. Особливості участі третіх осіб у трудових справах / С. Коссак // Право України. – 1997. – № 11.

Коссак С. М. Вирішення трудових спорів судом / С. М. Коссак. – Л.: Світ, 1998. – 32 с.

Лагутіна І. В. Судовий захист трудових прав працівників / І. В. Лагутіна // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. – Вип. 25. – О.: Юрид. л-ра, 2005. – С. 343-346.

Лазор В. Повноваження КТС / В. Лазор // Право України. – 2003. – № 8. – С. 54-55.

Лазор В. Регулювання строків позовної давності при вирішенні індивідуальних трудових спорів / В. Лазор // Право України. – 2003. – № 8. – С. 78-80.

Лазор В. В. Сфера юрисдикції суда в трудових отношениях: проблемные вопросы / В. Лазор // Підприємництво, госпво і право. – 2003. – № 10. – С. 107-110.

Лазор В. В. Правове регулювання трудових спорів, конфліктів і порядок їх вирішення на сучасному етапі: моногр. / В. В. Лазор. – Луганськ: Література, 2004. – 352 с.

Лазор В.В. Теоретические и социальные аспекты сущности трудового договора и порядок разрешения споров при невыполнении его условий: Монография. – Луганск: Изд-во ВНУ им. В.Даля. – 2002. – 250 с.

Лозовой С. В. Правове регулювання індивідуальних трудових спорів [Текст]: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 Трудове право, право соціального забезпечення / С. В. Лозовой. - Луганськ : Б. в., 2009. - 20 с.

Лозовой С. В. Юридичний зміст поняття “індивідуальних трудових спорів” / С. В. Лозовой // Південноукр. Правн. Часоп. – 2008. – № 2. – С. 83-85.

Лозовой С. В. Особливості розгляду індивідуальних трудових спорів комісіями по трудових спорах / С. В. Лозовой // Південноукр. правн. часоп. – 2009. – № 1. – С. 6-10.

Марочкин И. Е. Проблемы дисциплинарной ответственности судей / И. Е. Марочкин // Пробл. законності. – Нац. юрид. акад. України, 2001. – Вип. 48. – С. 155-161.

Неумивайченко Н. Припинення трудових правовідносин з державними службовцями / Н. Неумивайченко // Право України. – 2001. – № 4. – С. 62-64.

Обушенко О. М. До питання про порядок розгляду службово-трудова спорів працівників органів внутрішніх справ / О. М. Обушенко // Вісн. Запоріз. юрид. ін-ту МВС України. – 1999. – № 4. – С. 73-77.

Радіонова-Водяницька В. О. Комісії по трудових спорах, їх переваги та недоліки в системі юрисдикційних органів [Текст] / В. О. Радіонова-Водяницька // Актуальні проблеми трудового права і права соціального забезпечення : тези доп. та наук. повідомл. учасн. V Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 27-28 трав. 2013 р.) / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Х.: Право, 2013. - С. 328-330.

Романяк Д. М. Види дисциплінарних проваджень в органах прокуратури / Д. М. Романяк // Право та управління. – 2012. – № 1. – С. 453-461.

Слісаренко Я. А. Комісія по трудових спорах: основні проблеми діяльності на сучасному етапі розвитку трудового законодавства [Текст] / Я. А. Слісаренко // Актуальні проблеми трудового права і права соціального забезпечення : тези доп. та наук. повідомл. учасн. V Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 27-28 трав. 2013 р.) / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Х. : Право, 2013. - С. 423-426.

Середа О. Г. До питання про судовий захист права на працю / О. Г. Середа // Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр. – О.: Юрид. л-ра, 2002. – Вип. 13- 14. – С. 211-215.

Слюсар А. М. До питання про необхідність визначення примирення як основної функції діяльності Комісії по трудових спорах [Текст] / А. М. Слюсар // Правове регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення: проблеми і перспективи розвитку : тези доп. та наук. повідомл. учасників VI Міжнар. наук.-практ.

конф. (Харків, 3-4 жовт. 2014 р.) / НЮУ ім. Я. Мудрого. - Харків : Право, 2014. - С. 35-37.

Слюсар А. М. Загальні принципи формування комісій по трудових спорах та процедура її створення [Текст] / А. М. Слюсар // Актуальні проблеми трудового права і права соціального забезпечення : тези доп. та наук. повідомл. учасн. V Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 27-28 трав. 2013 р.) / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого". - Х. : Право, 2013. - С. 78-80.

Слюсар А. М. Загальні принципи створення і функціонування комісій по трудових спорах [Текст] / А. М. Слюсар // Проблеми законності : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2014. - Вип. 126. - С. 85-91.

Слюсар А. М. Форми державного нагляду і контролю у сфері захисту трудових прав працівників [Текст] / А. М. Слюсар // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України ; Одес. нац. юрид. акад. - Одеса : Юрид. л-ра, 2010. - Вип. 52. - С. 79-86.

Хуторян Н. М. Теоретичні проблеми матеріальної відповідальності сторін трудових правовідносин: моногр. / Н. М. Хуторян. - К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. - 264 с.

Чанишева Г. Розгляд судами справ у спорах, що виникають з трудових правовідносин / Г. Чанишева, А. Фадєєнко // Право України. - 1998. - № 8. - С. 58-63.

Щербина В. І. Дисциплінарні санкції: проблеми ефективності в умовах ринкових відносин / В. І. Щербина // Підприємництво, госп-во і право. - 2006. - № 10. - С. 45-49.

Юшко А. М. Розгляд судами спорів, викликаних реорганізацією підприємства // Право України. - 1998. - №9. - С. 18 - 23.

Яковлева Г. О. Щодо поняття грубого порушення трудових обов'язків / Г. О. Яковлева // Пробл. законності. - Х.: Нац. юрид. акад. України, 2001. - Вип. 51. - С. 163-170.

Ярошенко О. М. Дисципліна праці і відповідальність за її порушення / О. М. Ярошенко // Там же. - Х.: Нац. юрид. акад. України, 1998. - Вип. 34. - С. 142-146.

Ярошенко О. Проблемні моменти законодавчого регулювання трудових спорів // Вісн. Акад. правових наук України. - 2005. - №1. - С. 206 - 214.

Тема 22. КОЛЕКТИВНІ ТРУДОВІ СПОРИ: ПОНЯТТЯ, СТОРОНИ, ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ

План

1. Поняття, предмет і сторони колективного трудового спору.
2. Процедура розгляду колективного трудового спору примирною комісією.
3. Механізм розгляду колективного трудового спору трудовим арбітражем.
4. Правовий статус незалежного посередника, членів примирної комісії та трудового арбітражу.
5. Національна служба посередництва і примирення: завдання, склад служби, повноваження.
6. Правове регулювання організації та проведення страйку.

При висвітленні питань плану студентам необхідно розкрити визначення колективного трудового спору, зазначити, з якого моменту він виникає. Слід розглянути предмет колективного трудового спору. Певну увагу необхідно приділити сторонам колективного трудового спору та його учасникам, адже ці категорії не є тотожними. Рекомендується також висвітлити основні причини, приводи та підстави, що породжують колективні трудові спори.

Крім того студенти повинні розкрити порядок формування примирної комісії та трудового арбітражу, строки звернення до цих органів та саму процедуру вирішення ними колективного трудового спору та оскарження їх рішень. Потрібно звернути увагу на роль незалежного посередника у процесі розгляду колективного трудового спору компетентними органами. Також у роботі слід зупинитися на гарантіях, що передбачені чинним законодавством для незалежних посередників, членів примирних комісій та трудових арбітражів.

Студентам необхідно проаналізувати положення указу Президента України «Про утворення Національної служби посередництва і примирення», що стосуються порядку створення, складу, завдань цієї служби, компетенції НСПП. Варто звернути увагу на те, який характер носять рішення НСПП і чи мають вони розглядатися сторонами колективного трудового спору.

У курсовій роботі студенти мають розкрити визначення страйку, звернути увагу на підстави його оголошення, зазначити, у якому порядку приймається рішення про проведення страйку і хто вправі його очолити. Необхідно детально проаналізувати процедуру оголошення та проведення страйку, зокрема, слід висвітлити, протягом якого строку страйком має попередити власника про страйк; кого має поставити до відома власник про страйк на його підприємстві; де мають перебувати працівники під час страйку. Особливу увагу студенти мають приділити випадкам, за яких страйки в Україні визнаються незаконними та забороненими. Насамкінець слід перерахувати законодавчо встановлені гарантії для працівників під час страйку, звернути увагу на наслідки участі у страйку та відповідальність за примушування до участі в ньому.

Список рекомендованих нормативних актів та літератури

Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 3 березня 1998 р. № 137/98-ВР // Відом. Верховн. Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 227.

Про утворення Національної служби посередництва і примирення: указ Президента України від 17 листопада 1998 р. № 1258 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 46. – С. 13.

Положення про арбітра: наказ НСПП від 18 листопада 2008 р. № 132 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.nspp.gov.ua.

Положення про порядок проведення страйку як крайнього засобу вирішення колективного трудового спору (конфлікту) та примирних процедур під час страйку: наказ НСПП від 18 листопада 2008 р. № 131 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.nspp.gov.ua.

Положення про посередника: наказ НСПП від 18 листопада 2008 р. № 133 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.nspp.gov.ua.

Положення про примирну комісію: наказ НСПП від 18 листопада 2008 р. № 130 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.nspp.gov.ua.

Положення про трудовий арбітраж: наказ Національної служби посередництва і примирення від 18 листопада 2008 р. № 135 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.nspp.gov.ua.

Бурак В. Право на страйк як колективне трудове право працівників [Електронний ресурс] / В. Бурак // Вісник Львівського університету. Серія юридична. - 2014. - Вип. 60. - С. 227-232.

Гончарова Г., Жернаков В. Сфера укладення колективного договору // Право України. – 2000. – №8. – С. 85-87.

Запара С. Працівники як суб'єкти трудових правовідносин при вирішенні колективного трудового спору // Право України. – 2004. – № 5. – С. 87-89.

Кондратьєв В. О. Право на страйк: індивідуальне чи колективне [Електронний ресурс] / В. О. Кондратьєв // Актуальні проблеми права: теорія і практика. - 2010. - № 18. - С. 359-364.

Кулачок-Тітова Л. В. Право на страйк: міжнародні нормативні акти та закордонний досвід [Електронний ресурс] / Л. В. Кулачок-Тітова, С. В. Мороз // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Право. - 2014. - № 1137, Вип. 18. - С. 122-126.

Лазор В.В. Правовые проблемы совершенствования порядка разрешения коллективных трудовых разногласий // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 9. – С. 74-77.

Лазор В.В. Правове регулювання трудових спорів, конфліктів і порядок їх вирішення на сучасному етапі. Монографія. – Луганськ: Вид-во «Література», 2004. – 352 с.

Лушников А.М., Лушникова М.В. Право на забастовку: историко-правовое эссе // Правоведение. – 2005. – № 5. – С. 51-73.

Лютов Н.Л. Коллективные трудовые споры: сравнительно-правовой анализ. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – 256 с.

Мурашин О. Страйки: правові питання // Підпр-во, госп-во і право. – 2000. – № 10. – С. 67-69.

Радіонова-Водяницька В.О. Національна служба посередництва і примирення та її роль у вирішенні колективних трудових спорів // Право та інновації. – 2017. - № 2 (18). – С. 105-110.

Сильченко С., Архиреев Д. Забастовка как способ разрешения коллективного трудового спора: сущность и характеристика // Підпр-во, госп-во і право. – 2004. – № 6. – С. 101-104.

Слюсарь А.Н. О правовой природе забастовок // Юридическая наука и проблемы формирования демократического правового государства Украина: Темат. сб. научн. трудов УЮА, 1993. – С. 71-73.

Слюсар А.М. Правові проблеми становлення законодавства України щодо порядку вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / А.М. Слюсар; Нац. юрид. акад. України. - Х., 1995. - 24 с.

Сонин О.Е. Судебная защита прав участников коллективных трудовых отношений // Актуальні проблеми розвитку законодавства про працю та соціальне забезпечення: Тези доповідей і наукових повідомлень учасників Міжнародної науково-практичної конференції; м. Харків, 22-23 квітня 2009 р. / За ред. В.В. Жернакова. – Харків: Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, 2009. – С. 187-190.

Стадник М.П. Конституційне право на страйк та його реалізація в Україні // Правова держава: Щоріч. наук. пр. ІДП НАН України. – 2000. – № 11. – С. 292-300.

Стадник М. Розгляд колективних трудових спорів трудовими арбітражами // Рад. право. – 1991. – № 3.

Трудові спори: законодавство, коментар, судова практика / В.А. Скоробагатько (упоряд.). – К. : Істина, 2000. – 432с.

Чанишева Г.І. Колективні відносини у сфері праці: теоретико-правовий аспект: Моногр. – Одеса: Юрид. літ., 2001. – 328 с.

Чанишева Г.І. Право на страйк: міжнародні стандарти та законодавство України // Право України. – 2000. – № 12. – С. 80-86.

Швець Н. Випадки, за яких забороняється проведення страйку в Україні // Право України. – 2006. – № 10. – С. 89-91.

Швець Н.М. Право на страйк та умови його реалізації: Монографія. – Х.: Право, 2009. – 224 с.

Швець Н.М. Право на страйк: особливості застосування та обмеження // Право та інновації. – 2017. - № 2 (18). – С. 30-37.

На в ч а л ь н е в и д а н н я

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

**ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ
З ТРУДОВОГО ПРАВА**

галузь знань 08 «Право»,

спеціальність 081 «Право»,
освітньо-кваліфікаційний рівень перший (бакалаврський)

для студентів III курсу денних факультетів

Укладачі: ЖЕРНАКОВ Володимир Володимирович,
ЯРОШЕНКО Олег Миколайович,
ПРИЛИПКО Сергій Миколайович,
БУРНЯГІНА Юлія Миколаївна,
ВЕТУХОВА Ірина Анатоліївна,
ЄРЬОМЕНКО Володимир Вікторович,
КОРНЄВА Поліна Михайлівна,
КРАВЦОВ Данило Маркович,
ЛУЦЕНКО Олена Євгенівна,
РАДІОНОВА-ВОДЯНИЦЬКА Валентина Олександрівна,
ЦЕСАРСЬКИЙ Фелікс Анатолійович,
ШВЕЦЬ Наталія Миколаївна,
ЮШКО Алла Миронівна,
ЯКОВЛЄВ Олександр Анатолійович,
ЯРИГІНА Єлизавета Петрівна

(у авторській редакції)

Відповідальний за випуск *В. В. Жернаков*

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ТРУДОВОГО ПРАВА

- Тема 1.** Предмет трудового права
- Тема 2.** Метод трудового права
- Тема 3.** Джерела трудового права
- Тема 4.** Принципи трудового права
- Тема 5.** Система трудового права
- Тема 6.** Суб'єкти трудового права
- Тема 7.** Трудові правовідносини
- Тема 8.** Колективні договори та угоди
- Тема 9.** Правове регулювання зайнятості та працевлаштування
- Тема 10.** Правове регулювання професійного розвитку працівників
- Тема 11.** Поняття та види трудового договору
- Тема 12.** Контракт як особливий вид трудового договору
- Тема 13.** Правове регулювання зміни умов трудового договору
- Тема 14.** Правове регулювання припинення трудового договору
- Тема 15.** Правове регулювання робочого часу
- Тема 16.** Правове регулювання часу відпочинку
- Тема 17.** Оплата праці
- Тема 18.** Дисципліна праці
- Тема 19.** Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації
- Тема 20.** Охорона праці
- Тема 21.** Індивідуальні трудові спори та порядок їх вирішення
- Тема 22.** Колективні трудові спори: поняття, сторони, порядок вирішення